

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (1457) 1978 SAUSIS - JANUARY 12

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Vaduoti ar deklamuoti?

Naujų metų proga daug kas daro vienoki ar kitoki pasiryžimą, užsimoja vienoki ar kitoki darbą. Mes savo linkėjimuose ne kartą minėjome okupuotą Lietuvą, linkėjome jos žmonėms laisvės, juoba, kad šie metai yra šešiasdešimtieji nuo 1918 metų nepriklausomybės atstatymo. Gražus tai dalykas tokiais progomis prisiminti pavergtuosius tautiečius, bet to neužtenka, nes tai deklamacija. O deklamacija, kad ir gražiausia, tikrai padilgina žmonių jausmus, kartais gal išspaudžia vieną kitą ašarą, bet į prozinio darbo frontą neina. Jau beveik keturi dešimtmečiai nuo nepriklausomos Lietuvos pavergimo. Kiekvienais metais gražiai prisimename birželinę sovietinės okupacijos sukaktį, kurioje deklamacijos netrūksta. Ji būna graži, jausminga, išpūdinga, bet tuo ir pasibaigia. Pozityvių darbų toje srityje mažai tematyti. Pvz. S. Amerikoje aktyvių žygių laikomos demonstracijos. Lietuviams betgi jos sunkiai duodasi. Savose salėse mes galime klausytis kalbų įvairių pareigūnų ištisas valandas, reikalaujanti pavergtai Lietuvai laisvės, garsiai protestuoti niekam negirdint, bet kai reikia išeiti į gatves demonstruoti, apeliuoti į viešąją opinią, drąsuliai kalbėtojai dingsta ir lieka negausūs būrys, negalys padaryti didesnio išpūdzio.

NEMAŽAI deklamacinio elemento yra ir mūsų politinių viršūnių veikloje. Jos amžinai posėdžiauja, švenčių progomis rašo atsisaukimus, ginčijasi dėl savo kompetencijų ir kitokių tik joms težinomų plonybių, bet konkrečių darbų nedaug tematyti. Niekas nesako, kad posėdžiai, atsisaukimai ir panašūs dalykai nereikalingi. Bendroje veikloje ir jie turi savo vietą, tačiau jie turi vesti į konkrečius darbus. Jei pvz. posėdžiujama tik tam, kad būtų galima vėliau pranešti, jog padaryta daug posėdžių, tai tokia veikla yra tuščia. Tai tuščias mašinos bildėjimas be jokios naudos. Ir juo blogiau, kai toks tuščias bildėjimas vyksta tada, kai konkretūs darbai lieka nepajudinti, kai skundžiamasi, kad nėra darbininkų. Vienas nepriklausomos Lietuvos politikas, kviečiamas į posėdį, atsakė: "Kas gi dirbs, kai visi politikuos?" Panašiai būna ir išeivijos gyvenime. Ir jame yra daug vadinamo smulkkaus "politikavimo", posėdžiavimo, panašaus į tuščią bildėjimą. Išeivijos gyvenime taip pat galėtume sakyti: "Kas gi dirbs, kai visi posėdžiaus?" Visuomeninės veiklos darbininkų reikia labiau nei kalbėtojų ir posėdininkų. Iš viso pirmoje eilėje privalėtume turėti prieš akis numatytus darbus, kuriems atlikti reikia talkos bei koordinacijos. Tik tada turės prasmės ir posėdžiai, ir kalbos.

DAUG GALETUME suminėti darbų, laukiančių darbininkų, bet svarbiausias šiuo metu turėtų būti konkreti pagalba pavergtai Lietuvai bei lietuviams. Slaptais keliais pasiekia mūsų žinios apie skriaudžiamus Seinų tautiečius, prievarta rusinamus dabartinėje Gudijoje (etnografinėje Lietuvoje) gyvenančius lietuvius, persekiojamus mūsų žmones pačioje Lietuvoje ir t.t. Jie visi šaukiasi pagalbos, bet iš veiksmų pusės nematyti platesnio aktyvaus susirūpinimo. Pvz. kad ir Seinų lietuvių klausimu buvo plačiai rašoma spaudoje, bet veiksniai tylėjo ir tebetyli. Sujudo tikti vilniečiai, paskiriami asmenys, kai kurios organizacijos. Bendras plataus masto išeivijos frontas nesudarė, didesnis spaudimas nebuvo išvystytas. Dar blogiau su lietuviams Gudijoje. Iš viso negirdėti, kad mūsų veiksniai būtų ėmęsi kokios nors iniciatyvos tuo reikalu. Juk galima kreiptis į tarptautines institucijas, ginančias žmogaus teises, daryti spaudimą į Kremlį, informuoti didžiasias valstybes. Žmogaus teisių amžiuje nieko nedaryti šioje srityje reiškia neatlikti savo pareigos. Tai pasakytina ir apie okupuotoje Lietuvoje sumuštusius, kurių pavardės žinomos. Jeigu jau privatus asmenys išeivijoje gali rasti kelius jiems padėti, juo labiau politiniai ir religiniai mūsų veiksniai. Reikėtų visą veiklą šiais metais pasukti konkrečios pagalbos linkme. Kai bus užsimota šia kryptimi, atsirast ir keliai, ir galimybės.

KANADOS ĮVYKIAI

Kvebekas ir kariuomenė

Kanados premjeras P. E. Trudeau N. Metų dieną CTV televizijos tinklo transliuotame pasikalbėjime pabrėžė niekada nesutiksias su nelegaliu Kvebeko atskyrimu nuo Kanados. Tokiu atveju jis planuoja pasinaudoti karinių priemonių įstatymu, kaip ir 1970 m., kai teko susidurti su Kvebeko Išlaisvinimo Fronto teroristais. Tada buvo suspenduotos pilietinės laisvės Kvebeke ir jin pasiūsti kariuomenės daliniai. Net ir referendumą gavęs Kvebeko gyventojų pritarimą atskyrimui, premjeras R. Levesque šį žingsnį turėtų atlikti legaliu keliu — tiesioginėmis derybomis su federacine vyriausybe. P. E. Trudeau netiki, kad būtų prieita prie nelegalaus atskyrimo, nes Kvebeko partija vadovaujasi demokratiniiais principais. Sekančiuose federacinio parlamento rinkimuose P. E. Trudeau pagrindinį savo liberalų partijos dėmesį žada skirti konstituciniams klausimams, kad būtų pilnai užtikrintos anglų ir fran-

cūzų kalbų teisės mokyklose bei kitose institucijose. Opozicinė pažangiųjų konservatorių partija su savo vadu J. Clarku į pirmas pozicijas rinkiminiamе vajuje planuoja iškelti ekonomines Kanados problemas.

Kvebeke veikiančios Sv. Jono Kr. Draugijos vadas J. P. Champagne griežtai pasmerkė premjero P. E. Trudeau grasinimą pasinaudoti karinių priemonių įstatymu kaip sąmoningą kvebekiečių gąsdinimą, pažeidžiantį jų teises ir nepriklausomybę. Separatistų remiančiame Mont-realio laikraštyje "Le Jour" R. M. Sauve paskelbė seriją straipsnių, raginančių įsteigti Kvebeko kariuomenę. Jos pėstininkai, karo aviacija, laivynas ir pakrančių apsauga galėtų būti mobilizuoti per 36 valandas, jeigu iškilėtų karo pavojus. Dėl savos kariuomenės įsteigimo separatistų tarpe nėra aiškaus sutarimo, tačiau P. E. Trudeau prastarimas apie karinius veiksmus gali paskatinti šio klausimo sprendimą. (Nukelta į 8-tą psl.)

Kanadiška žiema — sportuojantiems džiaugsmas, vairuojantiems rūpestis

Nuotr. Vyt. Maco

Išeivija permažai rūpinasi kaliniais

Sovietų disidentų Jurio Vudkos pokalbis su baltiečių atstovais Toronte

Š.m. sausio 5 d. Kanados Baltiečių Federacijos vadovybė Toronte Estų Namuose surengė pokalbį su neseniai Vakarus pasiekusiu sovietų disidentu J. Vudka ir jo žmona Hanna. Jie gyvena Izraelyje ir šiuo metu lanko įvairias S. Amerikos ir Europos vietas.

Pokalbio pradžioje buvo parodytas filmas, pagamintas iš slapta išgautų filminių fragmentų, dokumentinių nuotraukų ir laisvės pasiekusių buvusių sovietų kalinių pasakojimų. Tai šiurpą keliantis filmas, pagamintas Izraelyje. Jį matė jau apie 20 milijonų žmonių laisvajame pasaulyje. Tikimasi, kad jį pamatys televizijoje ir kitais būdais visas laisvasis pasaulis.

Po pusvalandį trukusio filmo rodymo J. Vudka per savo vertėją žmoną atsakinėjo į klausimus. Paaiškėjo, kad J. Vudka buvo suimtas 1969 m. Riazane, kur studijavo radijo technologiją. Buvo apkaltintas organizavimu pogrindžio veiklos, savilaidos raštų gaminimu. Gavo septynerius metus koncentracijos stovyklos bei kalėjimo. Atlikęs bausmę, buvo paleistas ir netrukus gavo leidimą emigruoti Izraelin. Tokį leidimą gavo užsienio spaudimo dėka. Išstisus 7 metus už jo laisvę kovojusių organizacijų laisvajame pasaulyje. Jis yra parašęs knygą ukrainiečių kalba. Ji busianti išleista šiais metais. Taip pat ji busianti atspausdinta ir kitomis kalbomis.

— Ar šis filmas yra patikimas, autentiškas? — paklausė vienas pokalbio dalyvių.

— Be jokios abejonės, absoliučiai patikimas. Vaizduoja dabartinę sovietinių kalinių būklę.

— Ar po Helsinkio ir Beigrado konferencijų, kur taip stipriai buvo pabrėžtas žmogaus teisės, būklė nepagerėjo Sov. Sąjungoje?

— Sov. Sąjungos gyventojai nejučia jokių palengvėjimo. Teroras prieš disidentus dargi pasitęgė. Kol vakariečiai rem-

Sov. Sąjungą ekonomiškai, niekas nesitiki pagerėjimo žmogaus teisių srityje. Tik vakariečių spaudimas galėtų priversti sovietus atleisti varžtus. Jei vakariečiai ir toliau remt Sov. Sąjungą, nesulaikys komunizmo prie Elbės, turės kovoti su juo savo kraštuose.

— Kaip galima padėti sovietiniams kaliniams iš užsienio?

— Visų pirma reikia sužinoti kalinio pavardę ir adresą. Tada pradėti viešą akciją laisvojo pasaulio spaudoje ir politiniuose sluoksniuose. Kai kurio nors kalinio pavardę pasidaro žinoma laisvajame pasaulyje, jo būklė pagerėja. Taip buvo mano atveju, taip yra ir su visais kitais. Kai saugumiečiai pajunta, kad už tą ar kitą kalinį kovojama laisvajame pasaulyje, nedrįsta jo sunaikinti. Pvz. ukrainietį Morozą jie seniai būtų sunaikinę, bet triukšmas Vakaruose nuo to sulaukė. Ypač svarbu paveikti komunikacijos priemones — spaudą, radiją, televiziją, kad skelbtų sovietinių kalinių pavardes bei jų kančias. Taip pat reikia rašyti peticijas savo kraštų vyriausybėms, politikams, kad jie savo keliu kreiptųsi į Sov. Sąjungos vyriausybę. Neužmiršti ir laiškų bei siuntinių kaliniams. Tiesa, neviską kaliniai gauna, bet apie 70% pasiekia adresatus. Šioje srityje reikia rizikos ir nuolatinio spaudimo visais galimais būdais. Taip daro laisvojo pasaulio žydų organizacijos.

— Ar yra vilties, kad būklė Sov. Sąjungoje pagerės, ir jos pavergtos tautos atgaus laisvę? — Galimas dalykas, būklė Sov. Sąjungoje pasikeis, bet kuria linkme, nežinia. Šiuo metu Sov. Sąjunga išgyvena ekonominę, dvasinę ir karinę krizę. Ekonominė sistema gerokai sušlubavo, prarado kontrolę ir pasidarė neveiksminga. Jaučiama netgi anarchija, kurios neįstengia apvaldyti esamoji kontrolė. Karinėje srityje nuolat jaučiama Kinijos grėsmė. Jei pasta-

roji pultų, lengvai sudorotų Sov. Sąjungą. Dvasinėje srityje jaučiama tuštuma — į komunizmą kaip idėją niekas nebetiki, neišskiriant nė L. Brežnevo, o naujų idėjų tebejieškoma. Tokioji būklė galimas pasikeitimas, bet ar jis bus palankus pavergtiems kraštams, abejotina. Mat, dabartinis komunizmas yra rusų imperializmo forma. Gali žlugti komunizmo sistema, bet rusų imperializmas nezlugs. Ir jeigu pajęs, pavergtų kraštų neatsisakys. O jei ir atsisakys, tai tik trumpam laikui.

— Minėjote siuntinius sovietiniams kaliniams. Kaip juos siųsti, kad jie gautų?

— Kaip minėjau, niekas negali garantuoti, kad kaliniai juos gaus. Iš patirties betgi žinau, kad dalį jų gauna. Reikia nuolat bandyti. Siųsti registruotus siuntinius, ir visus mokėčius sumokėti siuntėjo krašte.

— Kokios nuotaikos Baltijos kraštuose?

— Galima lankytis tikrai sostinėse. Taline estai visai nekalba rusiškai. Ten nuvažiuos rusiškai gali kalbėtis tik su šunimis ir milicininkais. Jei prašėksi betkuria kita kalba, gausi malonų atsakymą. Blogiausia yra Rygoje, kur didesnę pusę gyventojų kalba rusiškai. Vilnius yra kosmopolitinis miestas. Tautinio judėjimo centras yra Kaunas, kur visi kalba lietuviškai. Antisovietinė rezistencija yra stipriausia Lietuvoje visose srityse.

— Ar būdamas koncentracijos stovyklose bei kalėjimuose sutikote lietuvių bei kitų baltiečių?

— Taip. Jie gyvena atskiromis grupėmis ir sudaro lyg ir savo getus. Su jais komunikacija nėra lengva, nes dauguma nemoka rusų kalbos. Esu susitikęs ir kalbėjęs su šiais lietuviškais kaliniais: Petru Plumpa 36-me Permės lageryje, Jonu Kadžioniu, Aleksu Pašiliu (19 (Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

JAV PREZ. J. CARTERIS PAŽADĖJO INDIJOS PREMJERUI M. Desajui tiecti uranijų atominiam reaktoriui, nors Indija nesutinka pasirašyti sutarties, draudžiančios atominių ginklų gamybą. 1974 m. rudenį Indijoje buvo susprogdinta pirmoji atominė bomba. Nuo to laiko uranijaus tiekimą Indijai sustabdė Kanada. Artimuosiuose Rytuose didžiausio dėmesio susilaukė Aswane įvykęs trumpas prez. J. Carterio susitikimas su Egipto prez. A. Sadatu. Čia buvo padarytas kompromisinis pareiškimas vakarinės Jordano pakrantės ir Gazos juostos arabų klausimu. Izraelis šioms sritims siūlo savivaldą, o arabų kraštai nori nepriklausomos palestiniečių valstybės. Prez. J. Carteris, anksčiau pasisakęs prieš tokią valstybę, šį kartą ją nutylėjo, pabrėždamas tik laisvo apsisprendimo teisę palestiniečiams. Nau-

ją problemą Izraelio ir Egipto taikos derybose surado premjero M. Begino duotas sutikimas pastatyti aštuonis naujus izraelitų kaimus Sinajaus pusiasalyje, nors jį žadama grąžinti Egiptui. Kaimų steigimas nejučiomis perša mintį, kad Izraelis negalvoja visiškai pasitraukti iš Sinajaus. Paryžiuje prez. J. Carteris susitiko su Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingu ir socialistų vadu F. Mitterandu, kuris tikisi laimėti sekančius parlamento rinkimus. Normandijoje J. Carteris aplankė sąjungininkų išsikėlimo vietoje, kur yra palaidoti, 9.386 žuvę amerikiečiai. Briuselyje jis turėjo pasitarimus S. Atlanto Sąjungos ir Europos Bendrosios Rinkos reikalais. Europiečiams J. Carteris pažadėjo ir toliau rūpintis karine atsvara prieš Sovietų Sąjungą. Pasirašant sutartis su Maskva, nebus užmiršti V. Europos saugumo reikalai.

Nauja valdžia

Turkijos premjeru trečią kartą pastarųjų trejų metų laikotarpioje tapo respublikininkų liaudies partijos vadas B. Ecevit, pakeitęs premjeru S. Demirelo konservatyvaus sparno koaliciją, praradusią parlamento pasitikėjimą. B. Ecevitais taip pat buvo priverstas sudaryti koaliciją ir su savo šalininkais dabar turi nežymią atstovų daugumą parlamente. Pagrindinė dėmesį jis žada skirti krašto vidinės taikos reikalams, ekonomėms bei užsienio problemoms.

Netikėtas karas

Kambodijos ir Vietnamo pasienio susikirtimai tapo plataus masto kariniais veiksmais. Vietnamiečiai užėmė Kambodijos Svey Riengo provinciją, išsikūsią Vietnamo teritorijon. Kambodija prisipažino vietnamiečių 20 mylių įsiveržimą į jos teritoriją. Tokiu atveju nuo Kambodijos sostinės Phnom Penho vietnamiečių kariuomenės dalinius skiria tik 35 mylios. Galimas dalykas šių dviejų komununistinių šalių nesutarimui įtakos turi skirtingi jų globėjai: Kambodija yra komunistinės Kinijos, o Vietnamas — Sovietų Sąjungos įtakoje. Kambodijos ambasadorius Pekinge P. Cheangas Vietnamą pavadino nedėkingu krokodilu, kuris karo metais slapstėsi Kambodijos teritorijoje, o dabar nori užimti tas sritis. Tikroji kaltininkė geičiausiai yra pati Kambodija, pasienio incidentus provokavusi ir su kaimynine Tailandija.

Suskaldė partiją

Buvusi Indijos premjerė Indira Gandhi suskaldė kongreso partiją, kuri Indiją valdė apie 30 metų iki paskutinio pralaimėjimo praėjusį pavasarį. I. Gandhi buvo pasitraukusi iš vykdomojo partijos komiteto. Oficialiu kongreso partijos vadu buvo padarytas K. B. Reddi. Neoficialiame partijos suvažiavime I. Gandhi vėl perėmė vadžias, su savo šalininkais įsteig-

Svyrantis bokštas

Italijos miestas Pisa yra pagarsėjęs svyrančiu savo bokštu, per 804 metus pakrypusiu net 5,2 metro. 1977 m. gruodžio 31 d. atlikti matavimai rodo, kad 179 pėdų augščio bokštas pernai nė kiek nepapildino pasvyrimo pirmą kartą nuo 1913 metų.

Šiame numeryje:

Vaduoti ar deklamuoti? Pagalba Seinų, Gudijos ir kt. persekiojamiems lietuviams

Vatikano Rytų politika nuomonių sankirtoje Vokiečių autorius gildena dabartinę Vatikano laikyseną

Siekia sunaikinti tikinčiųjų bendrijas Informacija iš pogrindinės okup. Lietuvos spaudos

Dauguma jaunimo kalba angliskai. Kodėl? Atsako Toronto Maironio mokyklos dešimtokai

Lietuviuko veidas vitraže A.a. Petruko Perkumo vitražas Brazilijos šventovėje

Jis ramiai užmigo Viešpatyje... A.a. kun. Benediktą Bagdoną palydėjęs amžinybėn

Supurvintas studentų "Gaudėamūs" Keliamas rūpestis dėl nekultūringo studentų elgesio

Išnaikinti prūsai — lietuvių tautos giminaičiai Mokėjo karžygiškai mirti, bet nemokėjo gyventi

Žemaičiai tarp mitų ir tikrovės Istorikas J. Jakštas apie amerikiečio knygą "Samogitia"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$12, pusmetinė — \$6.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland—Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$12.00 per year, \$6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ SV. STEPONO KARŪNA perduota komunistinės Vengrijos valdžia. Kai 1977 m. lapkričio 4 d. prez. J. Carteris pareiškė, jog karūna bus grąžinta Vengrijai gruodžio 8 d., kilo didelis pasipriešinimas vengrų ir kitų pabėgėlių nuo komunizmo tarpe. Jieskoma būdų grąžinimą su-
laikyti. Pirmiausia buvo suorganizuotos demonstracijos Vašingtone. Demonstracijų metu kongreso atstovė Mary Rose Oakar pranešė, jog gavusi JAV saugumo tarybos užtikrinimą, kad karūnos grąžinimas atidedamas ir kad prie grąžinimo bus prijungtos tam tikros sąlygos. Tada ji perskaitė laišką, kurį pasiuntė prezidentui, siūlydama šias sąlygas: 1. visos sovietų karinės pajėgos turi būti atitrauktos iš Vengrijos; 2. turi būti praversti laisvi rinkimai ir išrinkta valdžia, atspindinti Vengrijos gyventojų norus. Po demonstracijos, kurioje kalbas pasakė 14 JAV kongreso atstovų, 25 kongreso atstovai kreipėsi į Vašingtono apygardos teismą, prašydami, kad teismas neleiktų prezidentui karūnos išsiųsti Vengrijon bei JAV kongreso sutikimo.

★ KAI SV. STEPONO KARŪNOS REIKALAS buvo sprendžiamas teisme, Vengrijos komunistų partijos sekretorius Janos Kadar pasiekė laiškais su prez. Carteriu, oficialiai sutardami karūnos grąžinimą. Gruodžio 15 d. Valstybės Departamento atstovai pranešė, kad karūna bus grąžinta sausio 6-7 dienomis. Tą pačią dieną apygardos teismas atmetė kongreso atstovų pateiktą skundą. Už trijų dienų JAV apeliacinis teismas patvirtino apygardos teismo sprendimą, o po kitų dviejų dienų vyriausias teisėjas Warren Burger irgi pritarė apeliacinio teismo sprendimui. Kadangi laisvų pasiekimų tarp valstybių galvų tokiu atveju galima laikyti JAV ir Vengrijos sutarties pataisa, kuriai reikia JAV senato pritarimo, liko galimybė dar tuo reikalu kreiptis į JAV vyriausiąją teismą. Šia galimybė betgi nebuvo pasinaudota ir karūna grąžinta Vengrijai.

★ PAAISKEJO IR SĄLYGOS, kurias prez. Carteris prijungė prie karūnos grąžinimo. Jos yra tokios: 1. karūna turi būti iškilmingai perduota Vengrijos atstovams, dalyvaujant Vengrijos pirmui kard. Laszlo Lekai; 2. iškilmės kalbos turi ribotis JAV ir Vengrijos glaudžių ryšių išreikimu ir jų gerinimo pabrėžimu; 3. karūna turi būti saugojama pagarbijoje vietoje Budapešte, kad būtų lankytojams prieinama ir matoma.

★ PRIE ŠIO JAV VALDŽIOS VEIKSMO prisidėjo ir JAV katalikų vyskupų konferencijos tarptautinio teisingumo skyrius, pritardamas prez. Carterio sprendimui. Esą negalima karūnos laikyti JAV-se, nes ji priklausanči Vengrijos žmonėms. Taipgi negalima prie karūnos grąžinimo prijungti sąlygų, reikalaujančių Vengrijos neutralumo, nes tokių sąlygų Vengrijos valdžia vistiek neįsipildytų. Vienintelė sąlyga, kurią esą galima pridėti, tai prašymas, kad komunistinė valdžia duotų daugiau laisvių tikintiesiems Vengrijoje.

★ ARKIV. HILARION CAPUCCI, melkito apeigų katalikų vadovas Jeruzalėje, kuris buvo kalintas Izraelio kalėjime už tariamą ginklų tiekimą palestiniečiams, šiomis dienomis turėjo pasimatymą su Pauliumi VI. Popiežius jį paskyrė vadovauti P. Amerikoje gyvenantiems melkito apeigų katalikams.

★ METODISTŲ IR KATALIKŲ KOMISIJA svarsto abiejų Bendrijų Eucharistijos sampratas. Svarstymams numatytas trejų metų laikotarpis. Iš katalikų pokalbiuose dalyvauja: vysk. James W. Malone, kun. J. Peter Sheehan, kun. C. Gerard Austin, OP, sesuo May Pierre Ellebracht CPpS, kun. James Shaughnessy, kun. Gerard Sloan, kun. Bruce Vawter ir kun. Robert Boisvert. Iš metodistų dalyvauja: vysk. James K. Mathews, kun. J. Robert Nelson, kun. Sharon Brown Christopher, kun. Gerald Moede, kun. Don E. Saliers, kun. Roy I. Sano ir kun. Robert W. Huston.

★ CHALCEDONO ORTODOKSO METROPOLITAS MELITONAS lankė pas Paulių VI būsimoj pokalbiu tarp katalikų ir ortodoksų reikalui. Popiežius pareiškė, kad planuojamos pokalbio sesijos teikia vilties, jog visi sunkumai, kurie iki šiol neleidžia abiem kartu koncelebruoti

Eucharistijos, bus nugalėti. Dabar tikėtai išimties atveju (kai apylinkėje nėra katalikų šventovės) katalikai gali dalyvauti ortodoksų Mišiose ir ten priimti Komunią. Tokia išimtis yra daugiau sielovadinio pobūdžio. Bendras ortodoksų ir katalikų kunigų Mišių koncelebravimas būtų jau oficialus abiejų Bendrijų susivienijimo veiksmas. Metropolitai Melitonas yra ortodoksų patriarchato krikščionių vienybės sekretoriato pareigūnas, vadovaujantis visiems ortodoksų pokalbiams su katalikais.

★ KARD. CARLO CONFALONIERI, 84 m. amžiaus, paskirtas naujuoju kardinolų kolegijos dekanu vietoj neseniai mirusio kard. Traglia. Vicedekanu paskirtas 82 m. amžiaus kard. Paolo Marella. Į šiuos paskyrimus žiūrima kaip į Pauliaus VI norą pagerbti daug Bendrijai pašarnavusius asmenis, nes iš tikro nė vienas iš jų savo pagrindinių pareigų konklavos metu (popiežiaus rinkimuose) eiti negalėtų. Pagal dabartinis potvarkius, naujo popiežiaus rinkimuose gali dalyvauti tik kardinolai, nesulaukę 80 m. amžiaus. Tai, dabartinis dekanas negalėtų nei priimti balsuojančių kardinolų prieisikos, nei klausiti naujai išrinktojo popiežiaus, ar jis sutinka priimti popiežiaus pareigas. Tai turėtų atlikti dabartinio dekanu deleguotas koks nors jaunesnis kardinolas, dalyvaujantis konklavoje. Kard. Confalonieri galėtų tikėtai oficialiai paskelbti dabartinio popiežiaus mirtį.

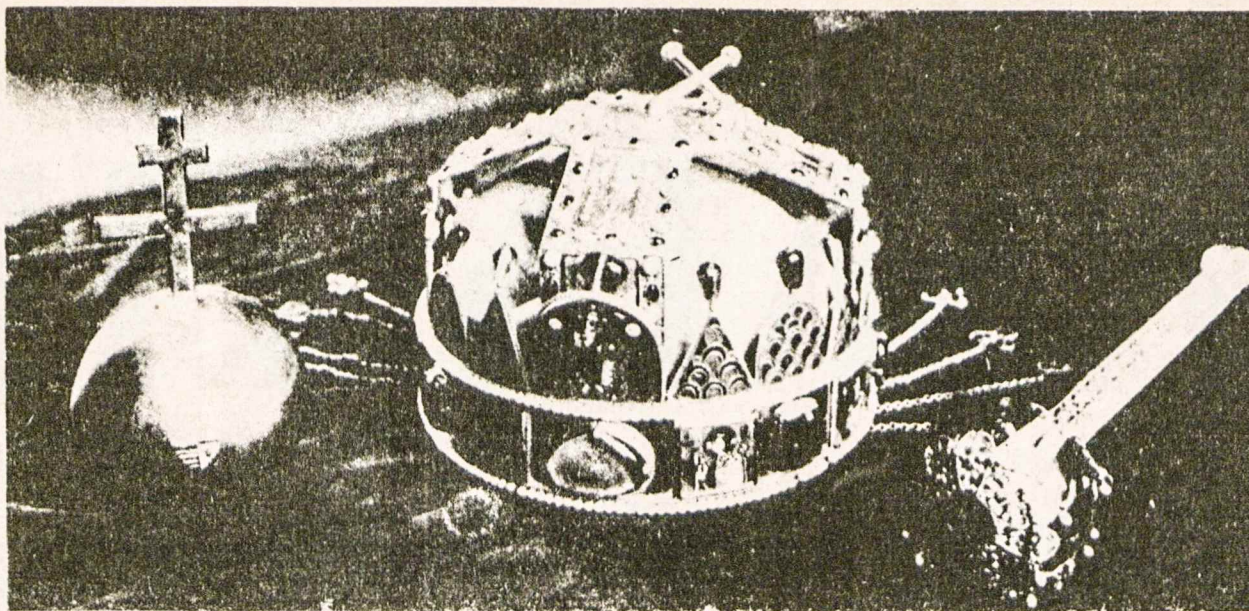
★ ATEISTINIO KOMUNIZMO VALDŽIOS daro tik "kosmetinius" pakeitimus, bet tikintuosius persekioja toliau ir po Helsinkio sutarčių — pareiškė Vatikano sekretoriato netikintiesiems pirmininkas kard. Franz Koenig. Jis nematęs jokių ženklų, kurie liudytų sąlygų pasikeitimų galimybe tikintiesiems komunistiniuose kraštuose. Komunistai dabar tikrai yra akylesni savo patalogose sudaryti iluzinį religinės laisvės vaizdą užsieniečiams. Iš kitos pusės, jo manymu, religinis atgimimas yra labai įsisiūbavęs komunistiniuose kraštuose jaunimo ir intelektualų tarpe. Tai ateityje privers sovietų vadus keisti savo laikyseną religijos atžvilgiu. Greičiausia su šia problema susidurs jau nebe dabartiniai, o ateities komunistiniai vadai. Pasak kardinolo, komunistai nuosirdaus pokalbį su Vatikanu neįsiekio ir negalvoja keisti savo pažiūrų religijos atžvilgiu. Vatikanas supranta, kad komunistinės valdžios veda pokalbius su K. Bendrija vien dėl užsienio akių.

★ EGIPTO IR IZRAELIO PASTARIMUOSE KAIRE dalyvauja kaip stebėtojai ir Vatikano atstovai: prancūzių Egiptui arkiv. Achille Glorieux ir Vidurinių Rytų žinovas mons. Francesco Monterisi, kuris iš Vatikano atvežė specialų Pauliaus VI žodį derybininkams. Pastaruoju metu popiežius yra nekartą gynęs palestiniečių teises ir siūles Jeruzalę padaryti tarptautiniu miestu.

★ KONSTANTINOPOLIO ORTODOKSO PATRIARCHAS DIMITRIOS pasiuntė lėmpą iš savo kopyčios, laikoma prie Šv. Sakramento, kaip dovaną Pauliui VI 80 m. amžiaus sukaiktės proga. Kartu su dovaną patriarchas išreiškė ir troškimą panaikinti visas užtvaras Eucharistijos atžvilgiu tarp katalikų ir ortodoksų.

★ KUN. PLACIDAS JORDANAS, OSB, žymus JAV žurnalistas, mirė Sveicarijoje, sulaukęs 82 m. amžiaus. Jis buvo benediktinų sanbrolių palaidotas Ilgau miestelyje. Žurnalistikos karjerą JAV-se jis buvo pradėjęs 1913 m. ir buvo žinomas JAV laikraščiu skaitytojams bei radijo klausytojams kaip Max Jordan. Prieš II D. karą ir karo pradžioje jis buvo NBC korespondentu Europoje. 1941 m. jis turėjo bėgti iš Vokietijos už antinacinę veiklą. Tada ketverius metus jis praleido JAV-se, vadovaudamas radijo programai "NBC University of the Air". Pradžioje 1945 m. jis vėl grįžo Europon karo korespondentu. Tuo metu jis jau buvo tapęs kataliku. 1951 m. jis buvo įšventintas kunigu ir 1953 m. įstojo į benediktinų ordiną. Žurnalistinio darbo jis nemetė ir toliau, tik dabar rašė vien katalikiškajai spaudai. Jis buvo "National Catholic News" agentūros pagrindinis korespondentas, aprašinėjęs JAV katalikiškajai spaudai II Vatikano santarybos eigą.

KUN. J. STS.

Vengrijos karaliaus Sv. Stepono karūna, kuri kaip didelė tautos brangenybė II D. karo laikotarpyje buvo nugabenta saugoti į JAV-bes. Prez. J. Carterio nuosprendžiu ji grąžinta komunistų valdomai Vengrijai.

Vatikano Rytų politika nuomonių sankirtoje

DR. PAUL ROTH

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Politika, diplomatija, sielovada

Suprantama, kad Vatikano Rytų politika iš dalies panašiai kritikuojama, kaip maždaug V. Vokietijos Rytų politika. Tačiau negalima užmiršti ir pagrindinio skirtumo. Iki šiol visada kalbama apie Vatikano Rytų politiką, nes ši formulė prigijo publicistikoje. Būtų geriau kalbėti apie Rytų diplomatiją, nes Vatikanas savo tikslams negali panaudoti nei kareivių, nei kredito. Diplomatią pažymimas metodas be prievartos rūpintis savo interesais tarpvalstybinėje srityje. Zodis "Rytų politika" gundo mus įsivaizduoti, kad Vatikanas galėtų savo užsienio politiką taip vykdyti, kaip betkoks kitas kraštas. Popiežiškoji diplomatija naudojasi, pagal Stehlę, tais pačiais pagrindiniais santykiavimo modeliais, kurie yra priimti tarpvalstybiniame bendravime, būtent: "Ginti savo interesus konfrontacija, kur neįmanoma koegzistencija, kompromisais, kur jie priimtini, bendradarbiavimu, kur yra partneris. Be to, diplomatija svyruoja, kaip ir kiekviena politika, tarp ištikimybės principams ir oportunizmo (pristatymo); ji yra — dažnai beveik beviltiška — įsispainiojusi ir nacionalinius ir ideologinius prieštaravimus".

Bet čia eina kalba ne apie valstybės politiką, sakysim, Vatikano valstybės, o apie Apaštalių Sosto diplomatiją, t.y. katalikų Bendrijos galvos. Katalikų Bendrijos samprata negali būti lyginama su valstybės ar vyriausybės samprata. Dogminėje konstitucijoje apie Katalikų Bendriją pasakyta: "Si hierarchiškai sutvarkyta bendruomenė ir Mistinis Kristaus Kūnas, regimas sambūris ir dvasinė bendruomenė, žemiškoji Bendrija ir dangaus malonėmis apdovanota Bendrija nelaikytina dviem skirtingais dalykais, nes ji yra viena sudėtinga tikrovė, kurioje yra suaugę draugė žmogiskasis ir dieviškasis elementai". Šią "vieną sudėtingą tikrovę" mato tikintis stebėtojas ir tada, kai kalbama apie Apaštalių Sosto Rytų diplomatiją, kuri rūpinasi sielomis.

Kad iš to kyla konfliktai — nieko naujo. Juk atsimename kokie priekaištai buvo daromi popiežiui Pijui XI ir Pijui XII. Reicho konkordatas, taip skambėjo priekaištai, sustiprino bedievišką, netiesėtą Hitlerio valdžią; Pijaus XII tyla baisaus žydų naikinimo atveju esanti Kristaus "Vietininko" padarytas Katalikų Bendrijos išdavimas. Jau 1934 m. vokiečių katalikas Waldemaras Gurian, gyvendamas tremtyje (Sveicarijoje), rašė poleminiame savo rašte "Sv. Ambrozijus ir vokiečių vyskupai": esą Katalikų Bendrija turėtų atsisakyti betkokių sutarčių, nustatančių jos santykius su nacių valstybe, kad visai laisvai nuo jos atsirišotų ir tuo būdu taptų patikima, tikra žmogaus užtarė. Panašiai skamba ir dabar Sv. Sostui daromi priekaištai dėl Rytų diplomatijos.

1956 m. įsteigta Paulus - Gesellschaft, siekianti dialogo tarp krikščionių ir marksistų, 1974 m. aštriai kritikavo Apaštalių Sosto Rytų diplomatiją: "Maskva buvo patenkinta Vatikano laikysenos pasikeitimu. Roma dar kartą įrodė, kad ji apie politiką šiek tiek supranta: politinė moralė ir Vatikanui yra tik galimybių menas. Už tvirtą konkordatą jis yra pasirusęs padaryti tokias pat nuolaidas komunistui, kaip ir fašizmui bei nacionalizmui".

Valstybės politika dažnai gali

pasitenkinti vien gerais santykiais tarp vyriausybių. Apaštalių Sostas betgi todėl domisi santykiais su kuria nors vyriausybe, nes jis to krašto viduje nori pakeitimų, t.y. religinės būklės pagerinimo.

Net ir tada, kai Apaštalių Sostui pavyksta pasiekti pagerinimų katalikams, tuo problema dar nebūna išspręsta. Juk ar gali jis "egoistiškai" apsiriboti pagerinta katalikų būkle, kai tuo pačiu metu persekiojamos kitos tikybinės grupės? Ar gali Apaštalių Sostas būti tik prispaustųjų katalikų ir tikinčiųjų užtarė, kai netikintieji yra persekiojami ir prispausti? Pijui XII buvo priekaištaujama, kad jis "egoistiškai" veikė.

Skirtingi interesai

Žinoma, Katalikų Bendrijos rūpestis pirmoje eilėje yra nukreiptas į katalikus, kuriems norima pasiekti geresnių sielovados sąlygų, kad su jais būtų elgiama kaip su lygiateisiais piliečiais. Bet šiuo rūpesčiu Apaštalių Sostas, aišku, negali apsiriboti. Prie jo tenka pridėti visa eilę kitų rūpesčių. Taip popiežius Jonas XXIII išskėlė taikos išlaikymą kaip Katalikų Bendrijos rūpestį, popiežiaus Pauliaus VI prie Katalikų Bendrijos rūpesčių pridėjo tautų išsivystimą.

Pvz. ar būtų leistina Katalikų Bendrijai dėl taikos išlaikymo atidėti kitus rūpesčius? Būtų neįsitinga reikalauti iš Apaštalių Sosto, kad jis ant derybų stalo padėtų visų savo rūpesčių sąrašą ir derybas nutrauktų, jeigu jie visi nebūtų priimti. Kokie rūpesčiai iškyla derantis su komunistinių vyriausybių atstovais ir kokias jėgas priemonės gali panaudoti Katalikų Bendrija? Jei ji būtų begėdė, jokia komunistinė valdžia nesiderėtų su Apaštalių Sostu.

Vatikanas turi įtakos visiems katalikams pasaulyje. Jei jis pvz. pasmerkia valstybės politiką, tai palieja valstybę turi skaitytis su savo pačios įtakos sumažėjimu savo katalikams piliečiams. Daug katalikų pasaulyje žiūri į Apaštalių Sosto poziciją kaip į savo poziciją ir savo kraštuose, partijose, parlamentuose stos už tai, kad apkalbinta valstybė būtų paskatinta padaryti pataisą. Bet ir nekatalikų sluogsnuose, daugelio vyriausybių akyse Apaštalių Sostas turi didelį prestižą — popiežiaus žodis yra svarus. Visa tai rodo Katalikų Bendrijos pasaulinę jėgą, kurią ji gali panaudoti derybų metu.

Apštalių Sosto interesai ir komunistinių valstybių, su kuriomis ji derasi, yra skirtingi. Komunistinės pusės interesus galima taip nusakyti: 1. Komunistinės valstybės tarptautinės pozicijos pagerinimas (popiežius, prisiekęs komunizmo priešais, derasi su manimi, taigi netiesiogiai mane pripažįsta). 2. Visiškas ir besąlyginis katalikų lojalumas turimos valdžios srityje (su Apaštalių Sostu turime gerus santykius, taigi turime būti "pavaldūs" ir savo vyriausybei). 3. Apaštalių Sosto antikomunistinių pareiškimų sumažinimas ir palanki jo laikysena savame krašte dėl dalykų, kurie anksčiau būtų iššaukę viešą Apaštalių Sosto protestą.

Dėl tų skirtingų interesų derybų laukas negali būti platus. Abi pusės žino, kad pagrindiniai klausimais negali būti sutarimo. Maskva laiko religiją kliūtimi pakeliui ir komunistinė ateitį. Vatikanas gi mato sovietiniame komunizme grėsmę žmogui kaip laisvam Dievo kūrinui. Pagaliau ši politika arba diplomatija yra paremta viltimi. Ir viena, ir kita pusė tikisi, kad ji išliks gyva, o kita pusė pasi-

keis arba pasitrauks nuo pasaulio scenos. Taip ilgai bus bandoma pasiekti geriausių rezultatų esamoje tikrovėje.

Slaptoji diplomatija ir informacija

Vatikano "užsienio reikalų ministeris" Casarolis italų publicistui kartą pareiškė: "Jei klystame, tai drauge su popiežiumi!" Hansjakob Stehle savo knygoje labai aiškiai parodė, kaip Rytų diplomatiją lemiamai nustato popiežiai. Joseph Schmitz von Horst, "Frankfurter Allgemeinen Zeitung" korespondentas Romoje, pranešė apie Casarolio sugrizimą iš Varšuvos 1974. IV. 22: "Kas iš tikrųjų įvyko, vargu ar kas nors sužinos. Jau ankstesnėmis progomis buvo patirta, kad net artimiausi Casarolio bendradarbiai nieko nežino. Lemiamus dalykus jis palieka sau ir popiežiui".

Žinoma, negalima iš Apaštalių Sosto reikalauti, kad jis kiekvieną kontakto bandymą, kiekvieną pasikalbėjimą tuojau skelbtų. Bet slaptos diplomatijos ir popiežiaus sprendimo glaudus susiejimas kiekvienam subrenausiam krikščioniui kelia klausimą, ar čia Katalikų Bendrijos polūnės problemos nėra sprendžiamos netinkamu būdu, ypač todėl, kad niekas nežino, ar be Casarolio ir popiežiaus dar kas nors priklauso sprendimų grupei? Sprendimai šioje srityje juk nieko bendro neturi su neklaidingumu, be to, jie liečia visą Katalikų Bendriją.

Vatikanas iki šiol neparodė jokių ypatingų pastangų bent siek tiek informuoti viešumą apie pagrindinę liniją, tendencijas, pasiekimus ir nesėkmes. Jieškodamas informacijų, užtiniki arkivyskupo Casarolio pranešimą, kurį jis skaitė Milane 1972 m. sausio mėn., būtent: "Apaštalių Sostas ir Europa". Bet šis tekstas tik tarp kitko paliečia Rytų diplomatiją. Pvz. ten pasakyta: "Pabrėžtinai taip pat reliatyvus kuklumas iki šiol pasiektų rezultatų ir problematika ligšiolinio dialogo su kraštais, kurie prieš dešimt metų tvirtai laikėsi nuošaliai. Ne be pagrindo kalbama apie būtiną atsargumą derybose su tais, kurie nėra atsisakę ideologinių pagrindų, tos senosios nuomonių skirtumo šaknys. Atrodo, kad visa tai nėra pakankamas pagrindas palikti nevisai tikrą kelią, kuriuo einant ir toliau gali būti sulaukta stagnacijos arba naujų smūgių, kelių, kuris per trumpą laiką neleidžia tikėtis didelių, visuotinių rezultatų. Jis betgi turi nemažiau įtikinančių argumentų už, kaip ir prieš jį nukreiptieji. Jis pagaliau yra didžios būtinybės ir, krikščioniškai tarant, Apvaizdos skirtas istorijos kelias".

Daug aiškesnis ir suprantamesnis yra Vienos "Presse" vyriausio redaktoriaus Schulmeisterio pasikalbėjimas su arkivyskupu Casaroliu 1974. XII. 21, pavadintas "Rytų dienos pasaulis pro Vatikano langą". Casarolis tarp kitko pasakė: "Nors formos ir priemonės yra tos pačios, kaip ir bendroje diplomatijoje, Apaštalių Sostui rūpi tik vienas dalykas — religinė sritis. Kalbama ne tik apie Katalikų Bendrijos gyvenimo sąlygas, bet ir apie laikinius žmonių interesus — karą ir taiką, socialinį teisingumą ir kitką pagal Dievo ir artimo meilės įsakymą. Jei dėl patogumo laikomasi daugiaprasmiškos "politikos" sąvokos, tai tik tada, kai turima galvoje nuosekli, organiška veiklos linija kaip programinio sprendimo padaras".

(Bus daugiau)

• "Džiaugsmas yra didelė krikščionies paslaptis" (Chestertonas).

Padėka

Mano brangūs tėvai —

a + a O. Sodaitienė

mirė Lietuvoje 1977 m. spalio 2 d. ir

A. Sodaitis —

Toronto 1977 m. gruodžio 11 d.

Nuosirdžiai dėkojame: dr. J. Yčui, per ilgus metus rūpestingai prižiūrėjusiam A. Sodaitį, Prisikėlimo parapijos kunigams, lankiusiems jį ligoninėje, kalbėjusiems maldas, aukojusiems šv. Mišias ir palydėjusiems į kapines. Dėkojame P. Gulbinkui už vargonavimą ir giedojimą, giminėms, draugams ir pažįstamiems už gražias gėles, užprašytas šv. Mišias. Dėkojame pareiškusiu užuojautą žodžiu bei raštu. Gili padėka karsto nešėjams ir visiems, palydėjusiems tėvelį į amžino poilsio vietą. Ačiū poniams šeimnininkams, padėjusiems paruošti pusryčius.

**Nuliūdusi dukrė ir žmona
Sukauskai ir anūkai**

BRANGIAM TĖVELIUI

A + A

SIMUI RADZIUI

iškeliavus amžinybėn, ALDONĄ VAIČIŪNIENĘ ir šeimą bei kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučia —

*S. J. Andriuliai ir
sūnūs*

Brangiam vyrui ir tėveliui

A + A SIMUI RADZIUI

staiga mirus, žmoną TEKLĘ RADZIENĘ, dukteris — ALDONĄ VAIČIŪNIENĘ, Whitby, ir LAIMĄ ALEKSIENĘ Čikagoje bei jų šeimas giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

*Janina ir Algis Empakeriai
Janina ir Jonas Kulikauskai*

A + A

SIMUI RADZIUI

mirus, jo žmoną TEKLĘ RADZIENĘ, dukras — LAIMĄ ALEKSIENĘ Čikagoje ir ALDONĄ VAIČIŪNIENĘ, anūkus ir jų šeimas nuosirdžiai užjaučia —

Medeliai

A + A

JONUI DANILEVIČIUI

mirus, jo žmoną SALOMĖJĄ, dukrą DANUTĘ PETRONIENĘ ir jos šeimą skausmo valandoje giliai užjaučiame —

Juozas Petravičius

Vladas Paliulis

*Česė ir Antanas Pažerūnai
su šeima*

A + A

JONUI DANILEVIČIUI

mirus, giliai užjaučiame jo žmoną SALOMĖJĄ ir dukrą DANĄ PETRONIENĘ su šeima —

*Stefa ir Juozas Jagėlos
Ada ir Algis Jagėlos su dukromis*

A + A

STEFANIJAI KALUZIENEI

mirus, jos vyrui ALEKSUI reiškiamo gilią užuojautą —

*Stefa ir Juozas Jagėlos
Ada ir Algis Jagėlos su dukromis*

Mobawk Furniture Ltd.

**PILNAS
NAMU
APSTATYMAS**

*Nemokamas pristatymas
į namus.*

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalimo mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Saldytuvai
- ★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinelės

KRAUTUVES:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Siekia sunaikinti tikinčiųjų bendrijas

Spausdiname antrąją dalį straipsnio "Lietuvos ir Tarybų Sąjungos religinio gyvenimo problemos" iš "LKB Kronikos" 28 nr. Antrastės — "T2" redakcijos. RED.

Tai pačiais metodais (kaip ir provoslavus) Tarybų Sąjungoje ateistai nori sunaikinti ir Katalikų Bažnyčią. Pradžioje ją naikino fiziniėmis priemonėmis — suimdami ir ištremdami Bažnyčios vadovus — vyskopus, kunigus ir aktyvesnius tikinčiuosius. Pastaruoju metu jie nori Katalikų Bažnyčią suardyti iš vidaus, stengdamiesi, kad į hierarchų postus patektų asmenys, sutinką vykdyti jų direktyvas, paralyžuojančias Bažnyčios veikimą. Dėkui Dievui, tas jų planas pavyko tik iš dalies. Rusijos Federacijos Europos dalyje veikia vos kelios katalikų bažnyčios, skirtos ne tiek pastoracijai, kiek reprezentacijai. Maskvos Sv. Liudviko bažnyčia yra T. S-gos Saugumo komiteto centrinio pastato kieme. Todėl ten ir nežymi religinė veikla akylai stebima saugumiečių. Daugumas bažnyčios lankytojų — senutės lenkės, užsieniečiai ir rusų inteligencijos atstovai. Panaši būklė ir Leningrado bažnyčioje. Jos komiteto pirmininkas — saugumo atstovas, gyvenęs su svetima žmona ir vis dėlto priima šv. Komuniją. Kai iš Lietuvos atvykęs kunigas norėjo pasikalbėti su vietos tikinčiais, pirmininkas to neleido. Vietos katalikai bijo šiose bažnyčiose tuoktis. Per metus kažin ar buvo bent vienas vaikas paruoštas šv. Komunijai. Katalikų tikėjimas Rusijoje pasmerkta žiti, jei ten nebūs išvystytas katakombinis veikimas.

Siek tiek geresnė būklė kitoje Tarybų Sąjungos teritorijoje esančiose bažnyčiose, kur yra veiklių tikinčiųjų, pajėgiančių veikti katakombiniu būdu, ypač tarp vokiečių ir iš dalies lenkų. Kur katakombinės veiklos nėra, ten katalikų Bažnyčia visiškai išnykusi arba merdinti (platūs Sibiro plotai).

Gudijoje

Ypatingai sunki Bažnyčios būklė Baltarusijos respublikoje. Nė vienoje respublikoje nėra taip persekiojamas katalikų tikėjimas kaip Baltarusijoje. Čia uždaryta daugybė gražiausių bažnyčių, kitos paverstos sandėliais, apleistos ir baigia griūti (Druja, Vydžiai ir kt.). Čia labai trūksta kunigų. Vienas kunigas kartais turi aptarnauti buvusius 28 parapijų tikinčiuosius. Kunigų seminarijos nėra, ir nesirūpinama ruošti naujų kunigų katakombiniu būdu. Kai atsirasdavo vienas kitas jaunuolis, pareiškęs norą stoti į Rygos ar Kauno kunigų seminariją, juos taip ėmė persekioti saugumiečiai, norėdami užverbuoti, kad jie buvo priversti bėgti į kitas respublikas. Be to, Kauno kunigų seminarija kandidatų iš Baltarusijos ir Ukrainos nepriima, bijodama, kad saugumiečiai, užuot pasiuntę gerus žmones, neatsiųstų savo agentų. Kandidatus į kunigų seminariją čia parenka kulto įgaliotinis. Daugelis Baltarusijos kunigų yra apie 70 metų amžiaus. Yra net nešamų į bažnyčią (pvz. Berūnų klebonas, nusilaužęs koją ir nepajėgias ateiti į bažnyčią). Dar po 5-10 metų Baltarusija gali likti be kunigų. Čia draudžiama kviesti į talką kaimyninius kunigus. Nežmoniškas darbo krūvis greitai nuvaro į kapus dar besidarbuojančius kunigus. Pas ligonius jiems dažnai tenka važiuoti 130-200 km.

Minske, kur yra apie 40 tūkst. katalikų, nėra nė vienos veikiančios katalikų bažnyčios. Valdžia leido atlikti katalikams apeigas vienoje pravoslavų cerkvėje. Ar nepadarė klaidos kunigai, nepasinaudodami tokiu leidimu? Gardine per 1976 m. Kalėdas, kur yra 3 veikiančios katalikų bažnyčios, nebuvo nė vieno kunigo, kuris tikintiesiems galėtų atlaikyti šv. Mišias. Tikintieji verkė, kada tuo metu susirinkusiems buvo skaitomas vietos kunigo laiškas. Juo pranešama, kad vietos kunigas sunkiai serga ir neturi jėgų atlaikyti šv. Mišias. Gražiąją Paros bažnyčią vietos tikintieji gina nuo uždarymo jau 18 metų, kiekvieną sekmadienį atlikdami pamaldas be kunigo. Ilga laiką bažnytinio komiteto nariai stovėdavo prie bažnyčios durų, tikrindami jaunimo pasus. Valdžia buvo uždraudusi jaunimui iki aštuoniolikos metų eiti į bažnyčią. Ypa-

tingai persekiojami kunigai tose parapijose, kur pasirodo bažnyčiose vaikai, pvz. Breslavo. Sunkias pastoracines problemas sudaro kalba. Paaugantis jaunimas lenkiškai nemoka. Daugelis vietos kunigų nenori vaikų katekizuoti baltarusių ar rusų kalba. Tokiu būdu sudaromos sąlygos plisti ateizmui.

Baltarusijoje labai demoralizuojamai veikia paplitęs alkoholis. Katalikų Bažnyčia labiausiai persekioja ne vietiniai žmonės, bet atvykėliai rusai. Čia Bažnyčios persekiojimas vykdomas kartu su Baltarusijos nutautinimu.

Ukrainos respublika

Čia Vakarų katalikų būklė panaši kaip Baltarusijoje: išmiršta kunigai, nėra vietinės kunigų seminarijos. Ukrainoje yra keletas jaunesnių Rygos seminariją baigusiu kunigų. Vakarų apeigų katalikams padeda Rytų apeigų dvasininkai. Čia pastoracijai labai kenkia ukrainiečių ir lenkų nacionalinė neapykan-

Dar sunkesnė Rytų katalikų būklė. Visos jų bažnyčios uždarytos, kunigai smarkiai persekiojami. Netrūksta ir gyvybių aukų. Iš kunigų atimamos liturginės knygos, indai, drabužiai, nes jie esą Maskvos patriarchato nuosavybė. Kaikurie pravoslavų dvasininkai padeda persekioti katalikus. Esant tokiai būklei labai neįaukiai jaučiasi Ukrainos Rytų apeigų tikintieji, matydami Romos katalikų, jų nuomone, perdidele draugyste su Maskvos patriarchatu ir neįsąmoningai didesnės paramos savo reikalams.

Laiminga Rytų apeigų Ukrainiečių Bažnyčia, pajėgdama stipriai veikti katakombiniu būdu. Vietos saugumo pareigūnai yra tos nuomonės, kad Lvovo mieste kiekvienas kvartalas turįs savą Rytų apeigų kunigą. Esą jie gailisi, kad suvarę juos į katakombas. Dėl to jie neturi galimybių kontroliuoti jų veiklos. Ukrainiečiai, nuo senų laikų įpratę būti persekiojami ir išmokę veikti katakombiniu būdu, yra sunkiai ateistų įveikiami. Jie dėkingi savo mylimam kardinolui kankiniui J. Słypij, kuris, gerai suprasdamas dades vietos sąlygas, pajėgė jiems padėti.

Latvija

Esą jau nuo 1940 m. Tarybų Sąjunga pavedė visos Sąjungos katalikų globą ir evangelizavimą Rygos arkivyskupui. Tačiau per visus 40 metų to apaštaliavimo žymių sunku pastebėti. Reikia pripažinti, kad iš dalies Latvijos vyskupai šią pareigą atlieka. Turėdami mažai kunigų, juos siunčia į keletą Tarybų Sąjungoje veikiančių katalikų bažnyčių. Tačiau platesnės Tarybų Sąjungos evangelizacijos jie nevykdo. Kodėl?

Latviai katalikai sudaro vos penktadalį Latvijos gyventojų. Nuo senų laikų jie įpratę taikytis prie valdžios reikalavimų. Juo labiau dabar jie vykdo ateistinės valdžios reikalavimus, varžančius Bažnyčios veiklą. Latvijos katalikų religinis gyvenimas daugelyje parapijų silpnokas. Kunigai bijo būti valdžios nubausti, nesulaukia savo vyskupų paraginimų; dažnai nepatiki vieni kitais, daugumas apsiriboja apeigų atlikimu, senosios kartos ir mirstančiųjų aprūpinimu sakramentais. Apiešta vaikų katekizacija. Daugumai Latvijos moterų vienuolių trūksta apaštaliavimo dvasios. Jos nėra išstudijavę Vatikano II Susirinkimo nutarimų ir nesirūpina jų vykdyti. Jos beveik nekatekizuoja vaikų, neįsijungia į pastoracinį darbą. Esą gavę iš centro nurodymus — melstis ir laukti.

Kitos respublikos

Geresnė Katalikų Bažnyčios būklė Tadžikijoje, Kazachstane ir kitose respublikose, kur gyvena daug uolių, ypač vokiečių ir iš dalies lenkų, katalikų. Jų uolumu ir sąmoningumu galėtų žavėtis Vakarų Vokietijos ir kitų Europos kraštų tikintieji. Tai nuostabių Sv. Dvasios veikimo pavyzdžiai! Uolių kunigų, vienuolių bei tretininkų veiklos išdava. Jie pajėgė savo tikinčiuosius paruošti katakombiniam gyvenimui; tikintieji sugebėjo, neturėdami kunigų nei vyskupų, išlaikyti tikėjimą.

Tikėjimas ypač gyvas tose srityse, kurios buvo lankomos buvusiu kalinių ir tremtinių kaimų. Ypatingos tikinčiųjų pagarbos yra sulaukęs T. A. Šeškevičius, SJ. Daugelio Azijos

vokiečių namuose T. A. Šeškevičiaus portretas pakabintas šalia šventųjų paveikslų.

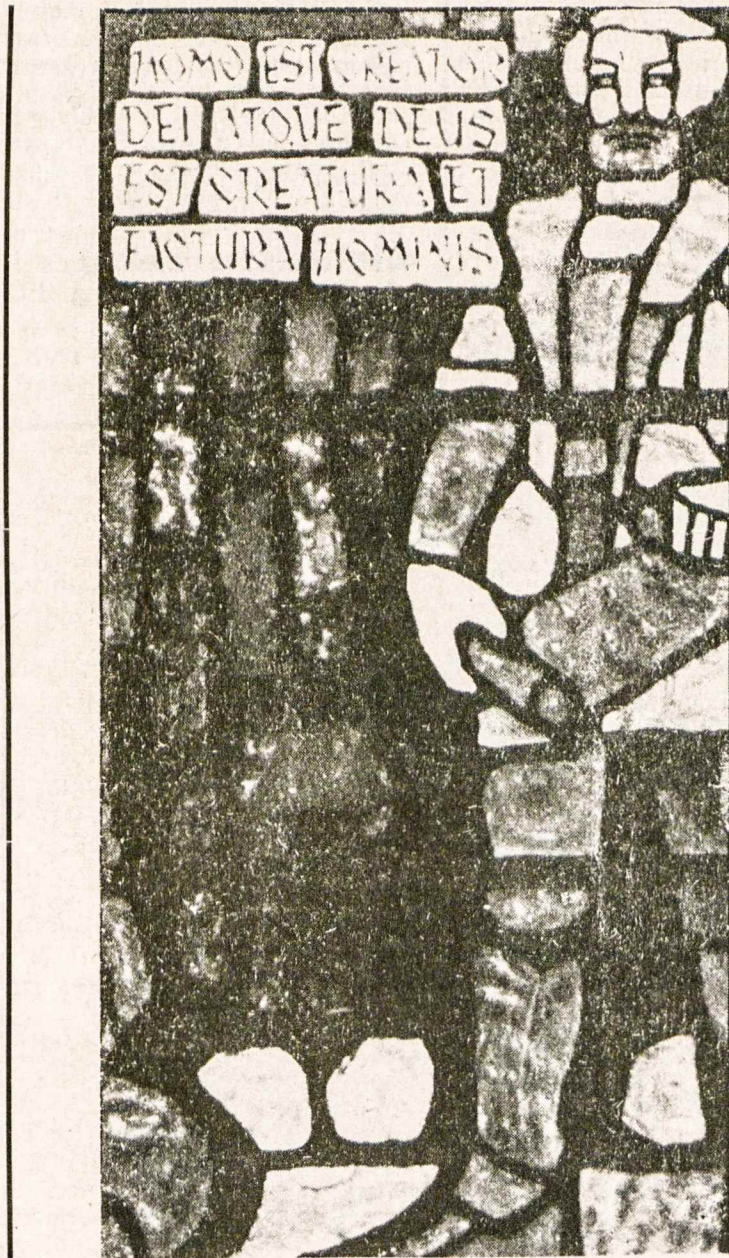
Nauji planai

Tarybų Sąjungos ateistai kuria naujus planus sužlugdyti Katalikų Bažnyčią Tarybų Sąjungoje. Girdėti, kad jie, darydami kaikurias nuolaidas Apaštalų Sostui, nori, kad Maskvoje būtų įkurtas Katalikų Bažnyčios centras. Jos vadovas turėtų būti valdžia atsidavęs dvasininkas, gavęs kardinolo titulą. Jam turėtų priklausyti visos Katalikų Bažnyčios vyskupijos, esančios Tarybų Sąjungoje: Lietuvos, Ukrainos, Baltarusijos ir kt. Tai būtų paruoštas pirmas žingsnis į schizmą. Jau ir dabar kaikurie pravoslavų dvasininkai prasitaria — kadangi Katalikų Bažnyčia pripažįsta Maskvos patriarchą teisėtu Bažnyčios hierarchu, tai bresta reikalas Tarybų Sąjungos katalikams atsisakyti Romos Sv. Tėvo. Jiems esą sugebėtų vadovauti Maskvos patriarchas.

Mums sunkiai suprantama paskutinių laikų vad. "Rytų politika". Mūsų nuomone, ji labai pakenkė Katalikų Bažnyčiai Rytuose. Mes girdime tokius samprotavimus: Tarybų Sąjunga — galinga valstybė, kurios šiuo metu fizine jėga negalima nugalėti. Reikia įieškoti diplomatinių kelių tartis su ta jėga, siekiant ten apsaugoti esančius tikinčiuosius nuo visiškio sunaikinimo. Mūsų nuomone, ne diplomatinės priemonės sulaiko nuo žiaurumų, o būtinybė skaitytis su galingų valstybių jėga, pasaulio ir savosios tautos opinija, baimė naujo Nuernbergo proceso.

Tarybų Sąjungos atstovai mielai įieško diplomatinių kontaktų su Apaštalų Sostu, kad, sulaukę Katalikų Bažnyčios nuolaidų, galėtų dar subtiliau persekioti Bažnyčią, ypač jiems atsidavusių Bažnyčios vadovų rankomis. Ateistams pataikauja vyskupai dažnai savo žodžiu ar raštu paskelbtais potvarkiais trukdo ypač katakombinės Bažnyčios veiklą (dažnai draudžia laikyti šv. Mišias privačiuose butuose persekiojamiems tarnautojams, varžo klausyti išpažinčių už savo vyskupijos ribų privačiuose butuose, ypač seserų vienuolių).

Rytų kraštų katalikus žavi drąsus tikėjimo gynimas. Jei Lietuvos katalikus užstoja ne katalikai ar net ateistiniai pažįtur asmenys, kaip akademikas A. Sacharovas arba S. Kovalevas, rizikuodami savo laisve, tai dar labiau laukiam mes užtariantį darbą. Mūsų jėga yra mūsų vienybė su Sv. Tėvu ir drąsus, gerai organizuotas persekiojamos Bažnyčios gynimas. Šia kryptimi, galime džiaugtis, Katalikų Bažnyčia yra padariusi žymią pažangą. Tų pastangų dėka iškelti tikėjimo persekiojimo faktai Tarybų Sąjungoje priverstė net užsienio komunistų partijas pasmerkio Tarybų Sąjungos vykdomą tikinčiųjų persekiojimą.

Šią nuotrauką atspausdino "The Catholic Review" Baltimoreje pr. m. lapkričio 4 d. laidoje ir pridėjo paaiškinimą: Vilniaus katedra. Lietuvoje, buvo paversta muziejumi, kuriame įdėta mozaika, pagerbianti heretiką Kazimierą Lysinskį, sudegintą ant laužo. Lotyniškas įrašas viršuje: "Žmogus yra Dievo sukūrėjas, ir Dievas yra žmogaus kūrinys bei padaras". (Pagal Lietuvii Enciklopediją, XVI t., 273 psl., toks buvo Kazimieras Lišinskis - Lyszcinski, gyinęs 1634 - 89 m. Jis buvo apkaltintas ateizmu. Popiežius Inocentas III papeikė jo bylos sprendžius)

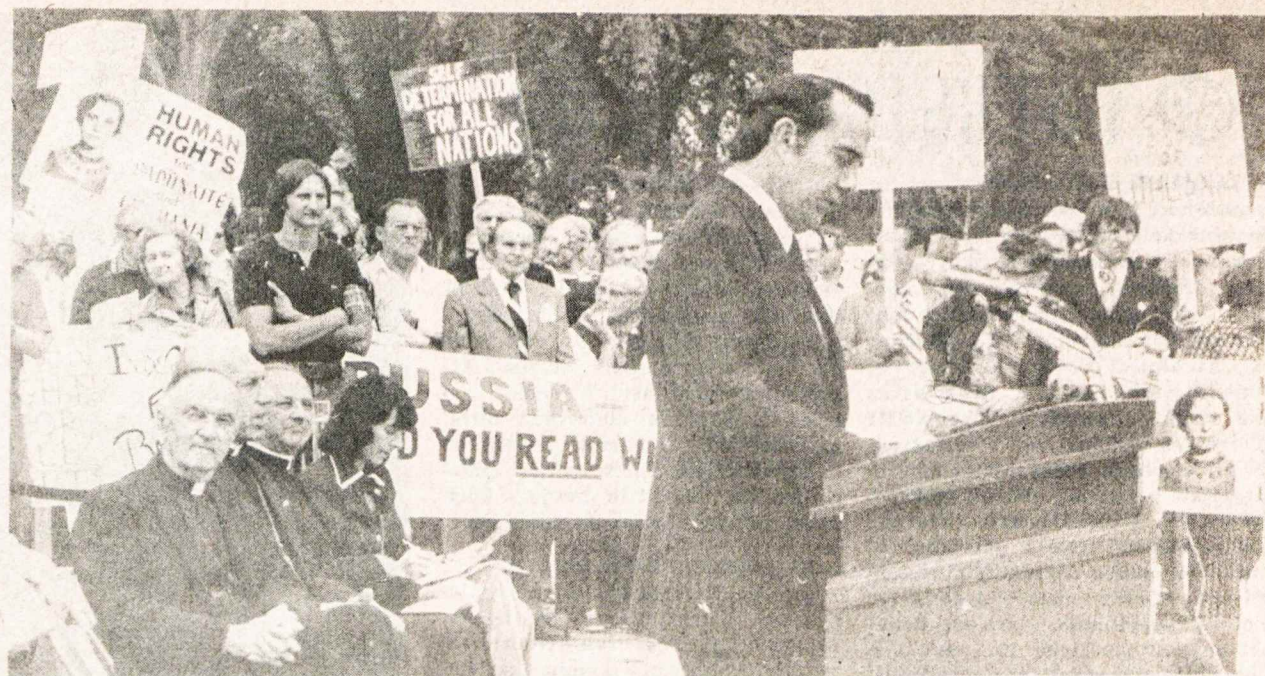
tinu metu girdime mus ginančius jų balsus.

Tylos taktika?

Susidaro įspūdis, kad katalikai, nenorėdami sugadinti santykių su Maskvos ateistais, pasirinko tylos taktiką. Vienas Lietuvos vyskupas, grįžęs iš Romos teigė, kad Sv. Tėvas audienijos metų patares Tarybų Sąjungos tikintiesiems: "Melstis ir ramiai, kantriai laukti". Mes esame įpratę būti klaidinami ir netikime, kad Sv. Tėvas taip būtų mums patares. Mes turime Evangeliją, Vatikano II Susirinkimo nutarimus apie misijas ar apaštaliavimą, girdime Sv. Tėvo Pauliaus VI žodžius per radiją apie pareigą evangelizuoti šiu laikų pasaulį, nesigailint net gyvybės aukos. Kaip mes galim tylėti ir laukti, kada ne-tyli ir nelaukia ateistai ir kiti Bažnyčios priešinai? Ar mes galime ramiai žiūrėti ir laukti, kada apie mus šimtai tūkstančių jaunimo — studentų ir inteligentų yra besiliginčių Evangelijos, nusivylusių ateizmu ir iš jo kylančiu moraliniu supuvimu? Taip elgdami, visi mes nusikalstume. Apaštalas Sv. Paulius šaukė: "Vargas man, jei aš neskelbčiau Evangelijos!" Šiuo atžvilgiu mums pavyzdžių galėtų būti įvairūs Tarybų Sąjungos sektantai: jehovistai, penkiasdešimtininkai. Jie surado tinkamus Tarybų Sąjungai metodus. Juos dvasiškai ir materialiai remia užsienyje gyvenantieji jų broliai. Jie savo narių tarpe yra išugdę nei kančių, nei mirties nebijančių apaštaliavimo dvasią, aprūpinami naujausia spauda, sukūrę drausminką organizaciją su įvairių laipsnių vadovais: būrelio, kaimo, miesto bendruomenės, srities, respublikos ir t.t.

Reikia drąsinančio žodžio

Taigi ilgus metus Tarybų Sąjungoje Katalikų Bažnyčia buvo tarsi apmirusi, nerodanti didesnės apaštališkos veiklos. Dabar būklė žymiai pasikeitė. Mums reikia ne migdanco o padrasinančio žodžio, tinkamos veikimo laisvės, deramo įgaliojimo, be kurio mes nesijaučiam turį teisės Bažnyčios vardu siųsti ar raginti į heroizmo reikalaujantį darbą. Mūsų jėga yra mūsų vienybė su Sv. Tėvu ir drąsus, gerai organizuotas persekiojamos Bažnyčios gynimas. Šia kryptimi, galime džiaugtis, Katalikų Bažnyčia yra padariusi žymią pažangą. Tų pastangų dėka iškelti tikėjimo persekiojimo faktai Tarybų Sąjungoje priverstė net užsienio komunistų partijas pasmerkio Tarybų Sąjungos vykdomą tikinčiųjų persekiojimą.

Baltiečių demonstracijoje Vašingtone 1977 m. rugsėjo 24 d. kalba sen. Robert Dole, kuris pavergtų tautų klausimui stiprią kalbą pasakė ir Belgrado konferencijoje. Demonstracija surengta PLJS iniciatyva Nuotr. A. Seštoko

MINTYS IŠ BRAZILIJO

Lietuviškasis patriotizmas ir mes

RIMAS AMALVISKIS

Vėl užvertėme senųjų metų lapą. Nenoromis žvilgsnis nukrypsta į prabangiusias dienas. Iš jų kartais pasimokome, kartais karčiai nuliūstame, kurdami ateities planus.

Praejo metai judrūs, veiksmingi — galėtume net pasidžiaugti, jeigu nebūtume persunkti rūpesčių dėl lietuvių išlikimo. Su baimė stebime, kad vietoje dešimties išsinešančių ir amžinąjį poilsį ateina vos vienas naujas lietuviškų darbų tęsėjas.

Tas didelį nerimą kelias rūpestis turėjo būti seniai pastebėtas ir jautriai išgyventas dėl trūkstamo tautinio prieauglio. Bet... buvome jauni, kupini ryžto, energijos ir vis tikėjome grįžimu į nepriklausomą tėvynę. Reikėjo net trijų dešimtiesių, kol praregėjome, kad sugrįžimo kelias — už tolimų kalnų, o senosios kartos dauguma jau mus palieka.

* * *

Jaunoji karta šaknimis jauja ir nelietuvišką žemę. Svetima duona jiems skani, o pagaliau — netaip ji svetima — jie turi savo tėvynes, kuriose gimė, augo, mokėsi išėjo ir (dauguma) nelietuviškas šeimas sukūrė.

Aplinka įsiurbia jauną žmogų. Mažai lankyta lietuviška mokykla. Išsiblaškymas nuotoliuose ir — svarbiausia — tėvų abejingumas.

Mokykla pagelbsti. Ir gana daug, bet ji tik moko, ne auklėja. Ne lietuviška mokykla mums išlaikys lietuviybę, o tik tėvai, šeima.

Brazilijoje, su iš Lietuvos gauta parama, turėjome gražiausius mokyklų rūmus. Lietuva išlaikė per 14 mokytojų. Mokyklų baigimo diplomus gavo per 6-7.000 lietuvių. Kur jie dabar, po 40 metų? Nerasime nė 1% dar nepamiršusių lietuviškai. Dar blogiau: nei vienas iš jų su savo vaikais nebesusikalba lietuviškai. Jie trispalvę tautų konglomerate. Šimtai tūkstančių litų išmesti į balą, nes lietuviška mokykla nepasiekė tikslo. Net buvę mokytojai ir jų vaikai nubyrėjo nuo lietuvių šeimos.

Lietuviškumo žiburėlis tebešviečia ten, kur šeimos tėvai pajėgė vaikams įkvėpti lietuviybės meilę. Tokius ant pirštų suskaitome...

Net buvę iš Lietuvos atsiųsti pareigūnai, sakytume — intelingai, pirmieji prarado norą savo vaikus nuteikti, išamoningai, kad jie yra lietuviai, nors kol kas ne Lietuvos piliečiai. Skaudu, kad 90% lietuvių išeivijos patriotizmą supranta tikrai vienu — pagal gimimo vietą. Lietuvė motina savo sūnui ar dukrai aiškina:

— Vaikeli, aš esu lietuvė, bet tu jau nelietuvis. Tu — amerikietis, kanadietis, brazilietis ar argentinietis. Mano tėvynė toli, svetimųjų okupuota, o tavo tėvynė — čia, kur gimėi...

Lietuvis žurnalistas (jau miręs) prieš 20 metų man rašė: "...į Lietuvą negrįšime, nors ir sulauktume jos laisvės. Mano trys vaikai gimė čia. Jie turi tėvynę, o aš — persenas. Vaikai, eidami mokslo, jaugo šaknimis į šitą žemę. Jų niekas iš čia neįsitraus — priešingai — būtų neįsitraus, negu mes buvome, praradami gimtąjį kraštą..."

Jo vaikai išaugo, išėjo mokslus. Tėvai užbaigė tremties dienas, bet niekas nematė jo jaunuosios kartos lietuvių tarpe. Kitas nenuilstantis veikėjas dr. X man graudžiai rašė: "...įsivainome, jaugome į Amerikos bui-

ti — negrįšime, nors ir labai yra skaudu tai konstatuoti. Turime čia jau vieną mano šeimos angliuką lietuvių kapinėse Čikagoje... Tas jau mus riša prie šitos žemės. Vaikus pamokiau lietuviškai — ir viskas. Jie jau įiliję į Amerikos tautą ir niekas iš jos neišraus. Lietuvių užteks tik mano darbo. Iš vaikų būtų neprasminga tikėtis nei laukti..."

* * *

Taip dauguma galvojo, veikė ir atitraukė jaunąją kartą. Vieni tai darė nesąmoningai, kiti, skubėdami išbrišti iš skurdo dienų, visomis jėgomis kalė centą ir nepajuto, kaip praužė ketvirtis šimtmečio. Tikslą pasiekė, materialiai prasikūrė, bet su vaikais ar vaikaičiais nebesusikalba tėvų kalba...

Nevienas mane įtikinėjo, kad vaikai neturi pareigos "svetimos šalies" (tėvų žemės) patriotizmu. Tėvų meilę Lietuvai jie vadina šovinizmu. Esą užtenka būti gyvenamo krašto patriotu.

Kas yra patriotizmas? Kaip ji turime suprasti ir savo vaikams perduoti?

Prisimenu, kartą lankydamas didelį savo šeimos bičiulį a.a. prel. Z. Ignatavičių - Ignonį Rio de Janeiro, klausiausi, kaip jis kalbėjo Rio lietuviškams:

"Žinau, jūs čia gimę — esate Brazilijos piliečiai, tai aišku. Brazilija jūsų tėvynė, bet jūs esate turtingesni už braziliečių vaikus: jūs dar turite savo tėvulių tėvynę — Lietuvą. Dabar ji yra kaimynų pavergta, bet viso pasaulio lietuvių kilmės žmonės ją myli vienoda meile, kaip ir savo gimtąją šalį. O kaip jūs irodysite, kad mylite savo tėvulius ir antrąją tolimą tėvynę, jeigu nemokėsite ar užmiršite jos kalbą? Čia gimusius portugalų vaikus vadiname luzo-brasileiros, o jūs esate lito-brasileiros arba lituano-brasileiros. Todėl private gerai išmokyti tėvų kalbą, pažinti istoriją, dalyvauti lietuviškose pamaldose ir per visą gyvenimą stengtis būti vertais šito gražiausio vardo — lituano-brasileiro. Kuris iš jūsų iki sekančios savaitės išmoks man pagiedoti ar padeklamuoti Lietuvos himną?" Ir sekančią savaitę visi vaikai jį mokėjo.

Panašiu metodu mokiau ir aš savo vaikus. Ar suradau tam laiką? O, taip: aš dirbau fabrike tik po 14-16 valandų į dieną, taigi laiko turėjau pakankamai! Vaikai išaugo be lietuviškos mokyklos, bet laiškus man rašo lietuviškai visai pakenčiamai.

Yra šimtai metodų, pritaikomų vaikams pagal jų dvasią ir amžių, kurie tėvams privalomi. Tėvai, kurie blogai kalba apie savo gimtąjį kraštą ar kitus lietuvius, nenuteiks vaikų patriotizmo linkme. Tokiems ir lietuviška mokykla bus tuščios pastangos.

* * *

Kalbant apie patriotizmą, reikia pradėti nuo savo artimo. Reikia rauti įsišaknijusį apgailėtiną nesutarimą. Nesutarimas mus skaldo, išskiria, nutolina dėl liguistų ambicijų. Tai persiduoda ir vaikams. Aplamai, senieji veikėjai — blogas pavyzdys priaugančiai kartai. Aš patriotizmą (ne šovinizmą) suprantu kaip išplėstą prasme šeimą. Viešpaties palaimintą šeimą. Blogas ar geras lietuvis — man yra šeimos narys, dėl kurio aš privalau jaudintis, nors galbūt man jo idėjos ar gyvenimo būdas ir nepatinka. Jis man yra tikras kraujo brolis ar sesuo, nes yra lietuvis. Taip aš suprantu patriotizmą.

Padauginkite ląstelę — gaukite organizmą, padauginkite

šeimą — gausite tautą. ("Multiplicai a celula, e tendes o organismo. Multiplicai a familia, e tereis a patria". Prieš šimtą metų taip skelbė žymiausias Brazilijos kultūrintojas Rui Barbosa).

Plėsdami krikščionišką sąmonę — individo solidarumą, meilę šeimai, šeimų sambūriui, surištam kraujo ryšiais, gauname tautą, o per tarptautinį solidarumą apimame visą žmoniją. Žmogaus didingumas, asmenybės tobulėjimas pasiekiamas per meilę, o ne per kitų niekinimą. Tai labai sunku. O kodėl siekti tik to, kas lengva? Tai alina žmogaus asmenybę.

Lietuviui sunku atleisti, sunku mylėti lietuvi, nes jis kitos partijos, nes jis toks, o aš kitoks. Taip ir riejamės dėl menko krislo, dėl šapelio, sugriaujami, sužalodami mūsų plačiam pasaulyje išsklaidytos šeimos harmoniją. Lietuvoje patyrę skriaudų, tautiečiai išsivėžę nepasitenkinimo nuosėdas, rūdiję išeivijoje ir vaikams nepadavę nė menkiausio patriotinio krislo. Jaunoji karta išaugo Lietuvos ir lietuviybės indifferen-tais. Tokių daugelį sutikau iš kairesnių pažįtur tautiečių tarpo. Jų pavardės kartais nuskamba kaip neaitaisimai pasimetusių internacionalizmo klampynėse...

Ir tokių mūsų išsklaidytos šeimos narių neturime apšaukti "tėvynės išdavikais" — gal tik laikinai paklydusiais. Tėvynė nėra nei aš, nei tu. Tėvynė — tai mes visi: geri, blogi, teisūs, paklydėliai. Mūsų solidarumas, broliškumas ir meilė kuria tikrąją tėvynės sąvoką. Niekas neturime monopolio savintis patrioto vardo, o kitus apšaukti tėvynės išdavikais, kaip tas lietuvis profesorius, kurio kadaise skelbtas klasifikavimas į patriotus ir išdavikus, atsitrenkė į jo paties šeimą, kurios jaunoji karta nuėjo svetimais keliais. Ir kas juos besugrąžins, kai jų tėvas skelbė tik neigiamas lietuvių savybes? Nė vienas žmogus nėra 100% neigiamas — visi turime ir šį tą teigiamą. Krikščioniškoji moralė reikalauja kiekviename matyti savo brolių Kristuje. Priešų nėra. Esame visi broliai. Įvairūs, kaip pasaulis. Su geromis savybėmis, su paklydusiais. Turtingi geru ir blogu. Stengiamės plėsti geras savybes ir raujami blogas. Vieni su kitais bendraudami su atlaidumu ir meile, daugiausia pasieksime.

Nepažįstu žmogaus, kuris kitus niekindamas būtų juos nukreipęs į teisingesnę kelią. Pyktis ir kerštavimas, anot R. Barbosos, labai skaudu "tradicija". Tai ne tik užnuodija mūsų širdis, bet ir palieka pasibaisėtinas pasekmes mūsų ainiuose.

Tikro patrioto-lietuvio kelias yra kitas: krikščioniška meilė, sąžinė, šeima, vaikų lopšys ir senelių kapai, kalba ir visų solidarumas išlikti lietuviams savo vaikuose, ainiuose. Visų nepaildančios pastangos, visų solidarumas Lietuvos laisvinimo darbe.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvii Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gausiam kontaktų lęšiai (contact lenses).

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

RUOSIASI IŠKILMĖS

Artėjant Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai, restauruojami kaimieji pastatai. Vienas jų yra buvusi Sv. Jono šventovė, dabar pavesta pažangios mokslo minties muzėjumi. Dalininkai J. Filipavičius, K. Andziulis, V. Stankevičius, E. Mateiča, A. Kuodis, A. Kupčinskis čia atidengia uždažytas XVII-XVIII š. freskas. Baldus baigia restauruoti A. Kondroto vadovaujami medžio drožėjai, papuošalų detales auksuoja Vytis ir Irena Dautartai. Jau pilnai restauruoti XIX š. pabaigos vitražai. Su paties universiteto restauravimu "Tiesos" atstovė Aldona Fedotova supažindino vyr. architektę Aldoną Svabauskienę 1977 m. "Tiesos" 274 nr. paskelbtame pasikalbėjime: "Restauruojant universitetą susidurta su daugeliu problemų, nemažai ieškota. Atlikus fasadų ir kai kurių interjero patalpų polichrominio dažymo tyrimus, sėkmingai sprendžiama sienų ir lubų plafonų spalvinė gama. Puošnės bus Kolonų ir Akty salės. Restauruojamas ir pritaikomas rektoratui patalpos tarp Počuboto ir Didžiojo kiemo. Iš Didžiojo kiemo bus įrengtas reprezentacinis įėjimas, valgykla persikelis į Daukšos kiemą, plėsis knygų saugykla, numatoma įrengti naują knygyną. Iš Didžiojo į Serbievičiaus kiemą ketinama atstatyti buvusį praeįmą. Ant vieno fasado numatoma išdėstyti memorialines lentas, skirtas įžymiesiems mokslo ir kultūros veikėjams, dirbusiems šioje aukštojoje mokykloje nuo universiteto įkūrimo iki šių dienų. Taip pat numatoma restauruoti varpinę. Joje žada įrengti liftą, kuriuo pasikels atsisvers miesto panorama. Tvarkomi kiemai: keičiamas išplanavimas, jų danga. Atkasami neseniai rasti užpilti rūšiai. Jie bus pritaikyti universiteto studentų menams..."

VASAROS DARBAI

Vilniuje įvykusiame augstųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų statybos būrių suskrydyje buvo susumuoti vasaros darbų rezultatai. Lietuvoje bei už jos ribų studentų atlikti darbai yra verti 13 milijonų rublių. Statybos būriai turėjo apie 8.000 narių. Siskrydyje aprašymuose pabrėžiama, kad jų laukė ir kompartijos politikos propagavimas — gyventojams skaityta beveik 1.600 paskaitų. Augstųjų mokyklų grupėje už atliktus darbus I vieta pripažinta Inžinieriniam Vilniaus statybos institutui, II — Kauno politechnikos institutui, III — Pedagoginiam Vilniaus institutui ir Lietuvos žemės ūko akademijai. Specialiųjų vidurinių mokyklų grupėje labiausiai pasisžymėjo Kauno politechnikumas, II vietoje palikęs Klapėdos ir Vilniaus elektromechaninį technikumą ir pedagoginę Klapėdos mokyklą. Beveik 45.000 kitų moksleivių vasarą praleido 646-se darbo ir poilsio stovyklose. Jų darbo įnašas — 5,8 milijono rublių.

SUZEIDE SŪNŪ

Kauno rajono Eigirgalos kaimo gyventojas Stanislovas Kasciukevičius, 70 metų amžiaus, gavo trejus metus kalėjimo už sūnaus perdurimą peiliu. Praėjusi pavasaris S. Kasciukevičius, girtas grįžęs namo, ėmė mušti žmoną ir dukterį. Jų gintį šoko sūnus, prieš kurį tėvas griebėsi peilio. Sužeistas buvo nuvežtas ligoninėn, o girtą tėvą išsivežė milicija. Kauno rajono liaudies teismo tarėjas A. Sadauskas, pranešdamas teismo sprendimą, "Valstiečių Laikraštyje" gruodžio 10 d. daro liūdną išvadą: "Palikau teismo salę su dideliu kartėliu širdyje. Girtas padarė didelę nekšybę, nesuprato savo kato ir išsibaltęs. Tokiems tikrai ne vieta laisvėje".

GINTARO PARODA

Gintaro dirbinių parodos užsienyje organizuoja Klaipėdoje veikianti 41-ji vidurinė profesinė technikos mokykla. Savo auklėtinių gintaro dirbinių daugiausia rūpinasi dėstytojas Jurgis Lenartas. Su klaipėdiečių moksleivių darbais jau buvo supažindinti jugoslaviai ir suomiai, o prieš Kalėdas jų gintariniai dirbiniai susilaukė teigiamo įvertinimo Čekoslovakijoje. Šiais metais gintaro paroda, papildyta naujais kūrinių, bus vėl surengta Suomijoje.

PAMINKLAS BELAISVIAMS

1941 m. Pagėgių apylinkėse vokiečiai buvo įsteigę karo belaisvių stovyklą "Oflag-53" rytų fronte nelaisvės pamitietim sovietų kariam. 1977 m. gruodžio 3 d. čia buvo atidengtas skulptoriaus S. Šarapovo ir architekto G. Baravyko sukurtas paminklas, primenantis apie 20.000 žuvusių belaisvių. J. Stalino laikais belaisviai buvo laikomi Sovietų Sąjungos išdavikais, daugelis jų pokaryje atsidūrė sovietinėse koncentracijos stovyklose. Dabar jie vadinami "brolišku tautų sūnumis, paaukokuojais savo gyvybę kovoje su priešu". Paminklą atidengė kompartijos centro komiteto sekr. A. Brazauskas, skambant R. Roždestvenskio "Requiem". Žodį tarė ir buvęs karinis politrukas gen. mjr. J. Macijauskas, stovykloje kalintas gydytojas I. Malkovas iš Rybinsko.

SVEČIAI IŠ AMERIKOS

"Tiesos" pranešimu gruodžio 14 d. laidoje, okupuotoje Lietuvoje lankėsi JAV universitetų darbuotojų delegacija, lydimi JAV konsulo Leningrade K. Gaiso. Delegacijai vadovavo JAV valstybės departamento švietimo skyriaus direktorius D. Peltonas. Svečių sąrašą minimi: Tafto universiteto Jacksono kolegijos dekanė prof. N. S. Milbern, Vašingtono universiteto administracinės mokyklos prof. K. O. Hensonas, Harvardo (Harvardo?) prof. D. H. Hikas, Indianos un-to Rusijos ir R. Europos instituto direktorius prof. A. Rabinovičius, tarptautinio mokslinių pasikeitimo tarybos prie valstybės departamento darbuotojas D. Reilis. Buvo aptartos galimybės plėsti mokslinį JAV ir Lietuvos augstųjų mokyklų bendradarbiavimą. Pasitarime dalyvavo augštojo ir specialiojo vidurinio mokslo "ministeris" H. Zabulis, užsienio reikalų "ministeris" vaidinantis V. Zenkevičius. Amerikiečių delegacija taipgi susitiko su Vilniaus universiteto ir Vilniaus inžinierinio statybos instituto vadovais.

"ŽALGIRO" ČIUOŽYKLA

Gruodžio 10 d. Vilniaus "Žalgirio" stadione darba pradėjo čiuožykla. Liūdnoja jos vaizdą atskleidžia A. Urbelionis "Komjaunimo Tiesos" gruodžio 15 d. laidoje: "Prieš čiuožėjų srovę, grubiai pažeisdami nurodytas taisykles, sukeldami baimę mažiesiems čiuožyklos lankytojams, lekia aštuoniolikmečiai ir vyresni. Cigaretės dantyse... Keiksmazodžiai nustelbia gražios muzikos garsus. Šie čiuožėjai neriasi iš kailio, norėdami nustebinti kitus savo "meistriskumu", netikėtai posūkiu ir... neregėtu žūlumu, visiškai nepagarba visuomenei. Tai — chuliganai. Be abejo, jų didžiausias "nuopelnas", kad per pirmąsias keturias čiuožyklos darbo dienas jau dvidešimt vienas lankytojas pabuvojo medicinos punkte, tris iš jų sunkiai sužalotus teko išvežti greitosios pagalbos mašina... Kodėl čiuožykloje šeiminkauja chuliganai, nejaugi negalima jų sudrausti?" Milicijos kambarį čiuožykloje A. Urbelionis rado tuščią. Pasak stadiono administratoriaus O. Dorofejevo, milicininkai dažnai keičiasi ir į viską žiūri pro pirštus. V. Kst.

Toronto lietuvių dainos grupė "Volunge", pasiruošusi atlikti meninę programą metiniame "Tėviškės Žiburių" spaudos baliuje, taip pat medžiotojų bei žuvautojų baliuje Hamiltono ir Montrealyje

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

TRADICINĮ mūsų

ZUIKIU BALIU

- Įvairūs gėrimai, šilta zuikiena, briediena, stumbriena
- Taurių įteikimas geriausiems šauliams ir žvejams
- Staliukų loterija
- Meninė programos dalį atliks Toronto dainos grupė "Volunge", vad. L. Underienės
- Linksmoji dalis ir šokiai, grojant "Rakoczy" orkestrui
- Pradžio 19 v. įėjimas — \$3.50, studentams — \$2.50

Sausio 21, šeštadienį, Hamiltono Jaunimo Centro salėje

Hamiltono Lietuvių Žuklautojų ir Medžiotojų Klubo "Giedraitis" valdyba

HAMILTON

ELENOS GEDMINAITES IR PETER CATFORD jungtuvės įvyko 1977 m. gruodžio 10 d. Aušros Vartų šventovėje. Jų santuoką palaimino prel. J. Tadarauškas. Iškilmingas Mišias atnašavo kunigai: prel. J. Ta-

darauskas, kun. L. Januška ir svečiai iš Čikagos kun. J. Venckus, SJ. Mišių metu giedėjo sol. V. Verikaitis, vargonais grojo J. Govedas.

Po iškilmingų apeigų visi rinkosi vestuvinėm vaišėm į Jaunimo

Centra. Prie gražiai papuoštų stalų susirinko per 200 svečių iš įvairių Kanados vietovių. Siom iškilmingai vadovavo Balyš Kronas. Sveikinimo kalbas pasakė jaunosios krikšto tėvas St. Jokūbaitis iš Toronto, jaunųjų tėvai ir kiti.

Jaunoji Elena yra baigusi gailingųjų seserų mokyklą, dalyvavo skaučių veikloje, dainavo "Aide". Jaunasis Peteris yra baigęs augštąjį mokslo ir turi gerą darbą. Jaunieji numato apsigyventi Mississaugoje. Linkime jaunajai porai gražios ateities. J.P.

Calgary, Alberta

PRIES KALĖDŲ SVENTES buvo išleistas Kalgario lietuvių biuletenis "Kalgario Lietuvių Žinios". Jame išspausdinti šventiniai sveikinimai. Pr. Gluosnio kalba Kariuomenės šventėje, informacijos apie Lietuvių Bendruomenę, Romo Kalantos sukaktį ir t.t. Pranešama, kad Kalgarije vieši architektė Nijolė Mackevičiūtė - Levy iš okup. Lietuvos ir apsigyveno naujas tautietis Jonas Henrikas Sukys. Šiame biuletenyje reikėtų pateisinti leidėjo pavadinimą. Parašyta: "Kalgario Lietuvių Bendruomenės valdyba"; po sveikinimu: "KLB Kalgario ir apylinkės skryliaus valdyba". Abiem atvejais turėtų būti: KLB Kalgario ir apylinkės valdyba. Kanados Lietuvių Bendruomenė — KLB yra suskirstyta į apylinkes (ne skrylius). Centrinė jos valdyba vadinama KLB krašto valdyba, o padaliniai KLB — apylinkės valdyba. K.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 245-1617

PIGIOS ATOSTOGOS

- Bilietai, rezervacijos, kainos į Lietuvą ir visas kitas šalis
- Grupiniai skrydžiai bei ekskursijos
- Kelionės laivais ir autobusais
- Jau per 50 metų patarnaujame Hamiltono ir apylinkės keleiviams
- 1922 — 55 metai — 1977
- Greitas, mandagus, žinoviškas patarnavimas
- Visais keliainių reikalais kreipkitės į

TRAVEL 58 JAMES ST. N. HAMILTON SERVICE 525-8686

AMERICAN EXPRESS Travel Service REPRESENTATIVE

Florida, Meksikoje, Havajuose, Barbadoje, Ispanijoje, Karibuose, Pietų Amerikoje

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

Telefonas: 528-6303 HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SAJUN. GOS nominacijų — rinkimų komisija, kurią sudarė Pranas Garsva, Petras Petrutis ir Juozas Toliušis, korespondenciniu būdu pravedė sąjungos rinkimus. Išrinkti į centro valdybą pagal balsų eilę: J. Gliuda, dr. G. Valančius, J. Kuprionis, St. Pautienienė, J. Kaributas; kandidatai — K. Karuza, dr. P. Pamataitis, Vl. Simoliūnas; į kontrolės komisiją: R. K. Vidžiūnienė, I. Medziukas, J. Kojelis; kandidatas — J. Kutra; į garbės teismą: J. Vaičiūnas, J. Dagys, J. Karka; kandidatai — A. Gurevičius, J. Varanavičius. Daužvardžio Fondo valdybą sudaro: dr. J. Puzinas, kun. A. Saulaitis, E. Sakadolskienė, D. Vakarė, A. Juodvalkis; kandidatai: P. Indreika, A. Pužauskas, Balsavo 162 nariai; trys laišškai grįžo nesurašę adresatų.

JUOZO KOJELIO rašinį apie JAV lietuvių jaunimo tautines šaknis 1977 m. gruodžio 4 d. paskelbė katalikų savaitraštis "Twin Circle" Los Angeles mieste. Visą puslapį užimančią rašinį autorius pradeda Vaja lietuvių tautinių šokių švente Čikagoje, kurioje atsilankė ir anuometinio JAV prez. G. Fordo žmona Betty. Ją sutiko su atitinkamais plakatais negausi grupė jaunųjų, protestuojančių prieš Fordo-Kissingerio politiką R. Europoje, ypač Helsinkio konferenciją 1975 m. Pasak J. Kojelio, šis incidentas išryškino jaunųjų JAV lietuvių išpareigojimą savo tėvų žemei. Toliau J. Kojelis atskleidžia garbingą Lietuvos istoriją, Mindaugo vainikavimą karaliumi 1253 m., Vytauto D. žygius, kurių dėka Lietuva buvo tapusi didžiausia Europos valstybe. Pateikiama ilgos lietuvių tautos kančios carinėje Rusijos priespaudoje, spaudos uždraudimu bandžiusioje užgniauti lietuvių. Minimas Lietuvos nepriklausomybės atgavimas Vasario 16 aktu, graži pažanga visose gyvenimo srityse nepriklausomo gyvenimo metais, suverenumą Lietuvai pripažinusi sutartis su Sovietų Sąjunga. Ji betgi buvo sulaužyta II D. karo pradžioje sovietų kariuomenės įsiveržimu į Estiją, Latviją ir Lietuvą. Pokariniam 1944-52 m. laikotarpyje už Lietuvos laisvę žuvo apie 30.000 partizanų, nesusilaikusių paramos iš laisvųjų Vakarų. Pastaruoju metu sovietų okupuotoje Lietuvoje vėl prasiveržė nepasitenkinimo banga žmonių susidėginimais, peticijomis ir ypač pogrindiniais savilais laikraščiais. Hedrich Smith savo knygoje "Rusai" pabrėžia, kad Lietuvos tautinis sąjūdis, kovojantis su okupantu, yra vienas stipriausių visoje Sovietų Sąjungoje. J. Kojelis konstatuoja, kad šiam sąjūdžiui dabar jau vadovauja ne nepriklausomoje Lietuvoje užaugę žmonės, bet sovietinės sistemos išaugintas jaunimas, ginantis lietuvių tautos kultūrinę, ekonomines, politines ir religines teises.

Sveicarija

TARPTAUTINĖ ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA Žueriche paminėjo "Tarptautinio krikščionių solidarumo" organizacijos sveicarų skrylius. Žuericho gatvėse buvo surengta eisenos su deglais ir atsisaukimais, reikalavimais laisvės N. Sadūnaitėi, S. Kovaliovui bei kitiems kaliniams. Bendros pamaldos įvyko Žuericho katedros aikštėje. Jose buvo pasimelsta ir už N. Sadūnaitę bei kenčiančius Lietuvos katalikus. Buvo priimtos atitinkamos rezoliucijos Jungtinėms Tautoms, Pauliui VI, Ekleinijoms Bendrijos Tarybai ir tų valstybių vyriausybėms, kurios pažėdžia žmogaus teises. Lietuvių grupė šioje eisenoje nešė mūsų tautinę trispalvę ir plakatą su įrašu: "Tikėjimo laisvę Lietuvai!"

SVEICARIJŲ ORGANIZACIJA "Europos žmogaus teisių ir apsisprendimo konferencija" sausio 13-15 d.d. Lucernoje rengia konferenciją, kuri svarstys Sovietų Sąjungos pavergtų tautų teisę į laisvą apsisprendimą ir nepriklausomą gyvenimą. Joje taipgi bus pabrėžtas tų tautų rusinimas, ekonominis išnaudojimas, religijų persekiojimas, įvadinį žodį tars tos organizacijos pirm. dr. E. Oehler, Sveicarijos parlamento narys. Paskaitas skaitys — V. Vokietijos parlamentaras dr. C. Jaeger, vadovaujantis minėtoms organizacijoms V. Vokietijos skryliui, Berno universiteto prof. L. Revesz ir prof. L. Dobriansky iš Vašingtono. Pranešimus padarys sovietų okupuotų tautų atstovai. Lietuvių vardu kalbės St. Lazoraitis, jn., iš Romos, kuris taipgi dalyvaus ir religijai skirtame simpoziume. Numatoma speciali spaudos konferencija, rezoliucijų priėmimas, atsisaukimas į sovietų pavergtas nerusiškas tautas ir į visą laisvąją Vakarų pasaulį. Konferenciją rengiančios sveicarų organizacijos valdyboje yra dr. Albertas Gerutis, gyvenantis Sveicarijos sostinėje Berne.

A.A. KUN. JUOZAS MACIULONIS, seniausias lietuvių marijonų narys, po ilgos ligos mirė Čikagoje 1977 m. gruodžio 22 d. Velionis buvo gimęs 1896 m. prie Marijampolės, į JAV su tėvais atvykęs 1904 m. Augo Pensilvanijoje, mokėsi JAV seminarijoje, katalikų universitete Vašingtone, Remos Apolinaro universitete, specializuodamasis kanonų teisėje. Marijonų vienovilijon įstojo 1923 m., kunigu buvo įšventintas 1925 m. gruodžio 27 d. Jam teko misijonieriaus lietuvių parapijoje, profesoriant seminarijoje, būti marijonų viceprovincijolu, generalinės tarybos nariu. Palaidotas iš Čikagos lietuvių marijonų koplyčios gruodžio 26 d. Sv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

MARIJA GUMAUSKAITĖ - DUOBINĖ, gyvenanti Los Angeles mieste, atšventė savo šimtajį gimtadienį. Ji dar tebėra stipri, gerai orientuojasi visuose gyvenimo reikaluose, skaito be akinii. Jos sesuo Magdalėna Grinkevičienė mirė pernai lapkričio 25 d., sulaukusi 91 metų amžiaus.

NAUJOJI JAV LB ATLANTOS APYLINKĖ įsteigta Georgia valstijoje. Steigėjams talkino LB Floridos apygardos valdyba su pirm. K. Gimzausku. LB Atlanto apylinkės valdybon išrinkti: pirm. dr. J. Paukštelis, vicepirm. D. Kazlauskienė, sekr. B. Paukštelė - Conley. Valdybos adresas: 3572 Rosewell Rd. N.W., Atlanta, Ga.

LIETUVIŲ PAVILJONAS tarptautiniame festivalyje Cincinnati, Ohio, ketvirtą kartą laimėjo pirmąją premiją, nors lietuvių šiame mieste tėra keliolika šeimų. Festivaliui jie ši kartą buvo pasirinkę lietuviškų šiaudinukų meną. Daugiausia dėmesio susilaukė šiaudinukais papuošta Kalėdų eglutė, kuria rūpinosi Elena Vitrakienė.

Argentina

VISA SAVAITE savo metinei šventei skyrė Aušros Vartų parapiją Avellanedoje, Buenos Aires priemiestyje. Šventė buvo pradėta vaikų piešinių konkursu, susilaukusi 9 premijų. Avellanedos vysk. A. Quarracino 30-čiai parapijos jaunųjų suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Paskaitą apie katalikišką šeimą bei jos reikšmę parapijai ir visuomenei skaitė kun. E. Cambon. Religiniam susitelkimui vadovavo kun. A. Steigvilas. Bendros Mišiose parapijos ve-

dusieji atnaujino Santuokos sakramento išpareigojimus. Po pirmosios vaikų Komunijos religiniu koncertu buvo paminėta arkiv. J. Matulaičio, MIC, 50 metų mirties sukaktis, Sv. Cecilijos choro veiklos metinės.

SESTADIENINĖ SLA MOKYKLA Buenos Aires mieste mokslo metus užbaigė bendra pamoka, kurioje buvo pakviesti ir mokinių tėvai. Jos tema — "Kaunas — laikinoji Lietuvos sostinė" skaidrijų dėka atskleidė šio Lietuvos miesto vaizdus. Jas aiškino mokyklos vedėjas L. Stankevičius. Panaši pamoka apie Vilnių buvo prieš porą savaitių.

Australija

VIKTORIJOS GUBERNATORIUS WINNEKE į savo rezidencijos rūmus Melbourne, kur buvo surengtas oficialus sutikimas Britanijos princui Charliui, pakvietė keturis Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovus — Birutę Prasmaitę, Birutę Saulytę, Algį Karaziją ir Algį Milvydą. Svečias iš Britanijos, būsimas jos karalius, sveikinosi su išsiriakavusiais jaunuliais. Atrodė, kad lietuviams nepavyko atkreipti jo dėmesio, nes jie buvo antroje eilėje. Princo dėmesį betgi atkreipė vienos lietuvių puslaidis puslaidis sveikinimas: "Labas, Your Highness!" Išgirdęs tokį netikėtą sveikinimą, princas sustojo ir užmezgė pokalbį su AL Jaunimo Sąjungos atstovais. Sužinojęs, kad jie Australijos lietuviai, klausinėjo apie Lietuvą, paliesdamas ir dabartinę jos būklę bei linkėdamas sėkmės lietuviškoje veikloje. Lietuviai jaunuliai taipgi turėjo progą pasikalbėti su Viktorijos premjeru Dick Hamer, kuris buvo pakviestas aplankyti tautinę lietuvių skautų stovyklą Gilwell parke.

Sveicarija

TARPTAUTINĖ ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA Žueriche paminėjo "Tarptautinio krikščionių solidarumo" organizacijos sveicarų skrylius. Žuericho gatvėse buvo surengta eisenos su deglais ir atsisaukimais, reikalavimais laisvės N. Sadūnaitėi, S. Kovaliovui bei kitiems kaliniams. Bendros pamaldos įvyko Žuericho katedros aikštėje. Jose buvo pasimelsta ir už N. Sadūnaitę bei kenčiančius Lietuvos katalikus. Buvo priimtos atitinkamos rezoliucijos Jungtinėms Tautoms, Pauliui VI, Ekleinijoms Bendrijos Tarybai ir tų valstybių vyriausybėms, kurios pažėdžia žmogaus teises. Lietuvių grupė šioje eisenoje nešė mūsų tautinę trispalvę ir plakatą su įrašu: "Tikėjimo laisvę Lietuvai!"

SVEICARIJŲ ORGANIZACIJA "Europos žmogaus teisių ir apsisprendimo konferencija" sausio 13-15 d.d. Lucernoje rengia konferenciją, kuri svarstys Sovietų Sąjungos pavergtų tautų teisę į laisvą apsisprendimą ir nepriklausomą gyvenimą. Joje taipgi bus pabrėžtas tų tautų rusinimas, ekonominis išnaudojimas, religijų persekiojimas, įvadinį žodį tars tos organizacijos pirm. dr. E. Oehler, Sveicarijos parlamento narys. Paskaitas skaitys — V. Vokietijos parlamentaras dr. C. Jaeger, vadovaujantis minėtoms organizacijoms V. Vokietijos skryliui, Berno universiteto prof. L. Revesz ir prof. L. Dobriansky iš Vašingtono. Pranešimus padarys sovietų okupuotų tautų atstovai. Lietuvių vardu kalbės St. Lazoraitis, jn., iš Romos, kuris taipgi dalyvaus ir religijai skirtame simpoziume. Numatoma speciali spaudos konferencija, rezoliucijų priėmimas, atsisaukimas į sovietų pavergtas nerusiškas tautas ir į visą laisvąją Vakarų pasaulį. Konferenciją rengiančios sveicarų organizacijos valdyboje yra dr. Albertas Gerutis, gyvenantis Sveicarijos sostinėje Berne.

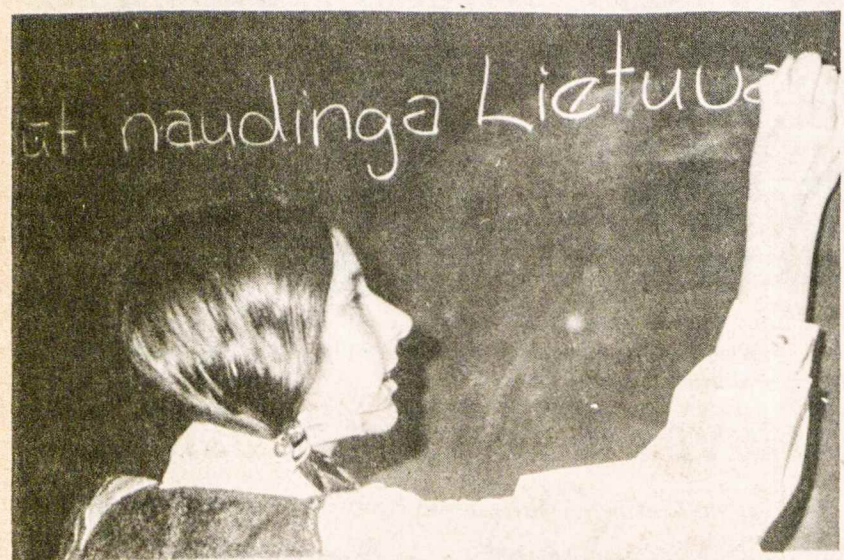
Vokietija

KALĖDŲ EGLUTĖ SU KŪCIOMIS Vasario 16 gimnazijoje buvo surengta gruodžio 16 d. vakara, prieš pat moksleivių atostogas, kurios prasidėjo gruodžio 17 d. ir baigėsi 1978 m. sausio 9 d. Kalėdinėje iškilmėje dalyvavo moksleiviai, mokytojai su šeimomis ir talkininkai, praėjusią vasarą atnaujinę berniukų bendrąbutį. Eglutės žvakutės uždegė gimnazijos direktorius V. Natkevičius, kuratorijos pirm. kun. A. Bernatė, ev. kun. Fr. Skėrys ir J. Sabas. Kalėdinės eglutės bei kūčių prasmę išryškino V. Natkevičius, apie paplotelių laužymą prabilo kun. A. Bernatė. Programai vadovavo ev. kun. Fr. Skėrys. Jon buvo įtrauktos deklamacijos, vaidinimas "Sv. Kalėdos", paruoštas V. Sidrysė ir V. Pancerienė, jaunesnių ir vyresnių mergaičių kalėdinės giesmės, bendros visų dalyvių giesmės.

KUN. V. SARKA Žmogaus Teisių Dienes proga vėl parašė jau tradiciniu tapusį laišką sovietų kompartijos vadui L. Brežnevui, reikalaujamas religijai uždarytų atleidimo, mūto stūtinėjimas sumažinimo, ilgesnis viešnagės užsienio lietuviams tėvynėje. Jis taipgi prašo paleisti V. Petkų, A. Terlecką bei kitus kalinius, grąžinti N. Sadūnaitę iš tremties. Kun. V. Sarka yra pakeitęs savo rezidenciją. Naujasis jo adresas: Litauische Katholische Mission, Holzdamm 22, 2000 Hamburg 1, W. Germany. Tel. 040-280-3129.

Šiauliu Sv. Jurgio šventovė, kuri sudegė 1976. III. 17, atstatyta ir baigta dekoruoti 1977. X. 23. Tai buvusi cerkvė, perimta po I D. karo

Toronto Maironio šeštadieninėje mokykloje Nuotr. St. Dabkaus

Dauguma jaunimo kalba angliškai. Kodėl?

Atsako Toronto Maironio mokyklos

Yra daug atsakymų į tą klausimą. Pirmiausia mes lankome anglišką mokyklą penkias dienas į savaitę. Bendra kalba angliškoje mokykloje yra anglų. Dauguma draugų yra anglai. Pavyzdžiui, gimnazijoje, savo klasėje esu vienintelė lietuvaite. As kalbu su savo draugėmis tik angliškai. Jeigu esi krautu- vėje arba darbe, vis kalbi angliškai.

Kai aš buvau maža, prieš pradėdama eiti į mokyklą, beveik visai nemokėjau angliškai kalbėti. Mano gyvenimas iki to laiko buvo šeimos gyvenimas, ir dėlto aš kalbėjau tik lietuviškai. Užaugau anglų atmosferoje. Net mūsų kaimynai yra anglai. Mūsų tėvai lygina jų auklėjimą su mūsų auklėjimu. Tėvai negali padaryti šitokio palyginimo, nes jie yra gimę Lietuvoje ir atvažiavę į naują kraštą. Mūsų auklėjimas sukasi apie anglus, ir lietuvių kalba yra išlaikoma tik šeimoje.

Rasa Rimkutė

Mes, vaikai, gal daugiau kalbame angliškai dėlto, kad einame į anglišką mokyklą. Mes esame pripratę daugiau kalbėti angliškai, dėlto ir namuose daugiau kalbame angliškai. Būtų labai gerai, jeigu tėvai daugiau su vaikais kalbėtų lietuviškai. Būtų lengviau, jeigu mes kalbėtume lietuviškai, nes kai būsim universitete, galėsime lengvai skaityti, rašyti ir kalbėti.

Tavo draugai irgi turėtų su tavim kalbėti lietuviškai. Jeigu nuvažiuoji į Lietuvą, ten irgi yra labai svarbu mokėti lietuvių kalbą. Aš pažįstu daug vaikų, kurie yra lietuviai ir nė vieno žodžio nemoka lietuviškai. Visi kaltina tėvelius, kad neišmokė taip kalbėti. Man labai svarbu mokėti lietuviškai. Jei žmogus iš Lietuvos atvažiuotų ir nemokėtų angliškai, man reiktų lietuviškai kalbėti. Bet jei aš nemokėčiau lietuviškai kalbėti, negalėčiau susikalbėti su tuo žmogumi.

Jeigu einate su mama į krautu- vę ir kalbate su ja lietuviškai, žmonės gali pamanyti, kad kalbate ką blogo, bet jeigu kalbate angliškai, žino ką kalbate. Tėvai ir kiti būtų laimingesni, jeigu mes, vaikai, daugiau kalbėtume lietuviškai.

Aida Dovidaitytė

Aš dabar daugiau kalbu angliškai, negu lietuviškai, nes visur aplink mane yra anglų kalba. Kai aš buvau maža, labai gerai mokėjau kalbėti lietuviškai. Kai pradėjau eiti į mokyklą, nemokėjau kalbėti angliškai — žinojau kelis žodžius, bet man nebuvo sunku suprasti mokytoją. Per metus mano anglų kalba su stiprėjo, bet lietuvių kalba ėmė silpnėti. Kodėl taip pasidarė? Aš įpratau kalbėti angliškai mokykloje ir su draugais. Visur reikia angliškai kalbėti — restorane, mokykloje, su kaimynais, darbe.

IDOMIAUSIA KELIONĖ

Idomiausia kelionė buvo tada, kada važiuovome į Lietuvą traukiniu per Lenkiją. Traukiniu važiuodami galėjome matyti, kaip atrodo Lietuvos laukai. Aš galvojau apie Maironį, kuris rašė apie Lietuvos grožį, ir pastebėjau, kad jis rašė teisingai. Lietuvos gamta buvo labai graži — tokia, kaip visi rašytojai vaizdavo.

Vilniuje mes vaikščiojome po visas idomias vietas. Ant viršaus Gedimino pilies aš galėjau jausti Lietuvos senovės stiprybę, kai Vytautas Didysis tapo valdovu ir gynė Lietuvą nuo priešų. Kitą dieną važiuovome į Kauną ir aplankėme Trakų pilį. Trakų pilis yra prie didelio ežero, ir mes turėjome pereiti per tiltą. Ten buvo labai idomi vieta. Viskas buvo kaip mes mokėmės lietuviškoje mokykloje. Grįžome kita puse laivu. Buvo smagu braidyti ežeruose.

Kaune matėme Kauno pilies griuvėsius ir kur Neris susijungia su Nemunu. Matėme kapą Maironio, Lietuvos poeto ir tikro patrioto. Vėliau važiuovome į Karo muziejų. Ten matėm senus šalmus, kuriuos Lietuvos kariai naudojo. Ten buvo Dariaus ir Girėno lėktuvas. Jie buvo Lietuvos didvyriai, kurie skrido per Atlantą, bet Vokietijoje žuvo. Greit atėjo atsisveikinimo diena, ir mes turėjome važiuoti atgal į Lenkiją. Buvo labai liūdna išvažiuoti, tikiuosi, kad vėl atvažiuosiu į Lietuvą.

Tomas Prakapas

dešimtojo (a) skyriaus mokiniai

koje šiais laikais lietuviškai nekreipia daug dėmesio į lietuvių kalbą. Anglų kalba yra svarbesnė, jeigu nori gauti darbą arba mokslą. Jų problema yra ta, kad jie nesididžiuoja Lietuvos kultūra ir praeitimi. Jeigu mes, vaikai, nesididžiuosime Lietuvos kultūra ir nekalbėsime lietuviškai, nedalyvausime lietuviškoje organizacijose, mes tą kultūrą pamiršime ir būsimė, kaip ir visi kiti Kanadoje, be praeities. Yra didelis dalykas turėti praeitį, kad visiems galėtum pasakyti, jog esi lietuvis, moki kalbėti bei rašyti lietuviškai.

Aš turiu daug draugų, kurie man sako: kodėl tu niekad neturi laiko? Kai pasakau, kad esu ateitininkė, jūrų skautė, žaidžiu tinklinį ir krepšinį lietuvių klube, jie man tik sako: kodėl? Jie nesupranta, jog man yra svarbu būti su lietuviais ir kalbėti lietuviškai. Jie mano, kad aš su lietuviais praleidžiu laiką be naudos.

Ką Lietuvoje darytų vaikai, jeigu jie turėtų laisvę būti skautais arba ateitininkais? Jie negali apie tokius dalykus nė galvoti. Jie neturi to, ką mes čia turime, bet jie kalba lietuviškai, nežiūrint rusų, ir toliau kalbės. Jie stipriau myli lietuvių kalbą ir kultūrą, negu mes čia.

Aš noriu kalbėti lietuviškai todėl, kad man patinka ta kalba. Aš myliu jos kultūrą ir niekad jos nepamiršiu. Man nesvarbu ką anglai sako — aš būsiu lietuvaite.

Ramona Totoraitytė

Aš tikrai nežinau, kodėl jaunimas kalba angliškai. Turbūt, kad mes gyvename Kanadoje ir mūsų gimtoji kalba yra anglų. Mokytojai lietuvių mokykloje vis klausia mokinius: "Kodėl kalbate angliškai?" Atsakymas yra maždaug toks. Mes Kanadoje į lankome angliškas mokyklas. Visur žmonės kalba angliškai. Taigi Kanadoje reikalinga anglų kalba. Mūsų mokytojos visuomet kalba lietuviškai, o jaunimas yra pripratęs nuo pat pirmutinių mokyklinių metų kalbėti angliškai. Negalima sakyti, kad mes tyčia kalbame angliškai — mes esame taip įpratę ir gal kankurams yra lengviau išsireikšti.

Rebeka Rauth

Nejudėdama griūna

Berniukas klausia senutę: — Juk esi jau nebejauna, kodėl netaupai savo kojų? Kodėl nuolat vis taip greitai bėginėjai? — Matai, vaikeliai, žmogus yra kaip dviratė: jeigu nevažiuoji, tuojau griūva.

Patarimai

Senais laikais turtingas atėnietis nusiskundė Sokratui: — Visad būnu nusiminęs ir nepatenkintas, niekad nesijaučiu išalkęs.

— Tą ligą labai lengva išgydyti, — atsakė į tai Sokratas. — Mažiau valgyk ir daugiau dirbk.

KUN. ANTANAS PERKUMAS prie mirusio savo brolio Petruko vitražo Laurinhas šventovėje Brazilijoje

Lietuviuko veidas vitraže

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Mūsų bendradarbė Veneculoje

1977 m. sausio 12 d. a. a. Petruki Perkumui sukako 40 metų nuo jo mirties. Kas jis buvo? Tai vienas gabiausių ir geriausių saleziečių mokinių, kurio atvaizdas šviečia vienos šventovės vitraže Brazilijoje ir daugelyje saleziečių įstaigų.

Petrukas gimė Kadagynų kaime, Darbėnų valsčiuje, Kretingos apskrityje, mažajam ūkininko 9 vaikų šeimoje. Paaugęs iškeliavo Italijon pas saleziečius, kur mokėsi ir jo vyresnysis brolis Antanas, vėliau iške- liavęs į Kiniją misijų darbams.

1934 m. balandžio mėn. "Don Bosco" laikraštis atspausdino 9 savo pačių geriausių pasauliečių mokinių fotografijas su pavardėmis. Jų tarpe yra ir Petro Perkumo atvaizdas. Pastarasis norėjo sekti savo brolio Antano pėdomis — baigęs mokslą iškeliuoti į Azijos kraštus misijų darbams.

Salieziečių institute Petrukas savo gabumais ir pavyzdingu elgesiu išsiskyrė iš visų mokinių. Visi mokiniai ir mokytojai labai jį mylėjo. Deja, didelių gabumų jaunuoliai paprastai ilgai negyvena. Taip buvo ir su Petruku. Kaip gerai prižiūrima gėlė, greitai išaugo, pražydė ir staiga nuvyto. Petrukas sirgo širdies liga ir 1937 m. sausio 12 d. mirė. Draugų ir mokytojų gailėstis buvo neapsakomas. Jau jo pėdos niekuomet nepalietė Kadagynų kaimo laukų takelių, iš abiejų pusių augančių rugių laukų, pilnų rugiagrėlių.

Mokykloje jo klasė buvo pavadinta velionies vardu. Petrukas išgarsėjo visame saleziečių pasaulyje — buvo laikomas "lietuvių Domuku Savio", kuris net nesulaukęs 15 metų mirė ir susilaukė net altoriaus garbės. Daugelyje saleziečių įstaigų šiandienai galima užtikti Petruko paveikslą.

Petruki mirus, dalis jo draugų ir daiktų buvo persiųsta į jo tėviškę, kitą dalį pasiliko savai- te.

Oakville, Ontario

SUSIRINKIMAS. KLB Oakvillės apylinkės narių visuotinis susirinkimas šaukiamas š.m. sausio 29, sekmadienį, 3 v.p.p., Mykolo ir Olgos Krivickų namuose, 111 McCraney St., Oakvillėje. Nesusirinkus daugumai nustatyto laiku, už pusės valandos įvyks kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas betkuriam narių skaičiui dalyvaujant.

Valdyba

St. Petersburg, Fla.

ST. PETERSBURG INTERNATIONAL FOLK FAIR SOCIETY — SPIFFS patalpos buvo iškilmingai atidarytos St. Petersburg 1977 m. gruodžio 3 d. Iškilmė buvo pradėta paradu mieste, dalyvaujant 34 tautoms su vėliavomis ir tautiniais drabužiais apsirengusia jų palyda. Po trumpų apeigų prie naujai užimto pastato buvo iškeltos visų 34 tautų vėliavos, jų tarpe ir mūsų trispalvė. Atidarymo proga lietuviai buvo pakviesti surengti savo tautinio meno parodėlę ir pademonstruoti, kaip kankurie tautinio meno eksponatai yra gaminami. Daug susidomėjimo svečiai parodė Kalėdų eglutei, papuoštai lietuviškais šiaudinukais. Parodėlė patraukė ir televizijos dėmesį: 10 kanalas atsiuntė savo reporterį, kuris filmavo šiaudinukų gamybą ir klausinėjo apie lietuviškus Kalėdų papročius. Paaikškinimus teikė A. Karnienė. Jo pranešimas buvo parodytas tą pačią dieną vakare 6 ir 11 v. žinių metu. Šiaudinukų gamybą parodėlėje demonstravo U. Blyskienė, tautinių juostų audimą — Vizbarienė. Parodėlės įrengimui vadovavo E. Kačinskienė ir dr. B. Zel- bienė. L. Z.

Sudbury, Ontario

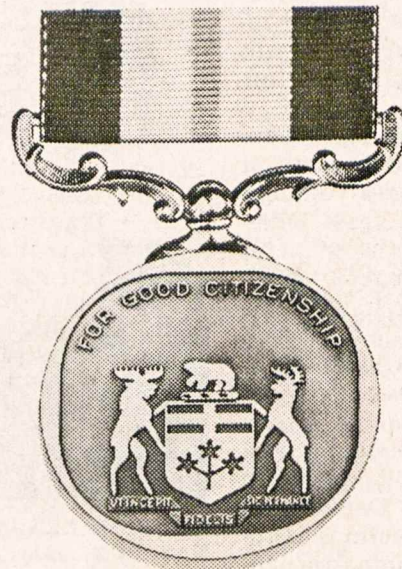
KALEDINIS POBŪVIS, suruoštas Sudburio LRK misijos, praėjo labai gražiai. Šeštadienės mokyklos mokiniai suvaidino scenos vaizdėlį "Sapnas ar ne sapnas". Režisavo N. Paulaitienė ir S. Rudienė. Talkino G. Petrėnienė ir atnešė gražiai papuoštą Kalėdų eglutę. Vaidino Diana, Joana, Vida Stankutės ir Marytė su Rūtele Rudytės. Pranešinėjo Teresė Stankutė. Kalėdinę giesmelę pagrojo K. Račinskaitė ir eilėraščių pasakė F. Račinskaitė. Kalėdų senelį vykusiai suvaidino dr. R. J. Račinskas. Jis išdali- no Kalėdų dovanėles visiems, kurie lankė šeštadieninę mokyklą. Kun. Ant. Sabas paruošė kalėdinį vaišių stalą visiems misijos lietuviukams ir chorui nemokamai. Grojo lietuviškų plokštelių muzika, buvo turtinga loterija. Laimikius suaukojo J. P. Jutelis, K. Ramonas, A. Prancūnienė, G. Petrėnienė, J. Labucienė, kun. A. Sabas, "Dolomity" batų krautuvi, Sikora, Birks ir R. Brown. Prie pobūvio augiausia prisidėjo Birutė Stankuvienė su savo dukrelėmis, M. R. Rudytės, Stays, Petras, Jūratė Tolvašios.

VESTUVĖS. Kęstutis Poderis susituokė su Ona Barkauskaite iš

Seinų. Prie gražiai išpuošto altoriaus vedybines apeigas atliko kun. Ant. Sabas. Aleksas Kusinskis giedodavo, o jo sūnus Algis grojo vargonais. Vestuvių puota buvo suomių salėje. Invokacija sukalbėjo ir sveikinimo žodį tarė kun. A. Sabas. KLB Sudburio apylinkės vardu sveikino pirm. A. Kusinskis. Po jo kalbos buvo sugiedota "Ilgiausių metų". J. Kručas kalbėjo Sudburio visuomenės vardu ir A. Gatautis — žuvautojų ir medžiotojų klubo vardu. Dalyvavo gražūs būrelis vietinių lietuvių, taip pat jaunojo brolio Gediminas su šeima iš Sault Ste. Marie, sesutė Saulė iš JAV, sesutė Linda Karklins iš pietų Ontario ir jaunosios teta Druskenė su šeima iš Sault Ste. Marie. Šokiama grojo gera Antano Gataučio rinktinio plokštelių muzika. Linkime jauniems gausios Dievo palaimos.

ATOSTOGOS. Kun. Ant. Sabas su broliu kun. Augustinu ir draugais išskrido septyniom savaitėm atostogų į šiltuosius kraštus. Lietuviškos pamaldos vėl prasidės vasario pabaigoje.

— Atlaikytos šv. Mišios už a. a. J. Remeikio vėlę. Užprasė B. J. Jakubonai iš Ročesterio, JAV. K. A. S.

Geras pilietis vertas medalio

Žinote Ontario asmenį, kuris savo atsidavimu, žmoniškumu ir gerumu, nelaukdamas jokio atlyginimo, padarė šią provinciją geresne vieta gyventi?

Tokiam asmeniui kaip tik ir įsteigtas Geros Ontario Pilietybės Medalis.

Jam gauti kandidatus atranka patariamoji Ontario piliečių taryba, kurios garbės pirmininku yra provincijos gubernatorius.

Kiekvienas gali pasiūlyti kandidatą Ontario medaliui. Pasiūlymo blankai gaunami, rašant šiuo adresu:

Executive Secretary
Advisory Council
Ontario Medal for Good Citizenship
Queen's Park
Toronto, Ontario M7A 1A1

Jau pats siūlymas yra geros pilietybės įvertinimo aktas. Visi pasiūlymai turi būti gauti iki 1978 metų balandžio 15 dienos.

ONTARIO MEDALIS UŽ GERĄ PILIETYBĘ

Pasaulio Lietuvių DIENOS

Toronte, Kanadoje, 1978 m. birželio 28 - liepos 3 d. d.

PLD sudaro šie didieji renginiai:

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas

V-ji Kanados ir JAV lietuvių dainų šventė

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės

Jais bus paminėtos 60 metų Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo ir 40 metų tautinės olimpiados Kaune sukaktys

Kviečiame ruoštis ir dalyvauti. Visi esate laukiami!

Organizacinis PLD Komitetas
1011 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
CANADA

Lankytojos audimo kursų Filadelfijoje, kuriuos surengė ateitininkai 1977 m. gruodžio 4-10 dienomis. Kursams vadovavo dail. Anastazija Tamošaitienė iš Kanados

Tamošaitienė audimo kursuose

Dailininkė A. Tamošaitienė Filadelfijoje buvo sutikta su nelauktai dideliu susidomėjimu. 1977 m. gruodžio 4 d. Sv. Andriejaus parapijos salėje buvo surengta jos darbų paroda. Siūlas audinyje yra pagrindinė dailininkės reiškimosi priemonė. Taigi, ir parodoje vyravo tautiniai drabužiai, kilimai, juostos. Parodoje parodytos spalvotos skaidrės buvo geras parodos papildymas. Dailininkė pasiliko Filadelfijoje visą savaitę. Čia buvo surengti juostų ir kilimų audimo kursai.

A. Tamošaitienė audimo mokyklą turi didelį patyrimą. Bėne prieš 45 metus atėjusi dirbti į Žemės Ūkio Rūmus Kaune, ji pradėjo vadovauti audėjų pasitobulinimo kursams, surengtiems įvairiose Lietuvos vietose. Vėliau pareigos keitėsi, bet su audimu ji jau niekad nesiskyrė.

Visą savaitę trukusius audimo meno kursus Filadelfijoje lankė ir Lietuvos Dailės Instituto pažymėjimus gavo 25 mokytojų ir 1 vyras. Visi džiaugėsi dail. A. Tamošaitienės rūpes-

tingu mokymu ir ištverme. Kursai vyko dviem pamainomis: ne-dirbantiems — dieną Onos ir Kęstučio Pliuskonių namuose, o dirbantiems — vakarais Genovaitės ir dr. Vinco Maciūnų namuose. Kaikurios klausytojos kursams lankė abiejose pamainose.

Sių kursų užbaigtuvės įvyko Pliuskonių namuose. Ta proga tartame žodyje Temple universitete profesorai ir dail. Romas Viesulas iškėlė dail. Antano ir Anastazijos nuopelnus, gaivinant ir populiarinant lietuvių liaudies meną. Parodos ir kursų metu buvo surinkta nemaža prenumeratų dail. Tamošaitiui spaudai rengiamos angliškos knygos apie lietuvių tautinius drabužius. Buvo gautos ir trys garbės prenumeratos po \$100.

Parodą ir kursus surengė Filadelfijos ateitininkai. Dail. A. Tamošaitienei visą savaitę talkino meno mokyklos studentė K. Pikūnaitė iš Detroito. Kursams vadovavo Genovaitė Maciūnienė. K. Čikotas

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

SVENČIŲ NUOTAIKA

Kalėdų naktį visose dar gyvoje lietuvių šventovėse buvo atlaikytos Bernelių Mišios, giedant chorams, solistams, o Brighton Parko lietuvių šventovėje, grojant ir styginiams orkestrui. Kaip įprasta, Bernelių Mišioms vykom į savąją parapiją — į didžiulę, erdvą ir gražią Sv. Kryžiaus šventovę. Ši šventovė kadaise buvo Čikagos ir aplinkinių lietuvių pasididžiavimas. Naujesiems ateiviams suvažiavus į šį kraštą, tos šventovės klebonijoje prieglobstį rado apie 10 lietuvių kunigų. Parapija lietuvišku keliu gražiai vedė klebonai a.a. kun. A. Linkus, jo įpėdinis kun. E. Abromaitis, o dabar čia klebonauja kun. V. Mikolaitis, buvęs šio krašto dvasinės seminarijos profesorius. Parapijoje per 30 m. darbuojasi žinomas visuomenės veikėjas kun. A. Stašys. Nuo 1950 m. Sv. Kryžiaus šventovė buvo, sakytum, ir „dainavos“ ansamblio namai, nes žydėjimo laikais dainaviečiai giedodavo čia per Sumą, o vėliau — per Kalėdų ir Velykų šventes.

Bet keičiasi laikai, keičiasi miestų rajonai ir kartų lietuvių pastatyti šventovių veidai. Sv. Kryžiaus parapijoje lietuvių gretos beveik visai sunyk. Tik per Kalėdas ir Velykas dalis jų suleikia, bet kasmet vis mažiau. Ir kai vėjuota šių Kalėdų naktį rinkomės į Sv. Kryžiaus šventovę, nevenias kalbėjo, kad gal jau paskutinis kartas, nes kun. A. Stašys ruošiasi keltis į Florida užstarnautam poilsui. Jam išsikelus, nebe-giedos čia ir dainaviečiai, užges paskutinės lietuviškos žibūrys toje didžiulėje šventovėje, kur Kalėdų naktį įtebiama tūkstantis šviesų, kur blizga brangus altorius ir budi įvairių šventųjų statulos. Tas vaizdas šiomet buvo ypač didingas. Bernelių Mišių metu gražiai giedodavo dainaviečiai, solistai D. Stankaitytė ir V. Radzius. Klebono kun. V. Mikolaitis lietuviškas žodis buvo toks savas ir artimas širdžiai. Kas jį toliau beilsuokis tokį gyva, jei nebus ten kun. A. Stašio, nebebus „dainavos“, pačių pagrindinių klebono talkininkų?

SUKAKTUVININKAS

Gruodžio 22 d. 70 m. amžiaus su-laukė neeilinis plunksnos darbininkas ir uolus bei pavyzdingas kun. Juozas Prunskis. Jo pavardė žinoma kiekvienam lietuviškos spaudos skaitytojui, todėl jo biografijos datų čia neminėsiu. Kun. J. Prunskis iš spaudos pažinau jau nepriklausomos Lietuvos laikais, kai jis buvo vienas iš „XX Amžiaus“ redaktorių. Bet tuo metu Kaunas man buvo dar labai tolimas. 1949 m. vasarą atsiradęs Niujorke, pradėjau „Draugui“ šį tą rašinėti. Po kiekvieno gauto straipsnio atsiliepdavo red. kun. J. Prunskis šiltu, skatinančiu laiškeliu. Po tų laiškelį man atrodėdavo, kad esu pasiekęs kažkokią „auštumą“, bet vėliau sužinojau, kad red. kun. J. Prunskis panašius laiškus rašydavo beveik kiekvienam bendradarbiui, nes jis gyvenime nieko nėra užgavęs ir, manau, neužgaus. Žmoguje ar organizacijoje jis įsėjo ne nuodėmę, bet deimaniuką. Tokiomis nuotakomis visada dvelkia jo korespondencijos, reportažai, pokalbiai.

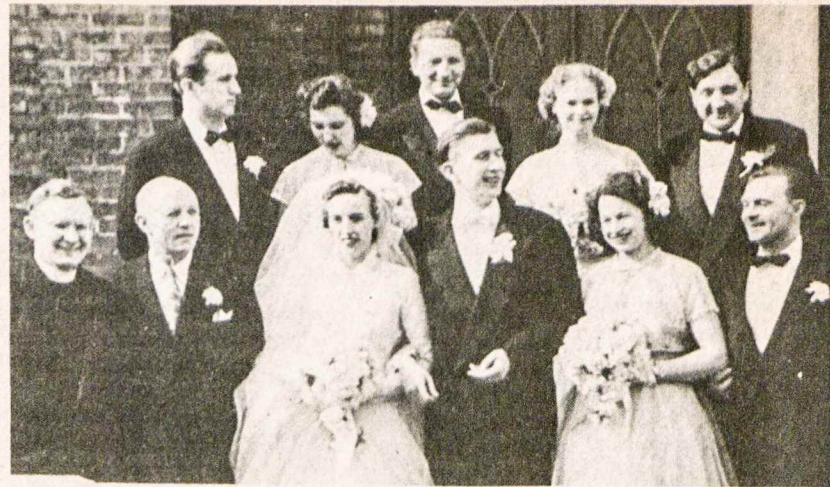
1951 m. persikėlus į Čikagą ir apsigyvenus Bridgeporte netoli Sv. Jurgio lietuvių šventovės, kur kun. J. Prunskis ilgus metus gyveno ir apaštalavo, pažintis su juo greit užsimėgė. Jis palaikino mūsų vedybas 1953 m. Sv. Jurgio šventovėje, 1955 m. pakrikštijo sūnų Eugenijų, dabartinį „Antro kaimo“ aktorį, o kada nors ateityje pažadėjo ir „pasega“. Žodis liko ištėsėtas, kai 1974 m. specialiai vertintojo komisija man paskyrė \$1,000 žurnalistinę premiją iš kun. dr. J. Prunskio fondo. Kun. J. Prunskis, sužinojęs apie premijos paskyrimą, neužmiršo pridurti: „Mat, ne tik apžėnijau, bet ir pasoga laikui bėgant daviau. Man mirus už tai būtina turėti parašyti nekrologą. Neužmiršk!“

Man regis, kad dar nevienam iš mūsų kun. dr. J. Prunskis parašys

nekrologus. Jis nerūko, nevartojo alkoholio, todėl savo dienų tais nuodais netrumpina. Eina per Čikagą augštas ir tiesus, gražus veido puošimas, tik plaukai baltuteliai, kaip obelis. O darbštumas to žmogaus! Per savaitgalį jis apeina po kelis lietuvių renginius. Ir apie visus parašo. Rašo vietoje, daugiausia aptemdytose salėse, programoms pasibaigus dar pasikalba su rengėjais ar programos atlikėjais ir iš renginio išeina jau su paruoštu straipsniu. Kitos dienos rytą atvykęs į „Draugui“ redakciją, parašyta straipsnį dar apsišluoja ir atiduoda moderatoriui kun. Pr. Garšvai. Taip ir plaukia tiesutelis kun. dr. J. Prunskis per lietuvišką Čikagą, raskdamas užtektinai laiko ir kunigiškoms pareigoms parapijoje, kur jis yra prisiglaudęs.

Dar vienas kun. dr. J. Prunskio bruožas — tai apskurkimas. Jis prieina visur. Kai Chruščiovas pirmą kartą lankėsi JAV, jis prie jo priėjo ir išgavo savo mamytę, ilgametę Sibiro tremtinę iš okup. Lietuvos. Jis prieina prie amerikiečių dienraščių pagrindinių redaktorių, prie Čikagos kardinolo ir kitų augstųjų. Porą kartų mačiau jį vaikstantį po „Chicago“ („Sun-Times“) — „Daily News“ dienraščių spaustuve ir dainantį anglų kalba paruoštą informacinę medžiagą apie Lietuvą. Nevienas unijos narių pyko, kad unijinėje spaustuve dalinamos brošiūros, atspausdintos ne unijos spaustuveje. Koks nelabasis galėjo už tai ir per sprandą uždrožti. Bet viena — kun. J. Prunskis to nežinojo, antra — didžioji dalis JAV unijų narių yra tikintys žmonės ir prieš kunigą nekelia rankos.

Sukaktuvininkas yra parašęs ir išleids nemažą knygą. Dabar pas leidėją — Amerikos Lietuvių Biblioteka yra gal pocius svarbiausios kun. J. Prunskio parašytos knygos rankraštis: dokumentinė medžiaga apie lietuvių tremtinių išgyvenimus Sibire su ju vargo bei kankinimų iliustracijomis. Knyga bus tokio pat formos

KUN. DR. JUOZAS PRUNSKIS (kairėje), atlikęs Dalios Meškauskaitės ir Vlodo Butėno santuokos apeigas 1953 m. balandžio 11 d. Sv. Jurgio lietuvių šventovėje Čikagoje

Lietuvos ir išeivijos rezistencija

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimo nutarimai

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas, susirinkęs St. Petersburg, Floridoje, 1977 m. gruodžio 3-4 dienomis, priėmė šiuos nutarimus:

1. Lietuvos valstybės atstatymo 60 metų sukakties išvakarėse, iškeliant Lietuvos valstybingumą, tenka pabrėžti, kad lietuvių rezistencijos okupuotoje tėvynėje tikslai sutampa su VLIKo tikslais, nustatytais jau 1943 metais. Pavergtųjų lietuvių žingsnius ir žygius tenai apsprendžia sąlygos — ilga patirtis ir nepalaužtų patriotų išmintis. Okupuotos Lietuvos išlaisvinimui mes galime ir privalome padėti, dirbdami įvairiais įmanomais būdais įvairiose prieinamose forumuose.

2. Bendras ir augščiausias visų lietuvių tikslas okupuotoje tėvynėje, tremtyje bei laisvajame pasaulyje buvo ir tebėra tas pats — patostovus, bekompromisius siekiamas atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Lietuvos gyventojai, remdamiesi esminių žmogaus teisių pagrindu, turi atgauti sąlygas savo laisva valia demokratiškai tvarkyti savo krašto bei tautos dabartį ir ateitį.

3. Atsižvelgiant į vis gausėjantį lietuvių tautos gyvųjų sluoksnių pagidavimus gauti tautos iš laisvojo pasaulio lietuvių politinių ir intelektualinių pajėgų, seimas rekomenduoja VLIKo tarybai ir vadibai sudaryti iš kvalifikuotų asmenų specialią komisiją išsamesnei programai paruošti, įtraukiant į šį darbą jaunesniąją kartą. Šis darbas ryškintų politinius nusistatymus ir natūralią diferenciaciją, tuo būdu glindamas demokratijos šaknis lietuvių visuomenėje.

4. Akiavaizdas Lietuvos kultūrinio gyvenimo sovietiniais, rusifikacija ir visose srityse sunkėjanti prieaspaulda reikalauja suaktyvinti talką pasipriešinimui. Intelektualinis-kūrybinis įnašas į lietuvių kultūrą yra būtinas tautinei išeivijos dvasiai kelti ir stipriai paremti tauta ne-laisvėje. Tuo pačiu vengti bolševiko propagandos piešiamo netikro Lietuvos gyvenimo paveikslą.

5. Apipavidalinimo, kaip „Palikė tėviškes namus“, kaip „Pennsylvanijos angliakasių Lietuva“, nes veikia le džia tas pats leidėjas.

Toks tai iškyla sukaktuvininkas kun. dr. J. Prunskis keliuose atsiminimų epizoduose: sveikas, energingas, nuosirdus, be galo darbštus. O kiek jis nekrologų savo pažįstamų dar parašys, parodydys ateitis.

TORONTO MIESTAS

1978 metų senesniame pensininkam mokesčių pagalbos programa

TIK TORONTO MIESTO NAMŲ SAVININKAM

Norėdama suteikti finansinę pagalbą senesnio amžiaus namų savininkam, miesto taryba leido miesto išdininkui duoti gyvenamų namų savininkams \$100.00 kreditą, sumažinant 1978 metų tokio nekilnojamo turto mokesčius, kurie atitinka sekančias sąlygas:

Namo savininkas — žmona ar vyras:

- Turi būti 65 metų amžiaus ar daugiau iki 1978 m. kovo 31 dienos, kuri yra paskutinė blankam užpildyti data.
- Turi gauti garantuotas papildomas mėnesines pajamas, kurios mokamos pagal įstatymą (Old Age Security Act, Canada).
- Turėti nuosavybę, kuri apdėta miesto mokesčiais.
- Turi būti rezidencinės nuosavybės savininkas Toronte nemažiau kaip 5 metus prieš 1978 m. kovo 31 d.

Jeigu turite teisę gauti tą paramą ir dar nesate gavę blanko, skambinkite miesto steigiai tel. 367-7036, ir blankas bus pasiūstas. Blankai turi būti užpildyti kiekvienais metais. Šis kreditas, kur duodamas, yra miesto dovana visam laikui ir yra negrąžinamas.

Informacijų ar pagalbos teirautis tel. 367-7036

ROY V. HENDERSON
City Clerk

Prašymai turi būti paduoti iki 1978 m. kovo 31 d.

Jis ramiai užmigo Viešpatyje...

A.a. kunigas Benediktas Bagdonas, buvęs lietuvių pranciškonų provincijolas

Toronto pranciškonų vienuolyne gruodžio 20 d. buvo atštas amžinai užmigos a.a. Benediktas Bagdonas, kunigas, vienuolis pranciškonas. Mirtis jam buvo, matyt, ramus paskutinis atskėpimas.

Gyvenimas tačiau jam nebuvo lengvas, nes turėjo atlikti sunkias ir atsakingas vienuolyno gyvenimo pareigas būdamas trapios sveikatos ir neramiais laikais. Jis pakėlė gyvenimo sunkumus Kristaus ir šv. Pranciškaus dvasioje. Jį teko girdėti neretose sveikatos krizėse kartojant: „Tiesie Tavo valia“.

Velionis gimė Plungėje 1907 m. liepos 23 d. Pakrikštytas Apolinaro vardu. Dar mažas būdamas neteko motinos. Pradžios mokyklą ir gimnaziją lankė Plungėje. Pranciškonų ordinarį įstojo 1922 m., būdamas 15 metų amžiaus, ir gavo Benedikto vardą.

Kad ir ankstyvame amžiuje įstojęs į vienuoliją, kunigas Benediktas nesvyravo savo pašaukime. Dar neseniai jis pats minėjo, kad jo tėvelis dažnai klausdavęs, ar jam nesą per sunku vienuolyne. Jis atsakydavęs, ką ir jautęs visad, jog esąs laimingas vienuolyne.

Kunigystei rengėsi Kretingoje, Vokietijoje, Italijoje ir Kauno kunigų seminarijoje. Iškilmingus vienuolinius įžadus padarė 1925 m. spalio 8 d. Kunigų įšventintas 1930 m. rugpjūčio 15 d. tuometinio popiežiaus nuncijaus arkiv. R. Bartolonio Kauno Žaliakalnio pranciškonų vienuolyno koplyčioje.

Po I D. karo naujai atsikūrusioje Lietuvos pranciškonų provincijoje buvo mažai kunigų, o darbų begalės, tad kun. Benediktas greit turėjo pradėti sunkias ir atsakingas pareigas.

A.A. KUN. BENEDIKTAS BAGDONAS, OFM, miręs Toronte 1977 m. gruodžio 20 d.

Jis tuoj buvo paskirtas klierikų pranciškonų magistrui. Glaudžiai bendradarbiaudamas su Lietuvos pranciškonų provincijos atnaujintoju kun. Prancišku Bizausku, organizavo Lietuvos tretininkus, vedė misijas, rekolekcijas, redagavo „Sv. Pranciškaus Varpelį“. Po kan. Tumo - Vaižganto mirties perėmė Kauno Vytauto Didžiojo šventovės rektorius pareigas, kurias ėjo su maža pertrauka beveik iki antrosios sovietų okupacijos.

Kaune jis buvo palistas džiūvos, kurią su dideliais sunkumais nugalėjo, tačiau kvėpavimo organų sutrikimas jį vargino iki mirties.

Karo metu (1943 m.) kun. B. Bagdonas buvo paskirtas Lietuvos pranciškonų provincijoliu. Vokiečių okupacijos metu šios pareigos buvo tikrai nelengvos. Artėjant sovietų kariuomenei 1944 m., jis su dalimi kunigų ir

broliu pasitraukė į vakarus ir gyveno Vokietijoje, o vėliau Austrijoje. Pranciškonų ordinarį vadovė 1947 m. paskyrė kun. B. Bagdoną dar trejiems metams provincijoliu tremtyje. Tada jis lankė savo kunigus ir brolius Vokietijoje ir Italijoje. Susitaręs su ordinarį vadovybe, perkėlė lietuvių pranciškonus iš laisvų Europos kraštų į naują lietuvių pranciškonų centrą, įsteigtą kun. Justino Vaškio JAV-se.

Kun. B. Bagdonas atvyko į JAV-bes 1950 m. Gyvendamas Kennebunkporte ir Greene, Maine, vedė rekolekcijas lietuvių parapijose, vizitavo tretininkus. Vėliau jis buvo Bridgeville, Pa., Greene, Me., ir St. Catharines, Ont., vienuolynų vyresnioju. Ilgą laiką buvo Brooklyno vienuolyno ekonomu ir vėl trejus metus redagavo „Sv. Pranciškaus Varpelį“.

Torontan kun. B. Bagdonas buvo paskirtas 1967 m. Čia drabavosi 10 metų parapijos vikaru, būdamas parapijos bei vienuolyno ekonomu ir viršininko padėjėju. Per paskutinius dvejus metus prie kiti sveikatos negalavimų dar prisidėjo širdies sutrikimai. Keletą kartų buvo paguldytas ligoninėje ilgėsiama laikui, kai jo sveikatos nušilpimas buvo pasiekęs kritiško laipsnio. Tačiau iš ligoninės jis vis grįždavo su ryžtu gyventi ir darbuotis. Pagaliau sesuo mirtis atėjo ramiai, — sakytum, nepastebimai.

Kun. B. Bagdonas buvo visuomet ištikimas savo pranciškoniskam idealui, mylėjo žmones, o žmonės jį. Pranciškonai liūdi netekę mielo brolio, pažįstami — nuosirdaus draugo, o visa lietuviškoji visuomenė — uolaus darbininko.

Ramiai palikęs pasaulį, išsėkis Viešpaties ramybėje! A. P.

Supurvintas studentų "Gaudeamus"

AL. GIMANTAS

Būna atvejų, kai ir šiam autoriui pritrūksta ne tiek pilietinės, kiek laikraštiniško (kuris visada turi išlikti atviras laikui, sau ir aplinkai) drąsos. Ir šiuo atveju, besiruošiant rašyti apie paskutinį lietuvių studentų suvažiavimą Klevelande, kažkaip užsikirto, atšpio plunksna. Atvirai kalbant — pritrūko drąsos. Tačiau liežuvis ir plunksna atsileido, kai kiti laikraštiniškai (vadinas, drąsni) dalykai, atvirai ir beveik iššaukiančiai spaudoje išdėstė sujauktas kaikurias to buvusio suvažiavimo detales. Tad valia dabar kalbėti apie tai, kas buvo gana giliai galvota, savotiškai pergryventa 1977 m. lapkričio paskutiniomis dienomis, kai iš Ohio valstijos atklydo pirmieji nelaimę keliantieji vaizdai, nuotykiškai ar savotiškai lietuviškojo studentiško gyvenimo nuosmukio ženklai.

Jei tikėti gana pagrįstais pranešimais, apie įvykius galėtų liūdėti ir kaikurie kanadiečių lietuvių atstovai.

Nepretenduojant į detektyvus ir kaltės ar kaltininkų įieškojimus, norėjęs pastebėti, kad nuostabiai maža, negausi ir, regis, visiškai neefektyvi mažuma pajėgia negatyviai užkirsti šiaip jau visai rimtą, dorą ir pozityviai nusiteikusių lietuvių studentų daugumą. Tiesa, ne toji dauguma yra destruktvyviai nusiteikusi savo kasmet ruošiamose suvažiavimuose, o atskiri asmenys, bet ir tų kelių, dergiančių visų lietuvių vardą, mūsų studentų tarpe neturėtų būti. Todėl, kolegos ir bičiuliai, apsilalymas yra būtina ir neati-

dėliotinas. „Kažkas“ jų pačių tarpe gerai žino vardus ir veidus jų padaužų, kuriems visiškai nedera dalyvauti ir vadintis lietuviu studentais. Čia radikali operacija neišvengiama ir skubotai reikalinga. Tai jau pribrėdęs ir skubus reikalas.

Visiškai vietoje jaunatviškas entuziazmas, gal net padorumo ir tvarkos ribose siautulus, tačiau kai visa tai virsta nepažajama tinkama, jausmo, valios ir proto nebekontroliuojama, kyla anarichija, dėl kurios kencia ne vien tik studentiškoji, bet ir visa lietuviškoji visuomenė.

Buvo studentų suvažiavimų ir Čikagoje, ir Detroito, ir Toronte, ir Bostone, ir kitur (visur buvo rimtų nesklaidumų), tačiau kulminacinis pokštinių suiautėjimas, atrodo, įvyko Klevelande. Kaikurie viešbučiai

minėtose vietovėse kategoriškai atsisako ateityje priimti lietuvių studentų suvažiavimus. Tai labai nemaloni atestacija, liečianti ne vien tik mūsų studijozus. Todėl ir likusioje visuomenės dalyje kyla rimtas nepasitenkinimas ir gilėjantis rūpestis. Gal blogiausia yra tai, jog nevysi tėvai žino, kas ten dėjos. Jie tik džiaugiasi, kad jų prieauglis turėjo progą pabendrėti, lietuviškoje dvasioje ilgą savaitgalį praleisti. Klevelando atveju, rasi, kaiko dar gali laukti civilinio teismo ar kriminalinio proceso netikėtumai.

Gaila, kad rengėjų nebuvo pasimokyta iš tokių ankstyvesnių suvažiavimų praktikos. Didiesni naujovių ir Klevelande nebuvo, nebent tik tai, kad intensyviau siautėta, daugiau viešbučiai nuostolių padaryta. Ko lauktina iš sekančio suvažiavimo dienų Detroito?

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS

„DU DVASINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI“, 444 psl., JAV \$8.50, ir „KONNERSREUTHO TERESĖ“ (Neumanaitė), \$5.00. Užsakyti: „Sūduva“, 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA

LIETUVIŲ DAUGIABUTIS (Condominium)

St. Petersburg Beach, Floridoje, 10 butų namas paverčiamas į „condominium“. Butai vieno ir dviejų miegamųjų su centriniu šildymu ir šildymu kiekviename bute. Namai — 1 blokas nuo jūros ir labai gero paplūdimio. Smulkesnių informacijų skambinti: Čikaga (312) 284-1739; St. Petersburg Beach: (813) 367-1286 arba rašyti: A. Armalis, 3841 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, USA.

Išnaikinti prūsai - lietuvių tautos giminaičiai

M. STONYS

Liidnai 700 metų sukakčiai paminėti ir priminti, kad prūsai vergauti nemokėjo

Baltų kalbotyroje yra žinomas trys giminės arba šakos: prūsai, lietuviai ir latviai. Lietuvių ir latvių tautos ir jų kalbos išliko, o prūsų sunaikino ir suvokietino vokiečių riterių ordinas, kurį savo istorijoje dažnai vadina kryžiuočiais, nes jo nariai vilkėjo baltą apsiaustą su juodu kryžiumi.

Prūsai senose raštuose

Lietuviams artimą baltų šaką kryžiuočiai vadino Prussen, o vėliau Preussen. Vokiečių riterių ordino kronikininkas kun. Petras Dusburgas lotyniškai prūsus vadina "Prutenorum gentes", o prūsų gyvenamą kraštą — "Terra Prussie". Lenkai savo raštuose prūsus vadina prusy, pruscy, prusy ir prusak. Mes savo istorijoje ir baltų kalbotyroje vadina prūsais. Bet dr. Martynas Ansysas savo istorinėje knygoje "Senprūsų laisvės kovos" prūsus vadina prutėnais arba senprūsiais. Ir tai daro dėlto, kad nemaitytų su Vokietijos rytine dalimi, kuri iki II D. karo pabaigos buvo vadinta Prūsija (Preussen arba Ostpreussen), o jos gyventojus vokiečius vadina me irgi prūsais.

Prūsų apgyventos žemės ir jų pasiskirstymas

Remiantis kryžiuočių dokumentais ir Kasparo Hennebergo, Muehlhauseno bažnyčios (Prūsų Ylavos apskr.) klebono, tiksliai sudarytu Prūsijos žemėlapiu (jis išleistas 1576 m.), prūsai gyveno tarp Nemuno ir Vislos upių ir tarp Baltijos jūros ir Lenkijos žemių, Mazovijos kunigaikštijos. Plotas didelis, tirtai apgyventos sėsliais žemdirbiais prūsais. Atrodė, kad jie buvo narsūs, nepasidavė Mazovijos kunigaikščių valdžiai, kuri norėjo ir nekartą bandė Prūsiją prisijungti prie Lenkijos. Tada Mazovijos kunigaikštis Konradas nusprendė pasikviesti į talką vokiečių riterių ordiną, kurio būrys atvyko iš vakarų 1230 m., persikėlė per Vislos upę ir prūsų žemėje pasistatė pirmąją savo pilį. Bet kryžiuočiai atvyko ne Mazovijos kunigaikščiui padėti, o pasigrobti pagoniškių prūsų ir jų žemių. Tai buvo pirmasis vokiečių pasistūmėjimas į rytus (Drang nach Osten).

Trylikto šimtmečio pradžioje prūsų, lietuvių ir latvių apgyventas žemes valdė pavieniai kunigaikščiai. Centralizuotų valstybių ir jų valdovų nebuvo. Iš istorinių dokumentų žinome, kad prūsų apgyventos žemės buvo paskirstytos į vienuolika kraštų, kuriuos valdė savarankiški kunigaikščiai. Kryžiuočių valdžios dokumentai ir žemėlapis duoda šiuos prūsų kraštų ar sričių vardus: Kulmą arba Kulmiją, Pomezaną (prof. Būgos Pamedė), Pogežaną (prof. Būgos Pagudė), Galindą, Varmiją arba Varmę, Natangą arba Notangą, Bartą, Sambiją arba Sambia, Nadravią arba Nadravą, Skalvią (prof. Būgos Skalva), Sudavią (prof. Būgos Sūduva). Reikia pažymėti, kad Nadrava, Skalka ir Sūduva 13-to š. pradžioje buvo lietuvių apgyventos. Jos buvo rytų Prūsijoje,

kurią vadina Mažąja Lietuva. Beje, kryžiuočių kronik. P. Dusburgas rašė, kad Nadravią (Nadrava) įjotvingių apgyventą.

Truputis apie prūsų kilmę

Prūsai, kaip lietuviai ir latviai, yra seniau atsikraustę į savo gyvenvietes iš kitur. Dr. M. Ansysas sako: "Spėjama prūsų atsikėlus iš Mazosios Azijos ir vėliau išsisklaidžiusius po visą Europą ("Senprūsų laisvės kovos", II p.). Prūsų savinasi slavai, nes randa jų kalboje slaviškų žodžių. Juos savinasi ir vokiečiai, laikydami juos germanų kilmės giminėmis, nes jie buvo augsto ūgio, šviesiaplaukiai, mėlynakiai. Užkariautas prūsų žemes kryžiuočiai vadino Prūsija (Preussen). 16-me š. kryžiuočių ordinui išnykus, įkuriama Prūsijos hercogystė, o 1871 m. Prūsijos karalystės vadovaujama, atsiranda vokiečių imperija (Deutsches Kaiserreich). Vokiečių mokslininkai, norėdami paslėpti prūsų tautos sunaikinimą ir jų žemių pasisavinimą bei kolonizavimą vokiečiais, tvirtina prūsų buvus germanų kilmės. Tai politika. Tikrovė yra kitokia.

Jokie kryžiuočių raštai ar dokumentai nerodo, kad prūsai būtų buvę traktuojami kaip vokiečiams giminingi žmonės. Atvirkščiai: jie ir jų kalba buvo niekinami, vergais ir pastumdėliais laikomi; jiems buvo draudžiama kartu su vokiečiais gyventi, iš vokiečių mokytiis amatu, verstis prekyba, vadovauti įstaigai ar sudėtingesniai darbai. Tik pavieniai kilmingieji prūsai, perėję į vokiečių pusę ir pasidavę jiems naudingi, buvo laikomi žmonėmis, buvo leidžiama jiems valdyti stambesnius ūkius, vartoti vokiečių kalbą, nešioti vyresniškumo drabužį ir kardą. Visi kiti buvo vokiškų dvarų baudžiauninkai ir vokiečių tarnai. Sviesiaplaukiai ir mėlynakiai buvo ne tik germanai, bet ir prūsai, ir lietuviai, ir latviai. Tautos kalba daugiau pasako už išvaizdą ir akių ar plaukų spalvą. Prūsų kalbos likučiai, kaip vėliau matysime, rodo jų artimą giminystę su lietuviais."

Kovos su kryžiuočiais ir visiškas sunaikinimas

Kryžiuočiai 1230 m. persikėlė per Vislą ir tuojau pasistatė tvirtovę — pilaitę. Prūsai nesu-prato atsargios kryžiuočių karo taktikos ir laukė, kas bus toliau. Kryžiuočiai suplanavo, pamažu ir atsargiai, nesileisdami į didesnius mušius, palaipsniui sunaikinti bei užimti visą Prūsiją. Pirmasis taikinyis buvo Kulmas. Užėmė keletą kaimų, juos sudegino, prisigaudė belaisvių ir tuojau statė antrą pilį. Prie pilies buvo statomi gyvenami namai, kuriuose buvo apgyvendinami iš Vokietijos atkviesti kolonistai.

Kryžiuočių puolimai vykdavo žiemą, kada užšaldavo pelkės, upės ir ežerai. Prūsai nebuvo pripratę prie kryžiuočių karo taktikos, jų žiaurumo, žmonių ir turto naikinimo. Prūsų apsiginklavimas buvo primityvus, kariuomenė neparengta kariauti su gerai apmokytais ir gerai

ginkluotais kryžiuočiais. Nenuostabu, kad kryžiuočiai kasmet veržėsi vis giliau į prūsų kraštą. Iki 1255 m. jau buvo nukariautos šios sritys: Kulmas, Pamedė, Pagudė, Galinda, Varmė, Notanga ir Barta. 1255 m. buvo užpulta Sambija. Cia pasirodė jungtinė prūsų ir lietuvių kariuomenė, kuri smarkiai sumušė kryžiuočius. Sukilo prūsai ir kryžiuočių užimtuose kraštuose, sudegino ar sugriovė daug pilių, miestų ir dvarų. Atrodė, kad kryžiuočiai jau nuveikti, bet iš vakarų pasipylė tūkstantčiai gerai ginkluotų karių, kurie puolė prūsus, be pasigalėjimo žudė. Tuo metu kryžiuočiai Sambijoje pasiekė Tvankstės miškus, sudegino prūsų Tvankstės pilį ir šalia jos pastatė savo mūrų pilį, kurią lotyniškai pavadinome Regiomonte, o vėliau vokiškai Konningsburg, dar vėliau Koenigsburg — Karaliaučius.

Bėgo metai. Kryžiuočiai jau buvo pasiekė Lietuvos sienas, sugriovė lietuvių Klaipėdos pilį ir pasistatė savo Memmelmurgą. Prūsų nukariavimas atvėrė Lietuvos kunigaikščiams, ypač Mindaugui, akis. Reikėjo pasirengti sutikti kryžiuočius. Mindaugas sujungė kunigaikštijas į vieną Lietuvos valstybę, 1251 m. apsikrikštijo ir tapo Lietuvos karaliumi 1253 m.

1260 m. žemaičiai ir latviai sumušė jungtinę vokiečių kryžiuočių ir kalavininkų kariuomenę prie Durbės ežero, Latvijos pasienyje. Tuo pačiu metu sukilo vis pavergti prūsai, kuriems vadovavo narsus Notangos didvyris Herkus Mantas, vokiečių vadinamas Herkus Monte. Žiaurus karas siautė visoje Prūsijoje daugiau kaip 10 metų: kiti sako — net iki 1274 ar 1275 m., kol buvo užmuštas vadas Herkus Mantas. Sunaikintos vokiečių pilys, miestai su vokiečiais kolonistais, dvarai, tiltai, šventovės. Zuvo labai daug prūsų, užėjo ligos, badas, grįžo dar žiauresni kryžiuočių kariai ir sunaikino visa, kas dar buvo likę. Didžiausį gyvenami plotai virto dykumomis, užaugo miškai. Tik užkampiuose paliko apytuščiai kaimai. Vokiečių kronik. Simonas Grunau rašė: "Bet

Dievas padėjo, broliai laimėjo ir sunaikino Sudavijos (Sūduvos) žemę, kur šiandien yra miškai, išskyrus kelis nevertingus kaimus, kurie ten dar stovi. Nuo to laiko niekas negyvena Sūduvos krašte, ir jis liko dykuma" (Dr. M. Ansyso "Senprūsų laisvės kovos", 264 p.).

"Didelės senprūsų sritys, seniau su plačiais laukais ir derlingomis dirvomis, ordino buvusios taip sunaikintos, jog daugelis vietovių virtusios dykumomis", sako Lucas David (Dr. M. Ansysas, t.p., 272 p.).

Kronik. Simonas Grunau rašė: "Dėl ilgų karų, kurie čia vyko, ir dėl didelių išgastųjų mirimų kraštas yra sunyks ir vargu turi trečdajį ankstesnių laikų gyventojų" (Dr. M. Ansysas, t.p., 273 p.).

Prūsų kalbos likučiai

Apie vidurį 16-tojo šimtmečio, kryžiuočių ordinui baigiant savo gyvenimo dienas ir įsigalint liuterio protestantizmui, Prūsijos valdovas hercogas Albrechtas nutarė parūpinti katekizmus prūsų ir lietuvių kalba. Nutarimą įvykdė: prūsų kalba katekizmas išleistas 1545 m., o lietuvių kalba Martyno Mažvydo — 1547 m.

Kad geriau suprastume prūsų kalbos žodžius ir sakinius, pravartu žinoti, kad katekizmo autorius prūsiškai gerai nemokėjo, ypač nemokėjo prūsiškų žodžių rašyti vokiškais (gotiškais) rašmenimis. Tuo metu jau buvo sunku rasti gerai prūsiškai kalbantį žmogų, nes dauguma prūsų palikuonių jau kalbėjo prūsų -vokiečių tarme. Ir prūsų valdovas Albrechtas vėliau apgailėstavo, kad prūsišku katekizmu mažai žmonių pasinaudojo.

Ištrauka iš prūsiško katekizmo. Pirmasis Dievo įsakymas.

"Pirmois" — pirmasis. "Tou nitur kittans Deivans turryetway" (Tu neturi kitų dievų turėti). Tai pažodinis vertimas iš vokiečių kalbos. Vokiečiai prūsus krikštijo ir vokiškai mokė tikėjimo tiesių bei poterių. Pagoniška prūsų kalba buvo draudžiama krikščioniškus poterių kalbėti arba melstis. Todėl prūsai patys pažodžiui vertė, kai to reikėjo prūsiškam katekizmui.

Žemaičiai tarp mitų ir tikrovės

Amerikiečių veikalas apie Žemaitijos ir Lietuvos istoriją

J. JAKSTAS

Zemaičiai Lietuvos istorijos pradžioje

Iš didelės aščių protautės kila lietuvių tauta. Ji susidarė iš dviejų kilčių, gyvenusių Nemuno ir iš dalies Neries baseine. Su geru pagrindu manoma, kad ir jų vardai, aukštaičiai ir žemaičiai, kilo nuo jų gyvenamų vietų palei Nemuną: gyvenusieji jų Nemuno žemupyje gavo žemaičių vardą, gyvenusieji jo aukštesnėje dalyje — augštaičių. Abu vardai užtinkami jau XIII š., kai Lietuvos valstybė ėmė kurtis ir iš pat pradžių ėmė abi panemunės sritys. Tada jom abiem taikytas ir bendras Lietuvos vardas. Jis randamas XIII š. pradžioje Vakarų ir Rytų šaltiniuose. Vakarų šaltinis — Kvedlinburgo analai kalba apie misijonierių Brunoną, žuvusį "Lietuvos ir Rusijos pasienyje" 1109 m. Rytų šaltinis — vad. Nestoro kronika užsimena apie Kievo kunigaikščio žygį į Lietuvą 1040 m. Bendras Lietuvos vardas labai aiškiai pavartotas ir Volynės kronikoje 1219 m., kur kalbama apie 21 lietuvių kunigaikštį, atvykusį pas Haličų - Volynės kunigaikščius tartis dėl taikos. Toje pačioje žinutėje randame paminėtus ir du žemaičių kunigaikščius. Tad iš Volynės kronikos išeina, jog Žemaitija buvo laikoma Lietuvos sritimi.

Iš Volynės kronikos minimų kunigaikščių iškilęs Mindaugas laikė save besikuriančios Lietuvos valdovu ir po krikšto — karaliumi. Centrinę jo valdžios sritį — Augštaičiai ir Žemaičiai jam nevšal priklausė. Jis juos buvo perleisęs Livonijos ordnui. Žemaičiai, būdami savita bendruomenė, nepasidavė Ordinui. Jie kovojo su juo iki Durbės mušio (1260), kai sumuštą Ordiną turėjo jų išsizuoti. Žemaičiai vėl prisiliejo prie Lietuvos valstybės, bet netapo sudedamąja (integraline) jos dalimi. Jie paliko savitą politinį vienetą su išsilaikiusia kiltine santvarka, su sava diduomenės valdžia. Tai paliudijo

XIV š. pradžioje rašęs ordino kronikininkas Petras Dusburgas, tvirtindamas, kad Žemaitija yra valdoma kilmingųjų (nobiles per quos Sametia tunc regatur). Apie augštaičius, kurių vardas jo kronikoje pirmą kartą paminėtas, jis sako: "Augštaičiai yra Lietuvos karaliaus žemė". Tuo aiškiai pasakyta kad XIII-XIV š. savaroje Lietuvos valstybės kamienas buvo augštaičiai ir žemaičiai — prie jų prilietas ar prisiliejęs kraštas.

Tuo būdu Lietuvos valstybė steigėsi iš dviejų kilčių. Kai steigdamasi ji ėmė plėstis į rusiškų kraštus ir dalį jų sau pajungė, tai prie jos dviejų kilčių prisidėjo trečioji dalis — Rusia. Seniausia žinia apie trilypę Lietuvą turime iš Gedimino laikų jo sudarytoje taikos sutartyje su Livonijos krašto valdovais. Joje Gediminas sako: "Stai kraštai, kuriuose mes nustatėme taiką: iš mūsų pusės — augštaičių, žemaičių kraštas, Pskovas ir visi rusių (kraštai), kurie yra mūsų valdžioje".

Trilypė Lietuvos valstybė Gedimino laikais ėmė darytis didžiąja kunigaikštija. Kaip didžioji kunigaikštija, trilypiame pavadinime vietoje augštaičių turėjo vis Lietuvos vardą, t.y. valstybės kamieną. Tuo keliu susidarė beveik standartinis Lietuvos valstybės titulas: Didžioji Kunigaikštija — Lietuvos, Rusių ir Žemaičių. Dažniau vartotas sutrumpintas titulas: Didžioji Lietuvos Kunigaikštija.

Trys Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos dalys išsivertino jos pavadinime nuo Jogailos laikų ir išsilaikė per visą jos gyvavimo laikotarpį. Po padalinimo, žinoma, atkrito rusiškoji jos dalis (ji buvo suliedinta su Rusija). Bet dvi dalys — Lietuva ir Žemaičiai išsilaikė. Jų abiejų senas palikimas buvo dvi vyskupijos — Žemaičių ir Vilniaus. Alegoriškai dvi Lietuvos dalis pavaiždavo ir Simonas Stanevičius žinomoje pasakėčioje "Arklys ir lokys". Dvi Lietuvos dalis turėjo galvoje ir žemaitis L. Jucevičius, kuris savo veikalė

Stai kelintiniai skaičiai: anters (antras), tirtis (trečias), ketvirtis, pyieks (penktas), vsts (skaityti) usts — šeštas), septmas, ašmus, nevints (devintas), dessimpts — dešimtas. - "Nuson Rekis Christus bela prey svvanians maldaisins" — mūsų Viešpats Kristus bylo (kalbėjo) į savuosius mokinius: "Jeithy en vvvissan svvetan, mukinaity vvvysans poganans — eikit į visą svieta (žmoniją), mokykite visus pagonis.

Iš Simono Grunau sudaryto žodynėlio:

Caymo — kaimas, kaimo. Wunde — vanduo ruggis — rugiai walge — valgis, valgė docti — duktė galbo — galva ranko — ranka mutte — motina, motė antis — antiš (paukštis) mergus — mergina, merga curpė — batas, korpė paute — kiaušinis, dzūkiškai paucis.

Yra prūsiškų žodžių, kuriuos sunku atpažinti, pvz.: geyto — duona Thavas — tėvas Wierna — šeimininkė Wierna — švarkas, vilnonis Mayse — kviečiai, latviškai maize — duona pevvo — alus, rusiškai — pivo grekoy — nuodėmė, griekas labbis — geras, labas, latv. — labas.

Tuos prūsiškus žodžius skaičiuojamas, niekas neišdrįs pasakyti, kad prūsų kalba buvo artima slavų ar vokiečių kalbai. Ji artimiausia lietuvių kalbai, tik gramatinės formos dar senesnės. Tai sakydavo ir Leipzigo universiteto prof. Jurgis Gerulis, garsus baltistas, visų trijų baltų kalbų (prūsų, lietuvių ir latvių) žinovas. Jis jaudindavosi, kai kalbėdavo apie prūsų ir kryžiuočių karus, prūsų naikinimą. 17-me šimtmetyje jau nebebuvo nė vieno prūsiškai kalbančio žmogaus.

Prūsų tauta mylėjo laisvę labiau už viską. Ji kovojo su paveržusiu iki paskutinio vyro, galėjusiu pakelti ginklą. Prieš septynis šimtus metų galutinai pateko į vokiečių riterių ordino vergiją ir joje uždušo. Prūsų tauta vergauti nemokėjo.

Tėviškės Ziburiai • 1978. I. 12 — Nr. 2 (1457) • 7 psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

AMERIKOS CBS TELEVIZIJOS TINKLAS sausio 23 d. vakarą rody filmą apie S. Kudirkos tragediją — "The Defection of Simas Kudirka", paruoštą "The Jozak Company" bendrove. Pagrindinius vaidmenis jam atlieka aktoriai — Alan Arkin, Shirley Knight, Richard Jordan ir Donald Pleasance. Filmo scenarijus bus panaudotas Kalifornijos ir visų JAV mokyklų skaitymo programose. Jo išleidimą finansuoja net kelios didelės bendrovės ir laikraščiai. Kalifornijos vaikams bus pridėtas ir jiems specialiai skirtas S. Kudirkos laiškas, pasakojantis apie Lietuvą, jos okupaciją, ten vykdomus žmogaus teisių pažeidimus. S. Kudirka jiems atskleis priežastis, dėl kurių jis pasirinko pabėgimą į JAV, ragins juos gerbti Ameriką, branginti jos laisvę. CBS televizijos bendrovė ryšius su artėjančia filmo premjera S. Kudirkai sudarys sąlygas lankyti įvairiuose JAV miestuose, dalyvauti spaudos konferencijose, organizacijų susirinkimuose, televizijos programose. Su juo važinės ir Lietuvių Informacijos Tarnybos narė Daiva Kezėnė.

SOL. BIRUTE DABSIENE, lyrinis sopranas, dainų ir operų arijų rečitalį Los Angeles lietuviams su rengė Sv. Kazimiero parapijos salėje. Programon ji buvo įtraukusi G. F. Haendelio, J. Brahms'o, W. Mozarto, E. Korngoldo, H. Villa-Lobos kūrinių. Lietuviškajai daliai atstovavo O. Metrikenės, B. Budriūno, V. Jakubėno, G. Gudauskienės ir R. Apeikytės kompozicijos. Kaikuriuos jų buvo specialiai parasytos šiam rečitaliui — O. Metrikenės "Jaunystė", G. Gudauskienės triptikas "Naujagimio sulaukus", pianistas Raimondas Apeikytės kompozicinis bandymas "Gulbės ir vėliai" pagal A. Gričiaus tekstą. Solistai akompanavo R. Apeikytę, o vienoje dainoje ir violončelistė Jūratė Raulinaitytė. Rečitalio dalyviai užpildė 400 vietų turinčią salę.

ČIKAGOS LIETUVIAI penktadienio vakaronėje Jaunimo Centre susitiko su rašytoju Iechoku Meru, laimėjusiu Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją už romaną "Stripitinis". Susitikimui vadovavo poetas K. Bradūnas, pakviestas JC direktoriaus kun. A. Kezo, SJ. Jis atkreipė dalyvių dėmesį į idomų faktą, kad abu paskutiniai mūsų laureatai yra inžinieriai: inž. K. Almenas laimėjo "Draugo" romano konkursą, inž. I. Meras — LR Draugijos premiją. I. Meras skaitė ištrauką iš savo romano "Ant ko laikosi pasaulis" ir novelę "Senė su žaliuoju kibireliu". Jis taipgi atsakinėjo į daugelį idomų klausimų, liečiančių dabartinę lietuvių literatūrą, jo įsipaigojimą rašyti lietuviškai, Lietuvos žydų būklę Izraelyje, kultūrinį gyvenimą tame krašte.

KAMERINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS orkestras su vadovu Saulium Sondeckiu 1977 m. antroje lapkričio pusėje ir gruodžio pradžioje gastroliavo didžiuliuose V. Vokietijos miestuose ir Austrijoje. V. Vokietijoje buvo surengta 16 koncertų, Austrijoje — 8. Apie juos duomenų atsuntė Muenchene gyvenantis dr. J. Grinius. Kartu su orkestru gastroliavo du smuikininkai — ukrainietis Težana Gridenko ir Rgyoje gimęs Gvidonas Kremeris. Dėl jų antroji koncertų dalis visada buvo skiriama kompozicijoms orkestrui su dviem smuikais. Tarp jų buvo ir 1977 m. sukomponuotas Volgos vokiečio Alfredo Schnittkes "Didysis koncertas", klausytojų sutiktas neįvaidinti: vieni plojo, kiti švilpdavo ar net išeidavo iš salės, kaip pvz. Stuttgarte. Vokiečių spauda, teigiamai įvertindama orkestrą bei jo vadovą S. Sondeckį, išsiskirdavo ir sol. G. Kremerį, kurį net d kartus rodė V. Vokietijos televizija. Sovietų Sąjungos ambasada jis yra paprašęs leidimo pasilikti porai metų užsienyje. V. Vokietijoje įvykusiųose koncertuose skambėjo W. A. Mozarto, F. Schuberto, D. Sostakovičiaus bei kitų kompozitorių kūriniai, bet ir juos nebuvo įtraukti lietuvių kompozitoriai. Tik Austrijos koncertuose programa buvo papildyta M. K. Ciurlioniu ir F. Bajoru. V. Vokietijos lietuviai domėjosi savo tautiečių iš Vilniaus koncertais. Susitikimus su jais su rengė Mannheim, Muenchene, Stuttgarte, Bonnoje ir Hamburge. Pasak orkestro vadovo S. Sondeckio, koncertų programa iš anksto buvo paruošta pagal sutartį, pasirašytą su orkestrą įskvietusia Hoertnagelio agentūra. Pastaroji prie oficialaus orkestro pavadinimo programose buvo pridėjusi skliausteliuose atspausdintą papildą: "Kamerinis lietuvių orkestras". Kaikurie lietuviai specialiai važiuavo į Austrijos Salzbergą išgirsti M. K. Ciurlionio ir F. Bajoro.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBE savi veiklinis "Atžalos" teatras suvaidino M. Heneckeno ir B. Kolje komediją "Pirmas skambutis", režisuoja Ksenijos Dauguvietytės - Šniūkštienės. Siame veikalė ji yra debiutavusi prieš 45 metus Kauno dramos teatro scenoje su Lulu vaidmeniu. Scenovaizdžius premjerai Sydnejuje paruošė Algis Dūdaitis. Vaidmenis sukūrė vietiniai aktoriai — H. Sliteris, S. Skorulis, J. Dambrauskas, J. Maksvytis, K. Bitinienė, D. Karpavičienė, G. Žigaitytė, K. Stanionis, E. Žižytė ir P. Rūtenis.

GRAŽIŲ ATSLIEPIMŲ susilaukė Vilniuje gastroliavę du meniniai Kanados vienietai — choras "Festival Singers" ir pučiamųjų kvintetas "Canadian Brass". Gaila, kad dėl netikėtos ligos negalėjo pasirodyti sopranas Lois Marshall, vilniečiams pažįstama iš ankstesnių koncertų. Tarp atliktų kūrinių minimi: J. S. Bacho motetas, Z. Aleno "Gloria Deo", G. B. Palestrinos "Stabat Mater", eskimų medžiotojų daina, kurios solistu buvo tikras eskimas.

V. Kst.

RUDENS RENGINIUS UŽSKLENDE estradinio ansamblių koncertai "Rudens paradas 77", surengti Vilniuje, Kaune, Panevėžyje ir Alytuje, transliuoti Vilniaus televizijos. Juose dalyvavo: Vilniaus filharmonijos ansambliai "Nerija", "Vilniaus aidai", M. Suraučiaus vadovaujamas vokalinis-instrumentalinis ansamblis ir Lietuvos buities muzėjus liudies muzikos grupė su vadovu P. Mataičiu. Ansambliams talkino dainininkai: "Vilniaus bokštų" konkurso laureatė B. Petrikytė, diplomantai S. Povilaitis, L. Cepreckas, solistai V. Pauliukas, M. Suraučius, G. Jautakaitė, L. Ašakaitė, V. Antana vičius, R. Liliš, L. Urnikytė, A. Caspas, dainų autorius ir atlikėjas aktorius V. Kernagis. Estradinis kūrinių papildė folklorinė muzika, dainos, šokiai, aktoriaus A. Gražio porinami seni lietuvių liudies pasakojimai. Programą paruošė Vilniaus filharmonijos estradinės muzikos skyriaus meno vadovas G. Pauga ir rež. V. Kernagis.

GERIAUSIŲ LIETUVOS LIAUDIES TEATRŲ festivalyje "Vilniaus rampa-77" prizą už idomius kūrybinius įsikišimus laimėjo Naujosios Vilnios grupė už B. Lavreniovo "Zuvedrų pavasarį". Geriausiu režisiorium buvo paskelbtas V. Petrovas, "Aušros" klubo teatro vadovas iš Karelijos, pastatęs V. Rozovo komediją "Keturi lašai". N. Vilnios kultūros rūmuose įvyksiuose festivalyje taipgi dalyvavo liudies teatrai: Vilniaus statybininkų kultūros rūmų — su G. Kanovičiaus trilogija "Brolis ir sesuo", respublikinių Vilniaus profsąjungos kultūros rūmų — su A. Gričiaus komedija "Palanga", švenčionėlių kultūros rūmų — su A. Vampilovo komedija "Provincijos anekdotai", Vilniaus universiteto — su satyrine V. Sukšino paskaka "Iki trečiųjų gaidžių" ir Vilniaus kuro aparatūros — su B. Lavreniovo drama "Lūžis". Festivalį praturtino Lietuvos liudies teatro scenografijos paroda.

PREMIJEROS VILNIUJE susilaukė naujoji kompoz. Juliusa Juzeliūno opera "Sukilėliai", kurią jis yra sukūręs jau 1957 m. pagal V. Mykailaichio-Putino romaną, vaizduojantį 1861-64 m. maištą Kėdainių apylinkėse. Libreto autorė — A. Liobytė. Operoje teko sumažinti veikėjų skaičių, pagrindinius pasirenkant kun. A. Mackevičiaus, Katrytę, Petrą, dvarininką Skrodskį, prievaždą Pšemicę, išryškinant baudžiauninkų chorą. "Sukilėlius" režisavo operos scenoje debiutavęs rež. R. Vaitkevičius iš muzikinio Kauno teatro, scenovaizdžius sukūrė dail. R. Songailaitė. Pagrindinis muzikinės dalies kūrėjas teko dirigentui J. Aleksai, choro paruošėju A. Krogertui. Katrytės vaidmenį atlieka sopranas G. Apavičiūtė, sukilėlių vado kun. A. Mackevičiaus — baritonai E. Kaniava ir R. Vėsiota, Petro — tenorai B. Tamašauskas ir J. Antanavičius. B. Tamašauskas yra Vilniaus konservatorijos penkto kurso studentas, sol. V. Noreikos mokinys, turintis daug žadanti balso. Skrodskio vaidmens atlikėjas yra bosai V. Kuprys ir H. Zabulėnas, Pšemicio — tenorai E. Kuodis ir G. Pamakštys. Kadangi opera buvo sukurta 1957 m., ji atspindi dar jauną kompoz. J. Juzeliūną, tada tik įsiekiojusių savito kūrybinio kelio. "Sukilėlių" išvedimas scenon tik po 20 metų nuo operos sukūrimo perša mintį, kad jos autoriai ir statytojai buvo susidūrę su cenzūros problemomis.

VILNIAUS MENO DARBUTOJŲ rūmuose medžio raizinių parodą surengė dail. Petras Rauduvė. Parodai jis sutelkė apie 100 savo darbų.

ETNOGRAFINĖ VAKARONĖ įvyko Kauno politechnikos institute. Studentai susitiko su Prienų rajono Skriaudžių gyvenvietės kanklininkais Antanu Degučiu, Kazimieru Orlauskū, liudies dainininkais iš kitų rajonų. Senovinių darbo ir vestuvių dainų padainavo devyniasdešimtmetė Marijona Šimkienė iš Kaišiadorių rajono. Ona Putienė ir Mykolas Matkevičius iš Varėnos rajono Pamerkio kaimo.

LIETUVOS IR GUDIJOS KOMPOZITORIŲ SĄJUNGŲ valdybos turėjo bendrus posėdžius Minske. Sia proga buvo atlikti naujausieji abiejų tautybių kūriniai. Lietuviams atstovavo pirmą kartą nuskambėjusi O. Balakausko "Kalnų sonata" fortėpijonui ir orkestrui, į simfoninį koncertą įtraukta V. Barkausko oratorija "Nusilenk savo žemei", V. Juozapačio "Antroji simfonija", J. Domarko "Kapriočio". Koncertuose dalyvavo dirigentas J. Domarkas, valstybinis Kauno choras, pavyzdinis Vilniaus moterų choras "Eglė", instrumentinis ansamblis ir grupė lietuvių solistų.

GRAŽIŲ ATSLIEPIMŲ susilaukė Vilniuje gastroliavę du meniniai Kanados vienietai — choras "Festival Singers" ir pučiamųjų kvintetas "Canadian Brass". Gaila, kad dėl netikėtos ligos negalėjo pasirodyti sopranas Lois Marshall, vilniečiams pažįstama iš ankstesnių koncertų. Tarp atliktų kūrinių minimi: J. S. Bacho motetas, Z. Aleno "Gloria Deo", G. B. Palestrinos "Stabat Mater", eskimų medžiotojų daina, kurios solistu buvo tikras eskimas.

Scena iš muzikinio veikalo "Kulgrinda", atlikto Klevelande. Dueta dainuoja sol. M. Momkienė ir sol. V. Liorentas. Šis veikalas bus pakartotas ir Toronte šių metų balandžio 15 dieną Prisiškelimo parapijos 25-rių metų sukakties proga

Nuotr. V. Bacevičius

R. Cholkan & Co. Ltd. REAL ESTATE

SWANSEA, puikus vos keliolikos metų senumo originalus tributis, vandeniui-alyva šildomas; privatus įvažiavimas; būtinai turi būti par-
duotas; atviras pasiūlymas.

PRINCE EDWARD DR. - BERRY RD., 3 miegamųjų vienaauštis, pilnai užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu; galima tuojau užimti; prašoma kaina — tik \$78.900.

ROYAL YORK - DUDAS, 8 kambariai per du augštus, balkonai, plius 4 kambariai rūšyje, 4 prausyklos; vos 6 metų senumo; apšildomas plaukiojimo baseinas, gražus kiemas, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

JANE - BLOOR, atskiras 7 kambarių namas, 2 prausyklos, vandeniui-alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; netoli požeminio stoties; prašoma kaina \$74.900; namas be skolų.

ROYAL YORK - BLOOR, 5 kambarių vienaauštis, užbaigtas rūšys su atviru židiniu, garažas su privačiu įvažiavimu, arti Bloor.

SWANSEA, gražus kvadratinio plano 7 kambarių atskiras namas; 2 prausyklos, užbaigtas rūšys; namas be skolų, gražioje ramioje gatvelėje.

INDIAN RD. - BLOOR, atskiras 10 kambarių namas; užbaigtas rūšys, kvadratinis planas, platus privatus įvažiavimas su dvigubu garažu; viena skola; visai netoli Bloor ir Lietuvių Namų.

HIGH PARK, apie \$70.000 imokėti, 24 butų apartamentinis pastas; gauna apie \$66.000 metinį pajamą.

16 įstaigų Jūsų patarnavimui Toronte ir Ontario provincijoje.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 namų 535-1584

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS I NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 13 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų 8¼%
Antradieniais 10 - 3	pensijų ir namų s-tas 8½%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias s-tas 7%
Ketvirtadieniais 10 - 8	depozitų-čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10 - 8	
Šeštadieniais 9 - 1	DUODA PASKOLAS:
Sekmdieniais 9.30 - 1	asmenines 9½%
	nekiln. turto 9¼%
	investacines 10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Pardudoma "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

Pardudami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Pardudamos lempos ir baterijos. • Pritrys specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Autorite Sales and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt. Sav. FRANK PETTIT

Lietuviška maisto gaminių krautuvė PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Simons TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas (1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų žviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

- Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tomošius

Skautų kapeliono kun. St. Kulbio, SJ, armonikėlių orkestras Romuvos stovyklavietėje
Nuotr. V. Bacevičius

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Premjeras Mackenzie King, Kanadą valdęs 21 metus, paliko krūvą savo dienoraščių, kurie dabar, pagal įstatymą, visuomenei skelbiami po 30 metų. Spaudos puslapius jau pasiekė jo dienoraščiai, rašyti 1947 m., kai M. King buvo 73 metų amžiaus ir ruošėsi pasitraukti iš politikos. Didžiausias tų metų įvykis jam buvo jo šunelio Pat II nudvėsimas, kurį jis sulgino net su Kristaus nukryžijavimu. Kai Britanijos karalius George VI pasakrė ordiną "Order of Merit" M. Kingui, dienoraštyje buvo apgailestaujama, kad tokio ordino bent po mirties negalėjo susilaikyti jo nudvėšęs šunelis, tūkstantį kartų labiau nusipelnęs už jį patį. M. King buvo spiritistinių seansų mėgėjas, 1947 m. dienoraštį įtraukęs net 32 savo "vizijas", kurių dvi lietė "susitikimus" su A. Hitleriu.

Kanados augštųjų mokyklų ledo ritulio rinktinė, sudaryta Toronto universiteto trenerio T. Watto, pernai vasarą gavo \$50.000 pašalpą iš federacinės valdžios agentūros "Hockey Canada". Šių lėšų dėka jai buvo sudaryta žaidimybė dalyvauti keturių valstybių ledo ritulininkų varžybose Grenoblyje, Prancūzijoje, 1978 m. gruodžio 28-31 d.d. Neapdairūs rinktinės vadovai šias žaidynes panaikino vieneriais metais ir įsipareigojo sužaisti keletą rungtynių Čekoslovakijoje. Klaida buvo pastebėta tik 1977 m. gruodžio pradžioje, bet tada jau buvo sutarti susitikimai su čekoslovakais, kurių nebuvo galima atšaukti. Gauta pašalpa Grenoblio žaidynėms teko išleisti kelionei Čekoslovakijon. Juokingiausia, kad rinktinės buvo įtraukti tokių studentų, kurie 1978 m. pabaigoje jau bus baigę studijas ir negalės būti Kanados studentų atstovais Grenoblio žaidynėse.

Elektros srovė Ontario provincijoje tiekianti "Ontario Hydro" bendrovė pasirašė sutartį su Denison Mines Ltd. uranijaus kasyklomis Elliot Lake, užpirkdama 63.000 tonų koncentruoto uranijaus, kuris turės būti pristatytas 1980-2011 m. laikotarpyje. Panaši sutartis dėl 36.000 tonų uranijaus pasirašoma ir su Preston Mines Ltd. kasyklomis. Spėjama, kad abi kasyklos iš "Ontario Hydro" už uranijų gaus apie \$12 milijonų. Atrodo, joms teks gerokai praplėsti dabartinės savo operacijas ir parūpinti darbo uranijaus kasėjams. Užpirtas uranijus bus naudojamas trijose atominėse elektros jėgainėse.

Ontario Hamiltono radijo stoties CHML pranešėjas T. Cheringtonas renka klausytojų laiškus, kurie bus įteikti Kvebeko premjerui R. Levesque. Tokių laišku jis jau yra gavęs beveik 40.000 ir tikisi surinkti 100.000. Juose pasisakoma už Kanados vienybę be antikvebekietiško mo. T. Cheringtonas netiki, kad

tokie laišškai pakeistų premjero R. Levesque nuomonę, bet jie parodys kvebekiečiams, kad Kanadoje yra žmonių, kurie nori jų pasilikimo federacijoje. "The Toronto Sun" dienraštis paskelbė panašų laišku akciją savo skaitytojams. Jie siunčiami: Premier R. Levesque, c/o Toronto Sun, 333 King St. East, Toronto, Ont. M5A 3X5.

1976 m. Kanados turizmas susilaukė \$898 milijonų deficito, t.y. tiek dolerių kanadiečiai išleido užsienyje daugiau už užsieniečių turistų atneštas pajamas Kanadon. 1977 m. lapkričio mėnesio statistikos duomenys pranašauja, kad pernyktis turizmo deficitas gali pasiekti net \$1,8 milijono. Tą mėnesį 2,3 milijono kanadiečių lankėsi JAV, 83.300 — kitose valstybėse. Svečių iš JAV buvo sulaukta 1,6 milijono, iš kitų kraštų — 54.500. Pastebimas nežymus svečių pagausėjimas, matyt, dėl Kanados dolerio vertės kritimo. Finansų ministeris J. Chretienas, siekdamas sumažinti turizmo deficitą, jau prieš porą mėnesių ragino kanadiečius savo atostogas šią žiemą praleisti Kanadoje. Kalėdų ir N. Metų atostogas J. Chretienas praleido Shawiningano miestelyje Kvebeke, bet jo pavyzdžiu nepasėkė premjeras P. E. Trudeau, išvykęs slidinėti į Aspeno vietovę Kolorado valstijoje, nors šiam tikslui tinkamų kalnų neturksta ir pačioje Kanadoje.

Kanados darbo ministerija džiaugiasi streikų sumažėjimu 1977 m. sausio - spalio mėnesiais. Perna tame laikotarpyje dėl streikų buvo prarasta 3.112.570 darbo dienų, o 1976 m. — net 10.862.370. Tai liudija ekonominį smaugiančių streikų kritimą dviem trečdaliais.

Federacinė loterija "Loto Canada", kurios bilietas kainuoja \$10, nutarė padažinti laimikų traukimus. Pagrindinis didžiųjų laimikų traukimas dabar bus kas antrą mėnesį, paliekant 12 laimikų po milijoną dolerių, 8 — po \$100.000. Tarpiniuose mėnesiuose su tuo pačiu bilietu bus mažųjų laimikų traukimas, kuriam yra paskirta apie \$500.000. Bilietai parduodami užkljuotuose vokuose, kuriuose taipgi galima rasti priedus — po \$20, \$50, \$100 arba papildoma antra loterijos bilietą. Lig šiol šios loterijos dėka jau sutelkta apie \$80 milijonų Montrealo olimpiados deficitui padengti, 1978 m. Edmontone įvyksiančiom Britų Bendruomenės žaidynėm ir mėgėjiškam sportui.

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervedimas baldai ir kt. Vežamas turas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

FLYNN'S gėlių krautuvė
(savininkai latviai)
Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus į dieną į visas ligonines ir laisdotuvių namus. Savininkė DIANA WALTERS pataria ir su tvarko gėles vestuvėms.
Adresas:
139 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. M6R 2L2. Tel. 534-2424

FLORIDA THE FARGO MOTEL
10810 Gulf Boulevard
Treasure Island
St. Petersburg, Fla. 33706, USA
Tel. (813) 360-0878
MOTELIS ant Meksikos įlankos kranto, Treasure Island centre, gražiausiame pajūryje. Miegamieji kambariai, kambariai su virtuvėmis ir apartamentai. Visur spalvotos televizijos, netoli restoranai, naktiniai klubai, žvejybos vietos, golfo ir teniso aikštės, šventovės, krautuvės ir t.t.
Visus malonias kviečia lietuvių savininkai — ALFONSAS IR TERESĖ ZEBERTAVICIAI

Ateitininkų žinios

Yra minčių (ir žmonių), kurie niekaip nepasenta. Visiems ateitininkams reikėtų atkreipti dėmesį į šiuos prof. Simo Sužiedėlio žodžius. Tai ištrauka iš jo laiško, rašyto 1971 m. sausio 15 d. Ateitininkų Federacijos tarybos posėdžiui Klevelande, kur buvo svarstoma ateitininkų ideologija.

"Svarbiau už statutų paragrafus yra ideologija. Man rodos, kad įvairūs įjėskojimai modernaus masalo, kuris į ateitininkus patrauktų arba jų eilėse išlaikytų, yra lengvai užpučiama žvakė ar, dar geriau, pelkių žaltvykslė. Mane visada nemaloniai nuteikia šnekos apie ateitininkų atsilikimą nuo modernaus laiko, priemonių ir dvasios. Kas yra tikrai krikščioniška, visada buvo ir lieka modernu. Mano mintys krysta į modernaus laiko atšipintą ateitininkų ideologinį krikščionišką pagrindą ir poveikį vadinamosios situacinės etikos. Gal apie tai ir reikėtų daugiau svarstyti: apie tikėjimą prieš srovę, ne pasroviui. Man rodos, kad tikėtai tas kasdienybės srautas, prie kurio vienaip ar kitaip norima prisiderinti, ir nuplauja žymią ateitininkų dalį. Žinau, kad tos mano mintys senos, kaip sena ir ateitininkija, bet norint rasti ką nors naujo, trauklus ir galingo, reikia pastatyti save Evangelijos šviesoje ir pasitikrinti, kiek mūsų paveikslas dar neša į sekamą Kristaus idealą. Jei tai neturaukia — kokia atominė jėga galėtų paveikti?"

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Alpinizmui lietuviai skiria nemažą dėmesį. Yra įsteigta net Lietuvos Alpinizmo Federacija, vadovaujama pirm. Vytauto Viršilo. Kopimas į kalnus daugiausia atliekamas Pamyre ir Tian Sanyje. Pirmą kartą žmogaus įveiktas viršūnes lietuviai alpinistai pavadina lietuviškais vardais, juos pranešdami Tadžikijos respublikos Mokslių Akademijos geografinės skyriui. Tokių lietuviškų vardų susilaukė 10 viršūnių nuo 1959 iki 1977 m. Štai jos: Tian Sanyje — G. Akstinas (4.250 m) ir Lietuvos alpinistai (4.050 m), Pietvakarių Pamyre — Ciurlionis (5.794 m), Done-laitis (5.837 m) ir Lietuva (6.080 m), Tian Sanyje — Žalgiris (4.850 m), Pamyro Alajuje — Vilnius (4.150 m), Pietvakarių Pamyre — Kaunas (5.400 m), Maironis (5.155 m) ir Rasa (5.381 m). Paskutiniąsias tris viršūnes — Kauno, Maironio ir Rasos pernai įveikė kauniečiai alpinistai: Kęstutis Virbalis, broliai Romualdas ir Eugenijus Bajorai, dirbdami geodezinėje ekspedicijoje. Lietuvos alpinistų pirmenybės pernai buvo surengtos Pamyro Alajaus kalnuose. Aukso medalius laimėjo vilnietis Z. Blažaitis ir klaidietis R. Misiukevičius, įkopę į šiaurės rytų Zamin Karoro viršūnę (4.630 m). Sidabro medaliai teko vilniečiams A. Sukiui ir A. Petrauskui, įveikusiems 4.702 m augčio turinčią Centrinę viršūnę. Vakarinių tos pačios viršūnės petį (3.910 m) nugalėjo bronzos medalo laimėtojai — vilnietis V. Čapkevičius ir šiaulietis L. Buika. Pirmą kartą surengtas "Žalgiris" draugijos alpinizmo varžybas laimėjo vilniečiai Z. Blažaitis ir A. Sukys.

Sovietų Sąjungos ledo ritulio B klasės pirmenybėse žaidžia dvi kauniečių komandos — "Žalgiris" ir "Banga". Abiem komandom pirmenybių pradžia buvo nesėkminga. Žalgiriečiai pralaimėjo ketverias rungtynes, įsileisdami net 38 įvarčius. Vėliau jiems pavyko išsikovoti tris taškus, sužaidus lygiomis 3:3 su Vologdos torpediečiais ir sekančiomis susitikime juos įveikus 3:2. Per ketverias pirmąsias rungtynes nė vieno taško nelaimėjo ir kauniečių "Banga". Du kartus "Banga" pralaimėjo "Belomoreco" komandai — 0:10 ir 2:4.

Tradicinės baltiečių plaukimo pirmenybės Klaipėdoje laimėjo Estijos rinktinė su 206 taškais, antroje vietoje palikusi Lietuvos rinktinę, surinkusią 178 taškus. Estijos atstovai laimėjo 14 rungčių iš 22, Lietuvos — 6. Prie lietuvių pralaimėjimo daug prisidėjo nedalyvavimas V. Penkauskaitės, A. Juozaičio ir kelių kitų plaukikų, kurie tuo metu ruošėsi tarptautinėms varžyboms sovietų rinktinėje. Pirmenybėse buvo pagerintas Lietuvos 4 x 200 m estafetės rekordas iki 8 min. 13,8 sek. Naujus Lietuvos jaunų rekordus pasiekė: 200 m plaukime nugara — vilnietis A. Jonikaitė (2 min. 32,2 sek.), 100 m plaukime delfinu — vilnietis R. Anilius (1 min. 1,2 sek.). Pabaltijo čempionais tapo šaulietis R. Varanavičiūtė, klaidietė N. Gruodytė ir kauniečiai H. Savičius, laimėję po dvi pirmąsias vietas. Latvijos plaukikams teko III vieta.

Pajieškojimai

Artimieji Lietuvoje įjėsko Zuzanos Vaičiulienės, gyvenusios Sudburyje ir Elliot Lake vietovėje. Ji pati arba žinantys apie ją prašomi atsiliepti "T. Žiburių" administracijos adresu.

Prašomi atsiliepti Meškelytė Lėnė, d. Juozo, ir Meškėlis Vytautas. Šių asmenų įjėsko giminės iš Lietuvos. Rašyti: Pranas Staskonis, Kaunas, Vėjo gvė 34a-2, Lithuania.

NORITE SUSIPAŽINTI su "Tėviškės Žiburiių" savaitraščiu? Atsiųskite savo adresą ir gausite juos kurį laiką nemokamai. Naujiem skaitytojams "TŽ" pirmąsiais metais kainuoja tik \$9.

REAL ESTATE LTD.
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR
NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

PACIFIC-BLOOR, atskiras plytų namas, trijų augštų; pilnai modernizuotas, dvi prausyklos, privatus įvažiavimas. Netoli Bloor ir High parko.

BLOOR-SHAVER, mūrinis vienaauštis, 3 miegamųjų su prijungtu garažu. Užbaigtas rūšys (baras). 50 pėdų priekis. Sklypas su vaismedžiais. Greitas perėjimas.

NETOLI PRISIKELIMO parapijos šventovės keturbutis. Gražūs, erdvūs butai po 4 kambarius. Alyva šildomas. Keturi garažai. Nėdelis įmokėjimas ir viena atvira skola.

KLASKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

MISSISSAUGA, prabangus vienaauštis sklypo, 4 miegamųjų; 3 modernios prausyklos. Prašoma kaina tik \$89.000. Vertas dėti **PARDUOTAS**.

QUEEN-CALENDER, atskiras plytų vienaauštis 3 augštus; 3 modernios virtuvės ir prausyklos. Parduodamas su visais įrengimais. Testamentinis paliknis **PARDUOTAS** tik \$55.000.

INDIAN RD. — ARTI BLOOR, atskiras mūrinis namas, 3 augštai, 4 kambariai pirmame augšte; labai gerame stovyje; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Įmokėti apie \$25.000.

VARSITY-DUNDAS, 6 kambariai, su užbaigtu rūsiu; namas apie 18 metų senumo, modernus, su privačiu įvažiavimu, įmokėti tik \$8.000.
WESTON RD.-EGLINTON, naujai atremontuota krautuvė, plius 4 kambarių butas; gera vieta betkokiam verslui, įmokėti apie \$10.000.

ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas, 14 kambarių; 5 kambariai pirmame augšte, plius 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Įmokėti apie \$25.000.

VAKARAIŠ SKAMBINKITE I NAMUS

S. Jokubaitis A. Garbenis
537-2869 489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8¼% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už pensijų ir namų planą	9¼% už mortgičius
7½% už spec. taupymo sąsk.	
7% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 18 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

Louis Temporale — oficialus skulptorius —

Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklus akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume ne-sukėbėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, aškinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

PROGRESS REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Blūdžius

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai, Parduodu vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Išėivija permažai...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lageryje Mordovijoje). Ypač labai persekiojamas P. Plumpa, nes yra religingas žmogus. Labai blogoje padėtyje yra J. Kadžionis, buvęs partizanas, atkalbėjęs 25 metus. Tokių asmenų niekur neregistruoja gimtąjame krašte, net neleidžia jame numirti. Jis reikalingas skubios pagalbos. Petras Kavaliukas, taip pat buvęs partizanas, atkalbėjęs 25 metus, gyvena Daugpilyje, Latvijoje, o jo tėvai — Lenkijoje. Į savo tėvynę Lietuvą negali grįžti. A. Pašilis yra paleistas, bet serga džiova. Taip pat teko susitikti su kalinamais estais — Mattiku, Vaikmae, Valdmannu, latviais — Gunars Rode, Akseibaumsu ir kitais. Mano parašytoje knygoje nemažai vietos skirta ir Baltijos kraštams.

— Ar baltiečiai kaliniai lageryuose bei kalėjimuose gauna daug pagalbos iš užsienio tautiečių?

— Labai mažai. Iš šių atsakymų buvo matyti, kad išėivijos baltiečiai permažai rūpinasi kalinių likimu. Šioje vietoje lyg ir piršosi mintis, kad reikėtų pasimokyti šioje srityje iš žydų. Pastarieji toje srityje daug stipriau veikia ir žymiai daugiau laimi.

Baigiant pokalbį, J. Vudka pabrėžė, kad sovietų konc. stovyklose visų tautų kaliniai yra vieningi. Vieningai esą turėtų veikti ir visos tautybės išėivijoje.

Pokalbyje dalyvavo apie 20 asmenų. Jam pirmininkavo Kanados Baltiečių Federacijos pirm. Leivat. Iš lietuvių dalyvavo 3 asmenys. DL

Litografijos "Pressa" Kaune darbininkai, surengę įmonės patalpose pagerbtuves savininkui Jonui Adomavičiui (I eilėje viduryje) 60 metų amžiaus sukakties proga 1939 m. birželio 24 d. Ši augštos kokybės spaustuvė aptaravo daugelį valstybinių įstaigų ir verslo įmonių. Rusams okupavus Lietuvą, spaustuvė buvo nusavinta ir vedėjų paskirtas žydų tautybės šios spaustuvės darbininkas. Jis tos pareigos atsisakė ir pranešė savininkui. Jo dėka pavyko išgelbėti keletą svarbių dalykų. Jam priklauso savininko ir kitų lietuvių pagarba

Neužmirštama Watergate byla

Pagarsėjusi Watergate byla Amerikoje, kuri privertė atsistatydinti prezidentą R. Niksoną, buvo supainiota ir išpūsta kairios linkmės žurnalistas, taip kad eiliniam žmogui buvo sunku susigaudyti ir suprasti esmę to skandalo. Dabar buvęs to įvykio dalyvis Howard Hunt savo knygoje "Undercover" aprašė, kaip visa tai susiklostė.

H. Hunt, Amerikos centrinės žvalgybos agentas, buvo pakviestas specialaus advokato Colson Niksono administracijoje kaip patarėjas ypatingiems reikalams valstybinio saugumo srityje. 1971 m. rugsėjo mėn. Hunt su keliais specialistais, vadovaujamas kito agento Gordon Liddy, įsibrovė į psichiatro daktaro Fielding patalpas Los Angeles mieste, nes buvo manoma, kad dr. Fielding pacientas D. Ellsbergas bei pastarojo bendradarbiai teikia slapta valstybės žinias Sovietų Sąjungai. Ellsbergas buvo paskelbęs spaudoje iš Pentagono slapto dokumentų kaikiuriuos duomenis. Tas įsibrovimas nebuvo sėkmingas, bet nieko inkriminuojančio Ellsbergą nebuvo rasta.

1972 m. pavasarį Liddy pranešė Huntui, kad gauta žinių, jog Kubos valdžia lėšomis remia JAV demokratų partijos rinkimines pastangas išrinkti McGovern prezidentu. Su Baltųjų Rūmų bei Niksono padėjėjų žinia 1972 m. gegužės 27 d., vėl Liddy ir Hunt vadovaujant, buvo įsilaužta į Watergate rūmuose, Vašingtone, esančias demokratų partijos patalpas, tu žinių patikrinti. Ar per išdavystę, ar per rūmų sargo budrumą įsilaužimo metu buvo išsauta policija ir įsibrovėliai buvo suminti. Nors Liddy ir Hunt dirgavo įsilaužimą lauke "walkie-talkie" aparatais, bet ir jie vėliau buvo apkaltinti.

Jaunas prezidentūros advokatas Dean (tas pats, kuris savo iniciatyva liepė Bostono jūrininkams atiduoti Simą Kudirką rusams), savo kailį gelbėdamas, išplepėjo apie Los Angeles nelegalų įsibrovimą, jies-

kant Ellsbergą kaltinančių dokumentų, taipgi išdavė ir kitus nevisai legalius žvalgybos agentų darbus. Dean parodė deka Ellsbergas buvo išteisinatas už slapto dokumentų paskelbimą, nes jo asmeninė laisvė buvusi "pažeista", kai buvo nelegaliai įsibrauta į jo gydytojo kabinetą.

Teisėjas Sirica, kairiųjų pažiūrų, nuteisė visus planuotojus ir vykdytojus gana griežtomis kalėjimo bausmėmis. Taip išgana menkai atrodančio dalyko spauda ir televizija padarė labai didelį. Dėlto sugriuvo visos valdžios aparatas nuo paprasto selfo atidarymo specialisto, žvalgybos agentų, prezidentūros advokatų ir patarėjų, kabineto narių iki paties prezidento Niksono. Viskas sugriuvo lyg kortų namelis. Niksonas gal būtų ir išsilaikęs, bet nesunaikintos įkalbės juostos apkaltino ir jį.

Buvę Amerikos prezidentai — Rooseveltas, Kennedy ir Johnsonas taip pat yra padarę nevisai legalių veiksmų, bet tuo laiku niekas jų dalykų neišgarsino, ir viskas praėjo tyliai.

Saulys

Pažįsta pats save
Seimininkas į naują gyventoją:
— Ar pažadinti tamstą 7 v. ryto?
— Galite pamėginti, bet nesu tikras, ar apie tą laiką būsiu grįžęs į namus...

"TEVISKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata — \$12, naujienų skaitytojams — \$9. Norintiems susipažinti "TŽ" siunčiami nemokamai.

Pažįsta pats save
Seimininkas į naują gyventoją:
— Ar pažadinti tamstą 7 v. ryto?
— Galite pamėginti, bet nesu tikras, ar apie tą laiką būsiu grįžęs į namus...

"TEVISKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata — \$12, naujienų skaitytojams — \$9. Norintiems susipažinti "TŽ" siunčiami nemokamai.

Pažįsta pats save
Seimininkas į naują gyventoją:
— Ar pažadinti tamstą 7 v. ryto?
— Galite pamėginti, bet nesu tikras, ar apie tą laiką būsiu grįžęs į namus...

"TEVISKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata — \$12, naujienų skaitytojams — \$9. Norintiems susipažinti "TŽ" siunčiami nemokamai.

Pažįsta pats save
Seimininkas į naują gyventoją:
— Ar pažadinti tamstą 7 v. ryto?
— Galite pamėginti, bet nesu tikras, ar apie tą laiką būsiu grįžęs į namus...

"TEVISKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata — \$12, naujienų skaitytojams — \$9. Norintiems susipažinti "TŽ" siunčiami nemokamai.

RETENYBĖ!

Parduodamas
dr. J. Basanavičiaus
redaguoto laikraščio
"Aušra" pilnas 1883
metų rinkinys:

nr. 1-10, iš viso 300 puslapių. Visi numeriai įrišti vienoje knygoje, kietais viršeliais. Labai gerai išlaikytas rinkinys. Parduodamas varžytynių būdu. Pradinė kaina — \$3000 (kanadiškų). Pasiūlymus siųsti iki 1978 m. vasario 28 d. šiuo adresu: "Tėviškės Žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada.

MEDUS —
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Visais kelių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTO

Belgrado konferencijoje (Kanados delegacijos sudėtyje) dalyvauja ir parlamento atstovas Charles L. Caccia iš Toronto (Davenport). Jis nuoširdžiai rūpinosi ir pavergtųjų reikalais. Laiške KLB pirm. J. R. Simanavičiui jis pranešė pasinaudojęs lietuvių paruošta dokumentacija, liečiančia ypač religinę eritį. Esą jis kalbėjęs su Sov. Sąjungos delegacijos nariu Kondračevu, kuris tvirtinęs, kad religija Sov. Sąjungoje nevaržoma, bet, kai piliečiai pradeda veikti prieš sovietinę valdžią, yra baudžiami. Kanadiečiui betgi turėtų būti aišku, kad sovietinė valdžia išleidžia religiją varžančius potvarkius ir jų nevykdymą laiko priešinimusi valdžiai, t.y. politine veikla. — Minėtasis Ch. L. Caccia (italų kilmės) taip pat kalbėjo su Vatikano delegacijos nariu mons. Fortunato Baldelli, kuris pareiškė turįs lietuvių dokumentaciją ir kad tuo reikalu kalbėjęs su dr. D. Krivicku. Monsinjoro nuomone, religijos būklė Lietuvoje esanti rimta, tačiau palengva ji pagerėsianti.

Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, skrisdamas į JAV-bes, buvo sustojęs Toronte ir 1977 m. gruodžio 23 d. Priskėlimo par. posėdžių kambaryje turėjo pokalbį su tėvais mokinių, kurie mokosi Vasario 16 gimnazijoje. Jis plačiai papasakojo apie gimnazijos darbą ir jos rūpesčius.

Dienraštis "The Toronto Sun" š.m. sausio 5 d. laidoje, aprašydamas gimnazijų krepšinio rungtynes, išspausdino ilgą rašinį antrašte "Note of concern for Leo Rautins". Jame sakoma, kad Leonas yra iškilius krepšinio žaidėjas, jau priimtas į Kanados rinktinę. Jis tesas 17 m. amžiaus ir lankąs Sv. Mykolo gimnaziją. Jo dėka gimnazijos komanda "Blue Raiders" lengvai nugalėjusi varžovę — "Senator O'Connor" komandą. Kaikurie žaidėjai esą žiūri į Leoną su tam tikru pavydu. Pz. varžovės komandos vadovas buvęs pašalintas iš rungtynių dėl Leono kaltės. Pastarojo komandos vadovas tai paneigė. Esą Leonas neturi jokių privilegijų ir kartais yra net apkuliamas pavydžių žaidėjų.

Mirus a.a. S. Kalūzienei, šeimos pageidavimu, vietoje gėlių 236 SLA kuopa paskyrė \$15 auką "T. Žiburiams" paremti.

Iš Lietuvių savišalpos draugijos "Mindaugas" Argentinoje gautas laiškas, kuriame prašoma siuntinėti jai "TŽ" nemokamai oro paštu. "Mums būtų labai malonu užsimokėti prenumeratą, bet mūsų pinigais tai yra neįmanoma, nes vienas jų doleris senaisiais mūsų pinigais išsina 52.300 argentiniskų pezų ir vis dar kyla". Jei kas galėtų ateiti į pagalbą, prašome pranešti "TŽ" administracijai. Už vieniūrus metus reikėtų sumokėti \$32.

PADEKA
Nuoširdžiai dėkojame p. W. Dauginiui už \$50.00 paramą mūsų veiklai.

PADEKA
Dainuojantis Toronto vienetas "Volungė"

PADEKA
Dr. Jonui Yčiui, A. Yčienei, V. Balsiui, dr. J. Urbaičiui, dr. A. Valadkai, dr. J. Sungailai, sustiprinusiems mano sveikatą, ir tai ne pirmą kartą, nuoširdžiai dėkoju.

Pajamų mokesčio blankus užpildo
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E. No. 206
(Finnish Credit Union Building) **488-1801**

DRESHER-BARAUSKAS
INSURANCE AGENCY LTD. ir
W. G. DRESHER
REAL ESTATE REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v.,
šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

Okulistas
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas **531-4251**
Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

A+A
kunigui ŠUKIUI
mirus Lietuvoje,
jo brolį ANTANĄ su šeima liūdesio valandoje giliai užjaučiame —
J. ir M. Paukščiai

A+A
CECILIJAI VENCKUVIENEI
mirus, jos vyrą AUGUSTINĄ, dukteris — ALDONĄ ir IRENĄ, sūnų AUGUSTINĄ ir jų šeimas giliai užjaučiame —
Angelė ir Leonas Baltučiai
Sudbury, Ont.

A+A
BONIFACUI PETRŪNUI
staiga mirus Lietuvoje, sūnų JURGĮ ir šeimą giliai užjaučiame bei kartu liūdime —
I. ir M. Užgiriai *G. ir O. Barkauskai*

BIRUTĖ KERŠYTĖ iš Hamiltono, Ont., atidarė
papuošalų ir brangenybių krautuvę
JEWELRY FACTORY Inc.,
390 Bay St., 16 augštas, Suite 1604
Toronto, Ontario M5H 1N6
Atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 10 v.r. - 6 v.v.,
šeštadieniais — 11 v.r. - 3 v.p.p., arba susitarus telefonu 368-7263.
Lietuviams, atnešusiems šią "TŽ" iškarpą, duodama 10% nuolaida

FRANK BARAUSKAS LIMITED
REAL ESTATE BROKER
• Patarnavimas lietuvių kalba
• Nemokamas namų įkainojimas
• Didelis namų pasirinkimas
Ištaigos telefonas: **233-3323** R. Stasiulis 245-1297
3828 BLOOR ST. WEST - ISLINGTON - ONTARIO M9B 1K8

Lietuviška maisto krautuvė
EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 **NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI**

BALTIC EXPORTING CO.
SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 **531-3098** S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954
PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7448
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave., 533-7954
YORK CHAPEL 2357 Hurontario St. W., 767-3153
Turner & Porter **PARDAVIA MUMYTIUS LAIKOTUOSE**

A & B ELECTRIC CO.
įveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus
ALBINAS ARTICKONIS **GINTAS ARTICKONIS**
Miesto leidimas E-1079 Skambinti (collect)
Nemokamas įkainojimas **Tel. 1-936-4612**

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 DUNDAS STREET WEST,
TORONTO, ONTARIO M6R 1X3

Ištisus metus lauktas DIDYSIS

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ SPAUDOS BALIUS

įvyks prieš pat Užgavėnės -

vasario 4, šeštadienį, ANAPILIO salėje

Meninė programą atliks jaunimas — kylanti solistė ANITA PAKALNIŠKYTĖ, akompanuojama L. Marcinkutės, ir garsėjantis dainos vienetas "VOLUNGĖ"

BUS DIDŽIOSIOS IR MAŽOSIOS LOTERIJOS laimingų bilietų traukimas. Galėsite laimėti spalvotą televiziją, mūsų menininkų dailės darbų, radijo priimtuvą ir daug kitų vertingų dalykų

BUS VALGIŲ BUFETAS, baras, linksma šokių muzika

Visus maloniai kviečiame dalyvauti ir šiuo spaudos renginiu pasidžiaugti —

Baliaus pradžia — 7 v.v., meninės programos — 7.30 v.v.

Stalus (po 10 asmenų) rezervuoti "TŽ" administracijoje darbo valandomis telefonu 275-4672

Bilietai — \$5 asmeniui, studentams — \$2.50

Rengėjai

Kviečiame visus aktyviai dalyvauti

š.m. sausio 22, sekmadienį, 3 v. p. p., LIETUVIŲ NAMŲ Gedimino Pilies menėje rengiamame SIMPOZIUME

"Lietuvių Namai ir lietuviybės ateitis"

Simpoziumo paskaitininkai: Gintautas Beresnevičius, Gabija Juozapavičiūtė, Algis Senkus ir Gaida Visockytė. Simpoziumui pirmininkaus dr. Antanas Pacevičius. Pertraukos metu dalyviai bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Simpoziumą rengia Lietuvių Namų visuomeninės veiklos ir vaikus komitetas

TORONTONT

Anapilio žinios
Tel. 277-1270

— Pasibaigus Kalėdų atostogoms, tęsiasi šventovės ir salės užbaigiamieji darbai. Šventovės dar neįdėti kilimai, suolai, nėra altoriaus, triumfuojančio Kristaus statulos. Langų vitražai, gaminami dail. Alberto Elksaus, gerokai pažengę ir priekį. Jie bus visi kartu atgabenti į Anapilį ir paties dailininko įdėti. Triumfuojančio Kristaus statula gaminama dail. Ramoju Mozoliusko Chicagoje.

— Šventovės statybai aukojo \$500: E. J. Čuplinskai, \$300: Č. B. Pšezdieckiai; po \$200: M. A. Vaisvilai, Ad. A. Kuntučiai; po \$100: J. Gipsas, A. G. Valiūnai, H. I. Matušaičiai, R. Žiogarys, K. V. Gapučiai. Geradariams nuosirdi padėka.

— Sausio 9 d. liet. kapinėse palaidota a.a. Marija Glizickienė iš Sudburio. Ont. Vėlonės artimiesiems nuosirdi užuojauta.

— Tikybos pamokos vaikams, besiruošiantiems pirmajai Komunijai, vyksta sekmadieniais 10.15 v.r. klebonijos patalpose.

— Ši pavasarį naujoje šventovėje bus teikiamas parapijos vaikams Sutvirtinimo sakramentas. Apie registraciją ir pasirengimo laiką bus pranešta artimiausioje ateityje.

— Sekmadieniniai aukų vokeliai padedami Anapilio priesalyje. Paigaidaujama, kad šeimos ir pavieniai asmenys juos paimtų ir panaudotų sekmadienio aukoms. Pagal juos išduodami kvitai atleidimui nuo pajamų mokesčių.

— Naujoji parapijos salė jau baigta. Belieka užbaigti jos virtuvę, kuri bus naudojama atskirai nuo Anapilio virtuvės. Darbai vykdomi talkos būdu.

— Mišios: šį sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Stasį Perminą, 11 v. už a.a. Joną Stelionį ir a.a. Stefaniją Bortkevičienę.

KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo parapijos skyriaus narių susirinkimas įvyks sausio 15, sekmadienį, po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje. Kalbės E. Senkuvienė tema "Moterų teisės". Kviečiame nares ir viešnius atsilankyti.

Valdyba

PARDUODU tautinius drabužius. Telefonas 762-2415 Toronte.

PETALS GELIŲ KRAUTUVĖ. Gėlės įvairiom progom. Ypatinai patyrusi vestuvinių gėlių sutvarkyme. Nemokamas pristatymas visam Toronte: į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont. Tel. 537-9070, namų 763-6256. Savininkė V. SIMINKIČIENĖ.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 533-3022.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokioms progoms. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefonai: 534-4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putninskė kalba lietuviškai.

TORONTO MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ KLUBAS "TAURAS"

maloniai kviečia visus atsilankyti į Klubo metinį

BALIUS

1978 m. sausio 14, šeštadienį, 7 v. v., Lietuvių Namuose

*** Šokiams gros Kaminsko "Muzika"**
*** Bus žvėrienos vakarienė ir turtinga loterija**

Bilietų kaina — \$4, pensininkams ir studentams — \$2.

Stalus rezervuoti pas W. Drešerį tel. 233-3334 vakarais arba pas J. Lasį tel. 535-7051.

VALDYBA

Sausio 15, sekmadienį, 3.30 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose rengiamas

KLAIPĖDOS MINĖJIMAS

ATVADAVIMO 55 metų sukakties

PROGRAMOJE: 1. Paskaita laivų inž. V. Balsio. 2. Jūrininkų šokis. 3. "Gintaro tautiniai šokiai. 4. Jūreivių muzika ir kitos įvairybės.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti

Rengia KLB Toronto apylinkės valdyba

Įėjimas — laisva auka Pabaigoje — tortai ir kava

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ VYRŲ 1978 m. sausio 21, šeštadienį, 7 v.v., Lietuvių Namuose RENGIAMAS

KONCERTAS-BALIUS

PROGRAMOJE:

- solistė IRENA ČERNIENĖ, atlikusi pagrindinę koncerto programą 1977 m.
- Lietuvių Dienoje Londone; akompanuoja muz. Jonas Govėdas
- Tautinių šokių grupė "Atžalynas"
- Šokiams gros populiarius estų 4 asmenų orkestras

VAKARIENĖ — šiltas bufetas (gusarų kepsnys) Turtinga loterija Bilieto kaina — 4 dol. asmeniui Salė ir baras atidarami 6 v.v.

Vietas rezervuokite Lietuvių Namuose arba pas V. Kulnį tel. 769-1266

Ponioms, panelėms ir studijuojančiam jaunimui įėjimas nemokamas

Maloniai kviečiame visus dalyvauti. LN Vyrų jį priims nuosirdžiai ir svetingai

makšty akiniai. Jie laikomi LN raštinėje.

— Sekmadienį, sausio 15, Karaliaus Mindaugo menėje bus minimas Klaipėdos atvadavimas.

— LN Vyrų praneša, kad sausio 21 d. baliui valgius ir gusarų kepsnį paruos Aldona Genčiuvienė.

— Sausio 23 d., 3 v.p.p., Gedimino Pilies menėje įvyksta simpoziumas "Lietuvių Namai ir lietuviybės ateitis". Kalbės G. Beresnevičius, G. Juozapavičiūtė, A. Senkus ir G. Višockytė. Pirmininkaus dr. A. Pacevičius. Pertraukos metu dalyviai bus pavaišinti kava ir pyragaičiais. Rengia LN visuomeninės veiklos ir vaikus komitetas.

Dainų šventė. Girdėti sakant, jog yra daug dainuojančių žmonių Toronte, kurie norėtų įsijungti į dainų šventę savo balsais, bet nepriklausomai jokiam chorui. Sausio 11 d. Prisikėlimo patalpose pradedamas ruošti dainų šventės repertuaras tiems, kurie norėtų dainų šventėje dalyvauti. Kviečiame atvykti 7.30 v.v. ir įsijungti į chorą. Vadovaus V. Verikaitis ir E. Krikščūnas. Tai nėra kvietimas į pagrindinį Prisikėlimo parapijos chorą, bet tik dalyvavimui ateinančios šventės masiniame chore. V. V.

SLA 236 kuopos metinis susirinkimas įvyks sausio 15, sekmadienį, 1 v.p.p., Lietuvių Na-

muose. Darbotvarkė — pranešimai ir naujos valdybos rinkimai.

"The Toronto Star" paskelbė žinutę apie filmų aktorį Alan Arkin, kuris sausio 17 d. per NBC televizijos tinklą bus matomas filme "Escape From Hell", o sausio 23 d. — per CBS tinklą filme "The Defection of Simas Kudirka".

Telefonu iš Čikagos. Mūsų bendradarbis Vl. Ramojus pranešė, kad kartu su grupe lietuvių veikėjų ir 200 amerikiečių dalyvavo CBS televizijos tinklo studijoje, kur buvo rodomas naujai pagamintas filmas apie Simo Kudirkos odiseją. Dalyvavo ir pats S. Kudirka su vertėja D. Keziene. Filmas daro triuškinantį įspūdį ir atskleidžia sovietu nepaisymą žmogaus teisiu. Filmo tekstas bus išleistas atskira knyga ir naudojamas mokyklose. Naujasis filmas "The Defection of Simas Kudirka" bus rodomas sausio 23, pirmadienį, 8-10 v.v., per CBS tinklą. Jį galės matyti visa S. Amerika.

Meninę programą metiniame "TŽ" baliuje atliks dainos vienetas "Volungė", kurį sudaro 10 Toronto lietuvių. Jis įsisteigė prieš dvejus metus ir yra

Maloniai kviečiame atsilankyti į

"Paramos" KREDITO KOOPERATYVO

MINĖJIMAS-BALIUS

PROGRAMOJE:

- 6 v.v. Susipažinimo valandėlė (kokteiliai) Vytauto Didžiojo menėje
- 7 v.v. Vakariene Karaliaus Mindaugo menėje
- 8 v.v. 25 metų sukakties minėjimas
- 9 v.v. Šokiai
- 10 v.v. Šaltas bufetas Karalienės Mortos menėje

Bilietai gaunami "Paramoje" Kaina \$10.00 asmeniui

VALDYBA

koncertavęs įvairiomis progomis lietuvių renginiuose. Dainuoja liaudies dainas ir dabartinių kompozitorių kūrinius. Iki šiol yra koncertavęs Otavoje, Ročesteryje, St. Catharines ir kitur. Be to, yra giedojęs Toronto lietuvių šventovėse. "Volungės" vadovė yra muzikė Dalia Viskontienė. Šiuo metu ji yra išvykusi į Kanados vakarus, bet vasarą grįš į Torontą ir tęs darbą su "Volunge".

Toronto vengrai sausio 4 d. surengė demonstraciją prie J.A. V-bių konsulato, protestuodami prieš šv. Stepono karūnos gražinimą komunistinei Vengrijos

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Kalėdų nakties Mišiose dalyvavo daug žmonių. Bernelių Mišios prasidėjo su procesija, kurią sudarė jaunimas, kuris Mišių metu į pasilikio prie altoriaus. Mišias atnašavo ir pasakė pamokslą klebonas kun. dr. F. Jucevičius. Lekcijas skaitė jaunimas. Jauniesieji parvaikai atnešė duoną ir vyną Mišių aukojimui. Choras, vad. muz. A. Ambrozaičio, giedojė kalėdines giesmes. Po pamaldų visi buvo pakviesti į svetainę vynui ir kavai, kurią paruošė par. komitetas.

— Gruodžio 18 d. AV par. salėje įvyko lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė, kur dalyvavo ir šios parapijos šeimos. Mokyklos vedėja M. Jonyrienė trumpu žodžiu mokyklos vardu sveikino visus atsilankiusius tėvus ir svečius. Rašinėlių apie Kūčių vakarą paskaitė Daina Piečiūtė ir Romas Staškevičius (abu VIII sk.). Buvo paruoštas kalėdinis pasirodymas pagal anglų komiką "Snoopy". Iškelta pamokanti mintis — Kalėdos yra dvasinė šventė, vaikai pasižada būti geresni — nebekalba tik apie dovanų gavimą. Vaidinimą atliko: Algis — Vytautas Mickus, Margis — Vytenis Jurkus, paukščiukas — S. Jurgulis, Silvija — Aida Lukoševičiūtė, Lucija — Andrė Celortytė, Linas — Marius Valinskas. Čiuožėjais buvo: Vytautas Grudis, Rita Jaugelytė, Andrius Knys-tautas, Lana ir Vilija Lukoševičiūtės, Paulius Murauskas, Kazys Skučas, Aušrėte Verbylaitė muzikantais — Marius Bijūnas, Kevinas Celortius, Kristina ir Loretė Čičinskaitės, Roma Dainiūtė, Erikas Jurgutis, Silvija Jurgutytė, Dana Mickutė, Morkus Nieldaras, Andrius Valinskas. Giesmes vaidinimui paruošė Rasa Lukoševičiūtė. Šokį ir judesius paruošė Birutė Nagienė. Buvo ir Kalėdų senelės su dovanomis. Tėvų komiteto pirm. S. Baršauskas dėkojo visiems tėvams ir mokytojoms. "Litas" apmokėjo eglutės išlaidas. Vienas dalyvis (pavardės neskelbės) lituanistinei mokyklai paaukojo \$100. Tėvų komitetas paruošė kavutę. Pamokos vėl prasidės sausio 14 d.

— Vienos savaitės žiemos stovykloje dalyvavo ateitininkai Jontė ir Irtutė Adamonytės, Danielius Mališka. J. Adamonytė šiais metais baigia Msgr. Harold Doran vidurinę mokyklą su pasižymėjimu (reward) muzikoje. S. Sk.

Aušros Vartų parapijos žinios

— Kalėdinės nuotakos Aušros Vartų parapijoje buvo labai pakilios. Čia pirmieji pasireiškė skautai, surošdami tradicines Kūčias.

— Pensininkų klubas "Rūta" savo nariams irgi suruošė Kūčias. Jos buvo labai įspūdingos ne tik lietuviškais tradiciniais valgiais, bet ir apiegnomis. Bernelių Mišios AV šventovėje pradėtos religinių koncertų. Choriui talkino solistai G. Čapkauskienė, kuri specialiai atskrido iš Floridos, ir A. Keblys. Šventovė buvo pilna žmonių. Daug montrealiečių Kalėdų proga buvo išvažiavę į Floridą, bet jų vietos užpildė iš kitų vietovių svečiai. Mišias atnašavo kun. J. Kubilius ir nuosirdžiai pasveikino visus, taip gausiai susirinkusius. Po pamaldų svetainė buvo pilna dalyvių. Jie vaišinosi vynu ir įvairiais skanumynais. Čia ilgai skambėjo kalėdiniai sveikinimai ir linkėjimai.

— N. Metų sutikimų buvo apšviesti privačiuose namuose ir abiejų parapijų svetainėse. AV parapijoje NM sutikimą suruošė parapija ir LK Mindaugo šaulių kuopa. Prieš vakariene buvo pamaldos. Svetainė buvo pilna svečių. NM proga gražiai pasveikino klebonas kun. J. Kubilius ir LK Mindaugo šaulių kuopos pirm. p. Sušinskas. 12 v. pamatėme Vilniaus Gedimino pilį, ant kurios plėvėsavo Lietuvos trispalvė. Vaisės buvo labai geros, šampano taip pat netrūko, o kaina — tik \$7.50. Muzika buvo pritaikyta vyresnio amžiaus žmonėms, todėl šokančių nestigo.

Federacinės vyriausybės sveikatos ir socialinės gerovės ministerė Monique Begin, įvertindama gražią "Rūtos" klubo veiklą, švenčių proga atsiuntė sveikinimą ir palinkėjimų laimingų N. Metų. Klubas taip pat jai pasiuntė sveikinimą ir padėką. A.A.

Jaunimas — studentija N. Metus sutiko St. Donat kalnuose. Čia jų dalyvavo per 100 — ne tik kanadiečių, čekiečių, bet ir iš kitų tolimų vietovių.

Ina Lukoševičiūtė, uoli mūsų visuomenininkė, dr. P. ir I. Lukoševičių jaunesnioji dukra, išskrido Australijon į tautinę skautų stovyklą.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

TEL. BUS.: 722-3545
RES.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET

MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:

DUODA PASKOLAS:

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemont Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.